ב"ה

ספר

חסידים החדש

חלק שלישי מספר תורת החסידים הראשונים

והוא **הדרך חיים** כולל דינים והנהגות טובות וישרות ומילי דחסידותא נלקטו מש"ס ופוסקים וספרי מוסר וספרי קבלה ע"י חד מגאוני וגדולי קדושי קדמאי זיעא וסדרו לז' ימי השבוע וכל ההוגה בו יזכה לרב טוב הצפון בזה ובבא ומובא בספר תורת הקנאות להגאון יעב"ץ זצ"ל בדף ע"א ובס' שם הגדולים לרבינו חיד"א זצ"ל והעתקתיו גם בזארגאן לזכות את הרבים.

הק' **יהושע אלטר** ווילדמאן אבד"ק **קאנסקיוואליע** מלפנים אבד"ק **בילירארדקי** כעת חונה פה **ירושלם** עיה"ק תובב"א.

בעה"מ ספרי **עמק יהושע, בנין יהושע, כרכת יהושע, ואמרו אמן** ב"ח בלאאמו"ר הרב הגאון הצדיק המפורסם ר' **אלימלך** אבד"ק **מיזאטש** וצללה"ה אשר מנוחתו כבוד פה עיה"ק **ירושלם** תובב"א נין ונכד להאי סבא קדישא ... ר' אלימלך בעהמ"ח ספר נועם אלימלך ולמעלה בקודש אבותי הקדושים הרמ"א והמג"ע והתוי"ט כולם זצוקללה"ה זכותם יגן עלינו ועכי"א.

אין כדי אנצוטיילין דעם הייליגין פאלק ישראל מיט דעם גייסטליכען פערגעניגען אז אלע זאלין פארשטיין דיא טייערע געדאנקען פון דעם הייליגען ספר **חסידים החדש** וועלכע זענען אדערוועקינג אויף צו בלאזין דעם יודישין פונק צו אלע מענטשין האבין מיר דעם הייליגען ספר איבער גיזעצט אויף זארגאן אז יעדער מענטש זאל דאס פאר שטיין לזכות את הרבים:

שנת **תר"ץ** תובב"א

בעיה"ק **ירושלים** תובב"א

דפוס "יהודה וירושלים" מול בתי הורינשטיין

עש"ו

סמ"י

הסכמת הרב הגאון המפורסם בדורו אבד"ק נ"ש והמדינה יע"ש׳

הנה כאשר ראיתי את הספר דרך חיים הכולל מילי דחסידותא הנחוצים מאוד לכל איש ישראל לעבודת השי"ת והנהגות טובות וישרות לקרב לבות ישראל לאבינו שבשמים ואשרי האיש ההוגה בו תמיד ומקיים מה שנאמר בו כי הוא נלקט מש"ס ופוסקים וספרי מוסר וספרי קבלת ע"י חד מגדולי גאוני וקדושי קדמאי אשר מרוב צדקתו וענותנותו של המחבר הק׳ העלים שמו רק הדברים בעצמם מעידים וסמהידים שהם דברי אלקים חיים לכן מן הראוי שכל איש ישראל יקח את הספר בכסף מלא וכל המסייעים והמחזיקים להוציא לאור את הספר הקדוש הזה ינעם ויאושר חלקם ועבלם אורך חיים בימינם ועושר וכבוד בשמאלם וישכנו במח דשנים ורעננים הבא עה"ח יום א׳ לסדר כתבו את התורה הזאת ולפרט אשרינו מה טוב.

נאום הק׳ מרדכי בנעט רב ואב"ד דפ"ק נ"ש והמדינה

ז"ל המו"ל בפעם שני׳ באלטונא שנת תקס"ג לפ"ק

ספר דרך חיים בחסידות ודרך הקודש אשר בו ירוץ צדיק ונשגב בדרכי אל איזהו דרך ישכון אור ישרים ובכל תושי׳ יתגלע כפלים ליתן אומר המבשרות צבא לשמור דרך החיים לטהר ולזכך את עצמו מכל לכלוך ולשמור עצמו מכל חטא, ובזה תמלא ארץ דעה, ויבחר בחיים כל המבקש פני ה׳ בספר החסידים הזה וסר עון וחטא יכופר והוא רחום יכפר. לכן כל הרוצה לדרוך דרך החיים יפלס מעגלותיו לילך לבקש בספר הזה כאשר ימצא בו די הפק רצון איש ואיש אשר יקרב לבו לגשת אל הקודש ולהיות חסיד המתחסד עם קונו, חברו גם יסדו א׳ מגדולי קדמונינו הנה ארצו לפניו בארץ החיים והיה שכרו אתו ופעולתו את ה׳ ויען ראיתי גודל תועלת לתקן נפשות ישראל. וכבר ספו תמו אין גם א׳ נמצא, אמרתי אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל למען הקים לי שם משמעון בר׳ משה הכהן מגלונא רבתי׳

תורת החסידים הראשונים א

ספר חסידים החדש

ליום ראשון

א) יסוד החכמה ועיקר התבונה לקבוע בדעתו אחדות האל יתברך:
ב) יקיים מצות ואהבת לרעך כמוך בכל מה דאפשר לגמול חסד עם כל אדם:
ג) לקרות ק"ש בכל יום פעמים בזמנים הקבועים כדברי חז"ל:
ד) צריך להיות בקי בפירוש התפלה:
ה) לענות אמן על כל ברכה ששומע מפי חברו:
ו) יעסוק בתורה איזה שעות קודם אור הבוקר שזה סגולה לנשמה:
ז) כשלובש מלבושיו יקדים של ימין תחלה:
ח) יבדוק נקביו בכל בוקר קודם שמזכיר את השם ב"ה:
ט) כשיפנה עצמו בבית הכסא יכוון לנקות עצמו ולדחות מעליו חלק הטומאה כי חלק הקדושה נוטל הלב ושאר איברים:
י) מיד כשיצא מבית הכסא ירחוץ ידיו שלשה פעמים על כל היד כמו שנוטל בשחרית:
יא) כשישן ביום יטול ידיו שלשה פעמים כמו בשחרית:
יב) קודם שמברך על נטילת ידים יגביה ידיו רמז לקבלת הטהרה:
יג) כשמתעטף בציצית יכוין לקבל עליו עול מלכות שמים שלימה:
יד) כשלובש ציצית ותפילין יכוין שכל גופו ואיבריו מסורים ליוצרו לעובדו וכל תנועותיו יהיו לצד הקדושה:

כשיברך

דעם זונטאג'דיגען טאג

א) יסוד. דער פונדאמענט פון קלוגשאפט און דער עיקר פון פערשטאנד איז איינצובילדען אין זיך די איינציגקייט פון גאט ב"ה:
ב) יקיים. יעדער מענטש דארף מקיים זיין די מצוה פון ואהבת לרעך כמוך, [זאלסט ליעב האבען דיין פריינד פונקט ווי זיך זעלבסט] מיט אלע מעגליכקייטע, צו טוהן גינאר מיט יעדען מענטש:
ג) לקרות. יעדער מענטש זאל מעגליך לייענען קריאת שמע צוויי מאל אין די בעשטימטע צייטען, אזוי ווי די חז"ל האבען גערייכען:
ד) צריך. יעדער מענטש דארף זיין קלאר אין דעם טייטש פונ'ם דאווענען:
ה) לענות. יעדער מענטש דארף ענטפערען אמן אויף יעדער ברכה וואס ער הערט פון צווייטען:
ו) יעסוק. יעדער מענטש זאל לערנען תורה עטליכע שעה איידער עס ווערט טאג, דען דאס איז א סגולה צו דער נשמה:
ז) כשלובש. אז אמענטש טהוט אהן זיינע קליידער זאל ער פריהער אהן טאהן פון דער רעכטער זייט:
ח) יבדוק. יעדער מענטש דארף זיך מכין זיין אין דער פריא איידער ער דערמאנט דעם נאמען פון גאט ב"ה:
ט) כשיפנה. אז אמענטש איז זיך מכין אין בית הכסא זאל ער אין זינען האבען זיך אוים צו רייניגען און אפצושטויסען פון זיך דעם חלק הטומאה, ווייל דעם הייליגען טהייל האט גענומען דאס הארץ און די איבריגע איברים:
י) מיד. באלד ווי מען גייט ארוים פון בית הכסא זאל מען די הענד וואשען דריי מאל, און מען זאל וואשען די גאנצע האנד. אזוי ווי מען וואשט אין דער פריא:
יא) כשישן. אז מען שלאפט ביי טאג דארף מען זיך וואשען די הענד דריי מאל, אזוי ווי מען וואשט זיך אין דער פריא:
יב) קודם. איידער מען זאגט די ברכה על נטילת ידים דארף מען אויפהייבען די הענד טרמז צו זיין דאס מען וויל צו נעמען די ריינקייט פון אויבען
יג) כשמתעטף. אז מען טהוט אהן די ציצית דארף מען אין זינען האבען אז דערמיט נעמט ער אויף זיך דעם יאך פון מלכות שמים בשלימות:
יד) כשלובש. אז מען טהוט אהן ציצית און תפילין דארף מען אין זינען האבען אז דער גאנצער קע פער

ספר חסידים החדש

טו) כשיברך ברכת התורה יכוין לקיים ולעשות בכל הכתוב בתורה ובדקדוקי סופרים:

טז) לאחר הנחת תפילין של ראש יאמר, ומחכמתך אל עליון תאציל עלי ומבינתך תבינני ובחסדך תגדיל עלי, ובגבורתך תצמית אויבי וקמי, ושמן הטוב תריק על שבעה קני המנורה להשפיע טובך על בריותיך, פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון:

יז) סדר הקרבנות פ' התמיד והקטיר עליו אהרן וכו', ואח"כ יאמר פיטום הקטורת כיצד וכו' כי כן הוא סדר הקרבנות, קרבן תמיד אח"כ הזאת דמו ולזה קורא פ' התמיד ואח"כ הטבת נרות ולזה קורא פסוק והקטיר וגו' בהטיבו את הנרות וגו', ואח"כ קטורת, לזה אומר פיטום הקטורת, ואח"כ אומר משנת איזהו מקום; שהוא נגד הפשט ונתות:

יח) קודם ברוך שאמר יכוין שכל הבריות מקטנים עד גדולים כולם נבראים ברצון יתברך שמו והוא מושל בכל, ואח"כ יאמר פסוקי דזמרה בשמחה:

יט) יזהר לומר ג' פעמים אשרי בכל יום בכוונה שלימה:

כ) יאמר ויברך דוד עד אתה הוא ה' אלהים בעמידה:

כא) יאמר שירת או ישיר בכוונה ובשמחה:

כב) יכוון לשמוע מפי הש"ץ הג' תיבות ה' אלהיכם אמת כדי להשלים רמ"ח תיבות בק"ש, ואם מתפלל ביחיד יכוין כמבואר בפוסקים:

ישמע

דעם זונטאג־דיגען טאג

קערפער און אלע גלידער זאלען איבער געגעבען צום באשעפער צו דינען איהם, און אלע מיינע תנועות זאלען זיין צו דער קדושה:

טו) כשיברך. אז מען זאגט די ברכה פון ברכת התורה זאל ער אין זינען האבען מקיים צו זיין און צו טהון אלץ וואס עס שטייט אין תורה שבכתב און תורה שבעל פה:

טז) לאחר. נאכדעם ווי מען האט געלייגט די תפילין של ראש זאל מען זאגען, ומחכמתך אל עליון תאציל עלי ומבינתך תבינני, ובחסדך תגדיל עלי, ובגבורתך תצמית אויבי וקמי, ושמן הטוב תריק על שבעה קני ה מנורה להשפיע טובך על בריותיך. פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון. דער טייטש איז: פון דיין קלוגשאפט זאלסט דו אלהעכסטער גאט אויף מיר אפשיידען, און פון דיין פערשטאנד זאלסט דו מיר געבען צו פארשטיין, און פון דיין גינאד זאלסט דו אויף מיר גרויסען, און מיט דיין שטארקייט זאלסט דו פערשניידען מיינע פיינד און אויפשטייער אויף מיר, און גוטען בוימאהל זאלסט דו אויס לערין אויף די זיבען רערין פון דער מנורה, משפיע צו זיין דיין גוטסקייט אויף דיינע בעשעפעניש, דו עפענסט דיין האנד און זעטיגסט און ווילען יעדען לעבעדיגען:

יז) סדר. דעם סדר פון קרבנות זאגט מען אזוי, די פרשת התמיד און דעם פסוק והקטיר עליו אהרן קטורת סמים בבוקר בבוקר בהטיבו את הנרות יקטירנה, ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה, קטורת תמיד לפני ה' לדורותיכם. און דערנאך זאל מען זאגען די ברייתא פטום הקטורת כיצד וכו', ווען אזוי איז דער סדר פון די קרבנות, פריהער זאגט מען די פרשה פון קרבן התמיד, דערנאך דעם פסוק ושחט אותו וגו' און נאך די פרשת התמיד די פסוקים פון הטבות הנרות און דערנאך די ברייתא פון קטורת, און דערנאך דעם פרק איזהו מקומן:

יח) קודם. איידער מען זאגט ברוך שאמר זאל מען אין זינען האבען אז אלע בעשעפעניש. פון די גרעסטע ביז די קלענסטע זענען אלע בעשאפען געווארען מיט'ן ווילען פון גאט ב"ה, און ער געוועלטיגט איבער אויף אלץ, און דערנאך זאל ער זאגען די פסוקי דזמרה מיט שמחה:

יט) יזהר. יעדער מענטש דארף אלע טאג זאגען דריי מאל אשרי מיט א פולע כוונה:

כ) יאמר. מען דארף זאגען פון ויברך דוד ביז אתה הוא ה' אלהים שטייענדיגערהייט:

כא) יאמר. די שירה זאל מען זאגען מיט כוונה און מיט שמחה:

כב) יכוון. א מענטש זאל זיין פארזיכטיג צו הערען פון חזן די דריי ווערטער „ה' אלקיכם אמת", אום צו ערפילען די צאהל צוויי הונדערט אכט און פערציג ווערטער אין קריאת שמע, און אויב ער דאווינט ביחידות זאל ער טהון אזוי ווי עס שטייט אין פוסקים: נער זאל זאגען פאר קריאת שמע „אל מלך נאמן":

ישמע

ספר חסידים החדש

ם) הקידוש שבת ויו"ם יהיה קודם נטילת ידים:

מא) הקידוש יעשה בשמחה ויכון שהוא מעיד על יחיד הקדמון שברא הכל בששה ימים ונח ביום השבת:

מב) יגמור הפרשה שמו"ת בע"ש מיד לאחר חצות בכוונה רצויה, ודאת להשים אל לבו לקיים המצות שקורא, ואח"כ הפטרה ומזמור ה' מלך, ומאמר א' מזוהר, ומשנה יציאות השבת, וירחץ פניו ידיו ורגליו לכבוד שבת ויקבל שבת בשמחה:

מג) במ"ש יערוך שלחנו אע"פ שאין צריך אלא לכזית, כדי ללות המלכה:

מד) להתענות בכל ער"ח ולהצטער בחסרון הלבנה כדי למעט בשמחה בצער הלבנה:

מה) שלא יכנים כלה לחופה ולא יתחיל שום דבר בחסרון הלבנה:

מו) יגמור בכל שבוע תרי"ג מצות יחזור באיזה סדר, דהיינו בכל יום מאה מצות ובשבת י"ג וגזה יהי' בכל עת נגד עיניו:

מז) יהיה לו בכל יום עת קביע ללמוד השייך לתרי"ג מצות כפי הרשום בספר עיר מקלט או בשאר ספ"ים:

מח) בחודש אלול יהיה רגיל להתענית בו ולעשות תשובה שלימה ועכ"פ יתענה בו בה"ב ות':

מט) בשלש רגלים ישמח אלמנות עניים ויתומים:

דיעם זונטאג'דיגען טאג

איג'ם פלעשעל און דאס בעהאלטען אויף שבת צו נאכט, מאכען דערויף הבדלה, דען דאס איז א רפואה:

ם) הקידוש. שבת און יום טוב מאכט מען קידוש איידער מען וואשט זיך:

מא) הקידוש. דעם קידוש דארף מען זאגען מיט שמחה, און מען דארף אין זינען האבען אז דער־מיט זאגט מען עדות אויף'ן אייבערשטען אז ער האט אלץ בעשאפען, און זעקס טאג, און אים שבת האט ער גערוהט:

מב) יגמור. פרייטאג נאך האלבען טאג דארף מען ענדיגען די סדרה, צוויי מאל יעדען פסוק פון תורה און איין מאל דעם פסוק פון תרגום, און מען דארף דאס זאגען מיט א ערהליכע כוונה, און ער זאל זיך אין זינען נעמען צו ערפילען די מצוה וואס ער ליעגט, און דערנאך דארף מען זאגען די הפטורה, און דאס קבלת ה' מלך, און איין מאמר פון זוהר, און די משנה יציאות השבת, און מען דארף וואשען דאס פנים און די הענד און די פיס לכבוד שבת, און ער זאל צו נעמען דעם שבת מיט שמחה:

מג) במוצאי. שבת צו נאכט זאל ער גרייטען דעם טיש חאטש ער דארף עסען גאר איין כזית, כדי צו באגלייטען שבת, וואס זי ווערט אן גערופען די מלכה:

מד) להתענות. אלע ע"ב ראש חודש דארף מען פאסטען, און מען דארף זיך מצער זיין אויף דעם וואס די לבנה איז געווארען קלענער:

מה) שלא. א כלה דארף מען נישט פיהרען צו דער חופה, אויך קיין זאך זאל מען נישט אן פאנגען צו טהון, אין צווייטען האלבען חודש, וואס די לבנה ווערט דעמאלט קלענער, און מאכען וועניגער שמחה, צוליעב דעם צער פון דער לבנה וואס זי איז קלענער געווארען:

מו) יגמור. אלע וואך דארף מען איבער חזר'ן אלע זעקס הונדערט און דרייצעהן מצות, מיט א בעשטימטע ארדנונג, דהיינו אלע טאג זאל מען איבער חזר'ן הונדערט מצות, און אום שבת זאל מען איבער חזר'ן דרייצעהן מצות, און דורכדעם וועט ער שטענדיג געדענקען אלע תרי"ג מצות:

מז) יהיה. א מענטש דארף אלע טאג האבען א בעשטימטע צייט וואס ער זאל לערנען די דינים וואס געהער צו די תרי"ג מצות, אזוי ווי עס שטייט אין ספר עיר מקלט, אדער אין אנדערע ספרים:

מח) בחודש. אין חודש אלול דארף מען פאסטען, און טהון תשובה בשלימות, און וועניגסטענס דארף מען פאסטען אין דעם חודש אלע מאנטאג און דאנערשטאג:

מט) בשלש. אין די דריי ימים טובים [פסח, שבועות, סוכות] דארף מען דערפרעהען אלמנות און ארימע לייט און יתומים:

ספר חסידים החדש

נ) יזהר ללמוד כל ליל שבועית ולא ישיח שיחה בטילה:

נא) ללון בליל יוה"כ בבהכ"נ ולגמור התהלים ולומר התחנונים כדי שלא יבוא לידי מקרה ח"ו:

נב) לטהר המחשבה יכוון כאלו שם הוי"ה ב"ה כתוב לפניו בדיו שחור ע"ג נייר לבנה בניקוד כזה יְהֹוָה:

נג) יעיין בהלכה אחת שעה אחת בכל יום בעיון הדק היטב כדי לשבר הקליפות:

נד) כל אכילתו ושתייתו לא יהיה יותר מכדי צרכו ויהיה לשם שמים כדי שיתחזק גופו לעבודת ה':

נה) אל תלחום לחם רע עין ויהיה נזהר בזה מאוד:

נו) יהי מהר לברך ברכת המזון בכוונה שלימה וליזהר בכל הדברים הצריכים לכוס ברכת המזון:

נז) לא ילך בקומה זקופה שלא להחות מורא שמים מעליו:

נח) בעת התפילה יחשוב שכבודו מלא עולם וירא ויבוש, ויתן עיניו למטה, ויחשוב כאלו אור גדול לפניו, שהוא עומד לפני ה' הנכבד שהוא מקור ההארה לאין תכלית:

נט) ישמור עצמו שלא לבא לידי חטא הקל אפילו בשוגג:

ס) ירגיל עצמו במדת רחמנות ויסיר מלבו קנאה ושנאה וכעס:

סא) ירגיל עצמו לדבר בנחת וסימן לדבר רוח רעש אש אשר לא בהם ה' כי אם בקול דממה דקה:

סב) לעולם יחשוב כאלו עומד לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה:

לא

דעם זונטאג'דיגען טאג

נ) יזהר. א גאנצע נאכט פון שבועות דארף מען לערנען, און דעמאלט דארף מען נישט רעדען קיין נישט נוציגע רייד:

נא) ללון. יום הכפורים ביי נאכט דארף מען נעכטיגען אין שוהל, און מען דארף זאגן גאנץ תהלים, און מען דארף פיעל בעטען, כדי עס זאל איהם ניט טרעפען קיין מקרה ח"ו:

נב) לטהר. אז מען וויל ריין מאכען די געדאנקען דארף מען זיך פארשטעלען אזוי ווי עס ליגט פאר איהם א קוויטעל וואס עס איז דערויף אויף געשריבען אויף ווייסע פאפיר מיט שווארצע טינט דער שם הוי"ה ב"ה מיט אזא ניקוד יְהֹוָה:

נג) יעיין. יעדען טאג דארף מען א בעשטימטע צייט קלערין אין א הלכה, דען דערמיט צוברעכט מען די קליפות:

נד) כל. דער גאנצער עסען און טרינקען פון מענטש זאל נישט זיין מער פון זיין נויטיקייט, און עס זאל זיין צוליעב גאט'ס וועגען, אז מיט דעם עסען און טרינקען וועט ער שטארקען דעם קערפער צו דיענען גאט ב"ה:

נה) אל. זאלסט נישט עסען מיט א קארגין מענטש, און מען דארף דאס זיין זייער פארזיכטיג:

נו) יהי. מען דארף זיין זייער געהיט בענטשין ברכת המזון מיט דער גאנצער כוונה, און מען זאל זיין געהיט מיט אלע זאכען וואס מען דארף צו האבען צום כוס פון ברכת המזון:

נז) לא. א מענטש דארף נישט גיין מיט אנ'אויפגעשטעלטען גאנג, כדי נישט אבצושטויסען פון זיך די מורא פון הימעל:

נח) בעת. בשעת'ן דאווענע דארף מען אין זינען האבען אז גאט'ס כבוד איז פול אויף דער גאנצער וועלט, מען דארף מורא האבען און זיך שעמען פאר איהם, און די אויגען דארף מען האלטען אראפגעלאזט, און ער זאל זיך פארשטעלען אזוי ווי עס שטייט פאר איהם זא גרויסע ליכטיגקייט, דען ער שטייט דאך פאר גאט ב"ה וואס ער איז דער קוואל פון די ליכטיגקייט וואס איז אן א עק:

נט) ישמור. א מענטש דארף זיך היטען אז ער זאל נישט קומען צו טהון א גרינגע זינד, אפילו אומגערן:

ס) ירגיל. א מענטש דארף זיך איין געוואהנען מיט דער מדה פון גוטהערציגקייט, און זאל אפטהון פון זיין הארצען קנאה און שנאה און כעס:

סא) ירגיל. א מענטש דארף זיך איין געוואהנען צו רעדען געלאסענערהייט, דער סימן איז דערפון ביי רוח און ביי אש שטייט אז ביי זיי איז נישט דא גאט, נאר ביי קול דממה דקה דארט איז דא גאט:

סב) לעולם. א מענטש זאל זיך שטענדיג פארשטעלען אזוי ווי ער שטייט פאר'ן מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא:

ספר חסידים החדש

סג) לא יפסיק מד"ת על דברים בטלים וכן בעת שמתפלל:

סד) לא יהיה בטל שעה אחת מתורה וממצות:

סה) ידריך בני אדם לעבודת ה':

סו) בד' זמנים אלו יעשה תשובה על עונותיו, א' קודם שקיעת החמה והוא מרומז ביומו תתן שכרו
ב' קודם הכנסת שבת, ג' ערב ר"ח, ד' ערב יום הכפורים:

סז) לא יכעוס ביום שבת:

סח) עסק התורה צריך להיות בשמחה ובקול רם:

סט) ראוי לעיין בספרים שהם מדברים מסוגיות הש"ס, כגון ספר הליכות עולם, או ספר בריתות,
ושאר ספרים כיוצא בהן, כדי שיוכל לעמוד על אמיתת הדבר ולא יבלה זמן בפלפול
של הבל:

ע) בכל מצוה שעושה לא יהיה בו שום צד שלא לשמה:

עא) שלא ירא משום מלאך או שרף, שאין ביד שום בריה להרע לאדם אלא ברצון ה':

עב) לא ידאג מפגעי עולם הזה אלא ישים בטחונו במי שאמר והיה העולם:

עג) לנהוג כבוד בכל הספרים להנאותם במפה יפה, ובכל השמישי קדושה:

עד) אם יפסוק באמצע לימוד מחמת איזה סיבה יכסה הספר ולא יניח אותו מגולה:

עה) יכבד לומדי תורה:

עו) יהיה נקי בכל עת:

עז) יזדעזע כל גופו קודם שיזכור השם ויראה, אם הוא במקום שראוי להזכירו:

יאמר

דעם זונטאג'דיגען טאג

סג) לא. בשעת מען לערינט טאר מען נישט מפסיק זיין מיט פוסטע רייד אויך בשעת מען דאווינט
טאר מען גאר נישט מפסיק זיין:

סד) לא. א מענש טאר נישט גיין פוסט אן תורה און מצות אפילו א קורצע צייט:

סה) ידריך. א מענש דארף איין געוואהנען מענטשען צו עבודת ה':

סו) בד'. אין פיער צייטען דארף א מענטש טהון תשובה אויף זיינע זינד, א) יעדען טאג איידער די
זון פארגייט, ב) פרייטאג פארין נאכט פאר קבלת שבת, ג) ערב ראש חודש. ד) ערב
יום הכפורים:

סז) לא. אום שבת טאר מען נישט זיין אין כעס:

סח) עסק. תורה דארף מען לערנען מיט פרעהליכקייט און מיט א הויכע שטימע:

סט) ראוי. מען דארף לערנען אין ספרים וואס שמועסען פון סוגית הש"ס, דהיינו אין ספר הליכות
עולם, אדער אין ספר בריתות, אדער אין ענליכע ספרים, כדי ער זאל יעדע זאך
וויסען דייטליך און ווירקליך, און זאל נישט פאר ברענגען די צייט מיט נארישען פלפול:

ע) בכל. אין יעדע מצוה וואס א מענטש טהוט זאל ער זעהן אז עס זאל אין דעם נישט זיין קיין
שום ענין שלא לשמה:

עא) שלא. א מענטש דארף נישט מורא האבען פאר קיין מלאך אדער שרף, ווייל קיין בעשעפעניש
קאן נישט טהון שלעכטס א מענש נאר מיט גאט'ס ווילען:

עב) לא. א מענטש דארף זיך נישט שרעקען פאר די וועלטליכע פאסירונגען, נור ער זאל זיך פער־
זיכערען אין אייבערשטען וואס דורך זיין זאגען איז די וועלט בעשאפען געווארען:

עג) לנהוג. ספרים דארף מען האלטען בכבוד, פארפוצען זיי מיט א שעהנעם היללע, און דאס זעלבע
אלע הייליגע תשמישים:

עד) אם. אויב צוליעב א סיבה הערט מען אמאל אויף צו לערנען דארף מען דעם ספר מיט עפעס
צודעקען, און מען טאר נישט לאזען אפען דעם ספר:

עה) יכבד. מען דארף מכבד זיין די מענטשען וואס לערנען תורה:

עו) יהיה. א מענטש דארף שטענדיג זיין ריין:

עז) יזדעזע. א מענטש איידער ער דערמאהנט דעם נאמען פון גאט דארף פריהער זיין גאנצער קערפער
ציטערען, און דארף זיך ארום קוקען אויב ער איז יעצט אין אזא ארט וואס מ'קען ביגע
זיין הייליגען נאמען דערמאנען:

יזכור

ספר חסידים החדש

עח) יאמר בסדר היום ברוך אלהינו שבראנו לכבודו וכו׳ בשמחה ובכוונה רצויה:
עט) יהיה דיבורו בנחת ולא יגביה קולו חוץ מר״ת והתפלה:
פ) ינהוג כבוד במזוזה:
פא) יזהר בעניית אמן על כל ברכה ששומע:
פב) יעמוד על רגליו בשעה שאומרים אמן יהא שמי׳ רבא וברכו וכל דברי קדושה ורמז לזה הפסוק קום כי דבר ה׳ אליך מלך:
פג) ידליק נרות בבית הכנסת:
פד) יזהר בכבוד זקנים:
פה) אל ימנע עצמו מלילך אחר זקן שיברכהו [מד״ר רות פרשה ו׳]:
פו) אל יחניף ולא יכבד רשעים אלא מצוה לשנאותם ולבזותם כדי להכניע הקליפה:
פז) ראוי להיות עליו תפילין כל היום, ועכ״פ בעת עסקו בתורה ובתפלה, שאז פנוי מעסקי העולם:
פח) יקרב עצמו למי שהוא ירא ה׳, וירחיק עצמו אפילו מלדבר עם מי שאינו ירא ה׳:
פט) יזהר בברכותיו ובתפלותיו ובלימודיו שיהיה בכוונה ולא מצות אנשים מלומדה:
צ) יהיה שמח בחלקו:
צא) ירגיל עצמו בהתבודדות:
צב) לא ירדוף אחר הכבוד והשררה:

כשהולך

דעם זונטאג׳דיגען טאג

עח) יאמר. אז מען זאגט אין ובא לציון די ווערטער ברוך הוא אלקינו שבראנו לכבודו וכו׳ [געלויבט איז גאט וואס ער האט אונז בעשאפען צוליעב זיין כבוד, און האט אונז אפגעשיידט פון די פערבלאנדזשעטע מענשטען, און ער האט אונז געגעבען די תורה וואס איז ליטער אמת, און דאס אייביגע לעבען האט ער אין אונז איין געפלאנצט] זאל מען דאס זאגען מיט פרייד און מיט קלארע געדאנקען:
עט) יהיה. א מענטש דארף רעדען שטיל, און קיינמאל ניט רעדען מיט א הויכע שטימע, אויסער ביים לערנען און ביים דאווענען:
פ) ינהוג. א מענטש דארף אפגעבען כבוד דער מזוזה:
פא) יזהר. מען דארף זיין זעהר געהיט צו ענטפערען אמן אויף יעדער ברכה וואס מען הערט:
פב) יעמוד. מען דארף שטיין אויף די פים ווען מען זאגט אמן יהא שמי׳ רבא מברך, אדער ברכו, אדער קרושה, און א רמז דערויף איז דער פסוק וואס שטייט שטייא אויף ווי גאט׳ס רייד איז צו דיר מלך:
פג) ידליק. מען דארף צינדען ליכט אין שוהל, און אין בית המדרש:
פד) יזהר. א מענטש דארף זיין געהיט אפגעבען זקנים כבוד, אזוי ווי עס שטייט אין דער תורה:
פה) אל. א מענטש זאל זיך נישט פערמיידען פון גיין צו א אלטען יודען אז ער זאל איהם בענטשען [מד״ר רות פרשה ו׳]:
פו) אל. מען טאר נישט חנפ׳נען רשעים, אויך טאר מען זיי נישט מכבד זיין, נאר עס איז א מצוה פיינד צו האבען זיי, און פארשעמען זיי, כדי נידעריג צו מאכען די קליפה:
פז) ראוי. עס איז זייער גלייך אז א גאנצען טאג זאל מען גיין אין תפלין, און וועהניגסטענס זאל מען גיין אין תפלין בשעת׳ן לערנען און דאווענען, דען דענסטמאל איז דאך דער מענטש אוים געטהון פון די וועלטליכע זאכען:
פח) יקרב. א מענטש דארף זיך דערנעהנטערען צו א גאט׳ס פארכטיגען מענטשען, או דארף זיך דערווייטערען אפילו פון צורעדען מיט א מענטש וואס ער איז נישט א גאט׳ם פארכטיגער:
פט) יזהר. א מענטש דארף זיין געהיט אז ער זאגט א ברכה אדער ער דאווענט אדער ער לערענט זאל עס זיין מיט כוונה, און נישט אפזאגען נאר מיט׳ן בלויזען מויל:
צ) יהיה. א מענטש דארף זיך פרייען מיט זיין חלק. [מיט דעם וואס ער פערמאגט]:
צא) ירגיל. א מענטש דארף זיך איין געוואהנען זיין איינער אליין:
צב) לא. א מענטש דארף זיך נישט יאגען צו בעקומען כבוד, אדער הערשאפט:

כשהולך

ספר חסידים החדש

צג) כשהולך במקום נקי יהרהר בדברי תורה :

ליום שני

א) יהא נזהר מגילוי ראש :
ב) לא יהיה נחשב בעיניו כל תאות עוה"ז נגד אהבת ד' :
ג) לא יביא עצמו לידי הרהור עבירה, ואם יבוא לו מחשבת הרהור אזי יפנה דעתו לתורה או
לדבר יראת ה' :
ד) יקדים עצמו לילך לבית הכנסת :
ה) קודם שיעשה איזה מצוה יאמר הריני עושה מצוה זו לכבוד יוצרי :
ו) יהיה שמח בשמחה של מצוה :
ז) בכל יום יאמר פרשת מה ה' אלהיך שואל מעמך ויאמר אותו בכוונה :
ח) יתבודד מקצת היום ויחשוב בגדולת הבורא ובמעשיו הנפלאות :
ט) בכל יום יאמר מעניות איוב אחרונים :
י) בכל יום יאמר איזה מזמורים תהלים :
יא) יצטער כשיראה עוברים רצון ה' ח"ו :
יב) ישמור לשונו מלדבר לשון הרע על חבירו :
יג) יתן מעשר מכל ממונו ומכל מה שירוויח :

יתי

דעם זונטאג'דיגען טאג

צג) כשהולך . אז מען גייט אין א ריינעם ארט דארף מען אין זינען האבען תורה :

דעם מאנטאג'דיגען טאג

א) יהא . א מענטש דארף זיין געווארענט נישט גיין מיט'ן גלויזען קאפ :
ב) לא . א מענטשען דארף נישט זיין חשוב אלע תאוות פון דער וועלט נעגען די ליעבשאפט צו
גאט ברוך הוא :
ג) לא . א מענטש דארף זיך נישט ברענגען צו טראכטען געדאנקען פון א עבירה , און טאמער איז א
מענטשען אנגעקומען צו טראכטען אזעלכע געדאנקען דארף ער אפקערען די געדאנקען , צו
טראכטען פון תורה אדער פון יראת שמים :
ד) יקדים . א מענטש דארף זיך פארערען צו גיין אין שוהל :
ה) קודם . איידער א מענטש טהוט א מצוה זאל ער זאגען איך טהו די מצוה צוליעב דעם כבוד פון
מיין בעשעפער :
ו) יהיה . א מענטש דארף זיך פרייען דערמיט וואס ער טהוט א מצוה :
ז) בכל . אלע טאג דארף א מענטש זאגען די פרשה מה ה' אלקיך שואל מעמך (וואס פערלאנגט גאט
פון דיר ? גאר זאלסט פאר איהם מורא האבען) און זאל דאס זאגען מיט כוונה :
ח) יתבודד . א מענטש דארף א קורצע צייט פון טאג זיין אליין און דענסטמאל טראכטען די גרויסקייט
פון בעשעפער , און זיינע וואונדערליכע מעשים :
ט) בכל . אלע טאג דארף יעדער מענטש זאגען די לעצטע אנטווארטען פון איוב :
י) בכל . אלע טאג דארף א מענש זאגען עטליכע קאפיטלעך תהלים :
יא) יצטער . א מענטש דארף האבען שמערצען אז ער זעהט אז מען איז חס ושלום עובר דעם ווילען
פון גאט ב"ה :
יב) ישמור . א מענטש דארף פילעווען די צונג נישט צו ריידען קיין לשון הרע :
יג) יתן . א מענטש דארף געבען מעשר פון זיין גאנצען געלד וואס ער פערמאגט , און פון אלץ
וואס ער פערדינט :

יהיה

ספר חסידים החדש

יד) יהי׳ זהיר לברך מאה ברכות בכל יום:

טו) ביום התענית יזהר משחוק ומקלות ראש ומכעס ומרכילות ומליצנות ומלשון הרע ומקנאה ושנאה, ע״כ ראוי להתבודד ביום התענית כל היום:

טז) ראוי שלא יהנה בזה העולם חוץ מתענוגי דמצוה:

יז) יזהר מאוד מלהנות מדבר איסור:

יח) לא יאכל שום דבר שמזיק לגוף:

יט) לא יאכל בשום סעודה חוץ מסעודת מצוה:

כ) יזהר שכל מלבושיו יהי׳ נקיים ונאים:

כא) יהי׳ מן השומעים חרפתן ואינם משיבים:

כב) ראוי לפרוש עצמו מבשר ושום דבר תענוג מה שאינו צריך לו כל ימות החול:

כג) לא יחשוב בשבת שום מעשה דחול או בשום כל משא ומתן כההיא מעשה דאותו חסיד [בשבת דף ק״נ ע״ב] דחשב בשבת לגדור גדר בחול [כפי׳ הטו״ז באו״ח סי׳ ש״ז סק״ד] ולא גדרה לעולם:

כד) לא ינלה ולא יפרסם לבריות מעש׳ הטובים והמצות שעושה בסתר כי אם הכל לשם שמים:

כה) לא ידבר בשבת שום שיחה בטילה:

כו) יהי׳ זהיר מאוד במעשיו בשבת יותר מימי החול שלא יפגום אפי׳ דבור קל:

כז) בכל חודש יתבודד יום א׳ אם יהי׳ אפשר בבית הכנסת או בבית המדרש שיכול להיות לבד הרי

דעם מאנטאג׳דיגען טאג

יד) יהיה. אמענטש דארף זיין נעהיט צו זאגען אלע טאג הונדערט ברכות:

טו) ביום. אין א תענית־טאג דארף מען זיין נעהיט נישט צו לאכען, און נישט זיין אין כעס, און נישט ריידען קיין רכילות, און קיין ליצנות און קיין לשון הרע, און נישט האבען קיין קנאה אדער שנאה, דרום איז זייער גלייך אז דעם גאנצען טאג פונ׳ם תענית זאל מען זיין אליין:

טז) ראוי. עס איז זייער גלייך דאס מען זאל נישט האבען קיין הנאה פון דער וועלט, אויסער פערגעניגען פון א מצוה זאך:

יז) יזהר. א מענטש דארף זיין זעהר נעווארענט נישט צו האבען קיין הנאה פון א איסור־זאך:

יח) לא. א מענטש דארף נישט עסען קיין זאך וואס איז שעדליך צום קערפער:

יט) לא. א מענטש דארף נישט עסען קיין סעודה מיט א געזעלשאפט, אויסער א סעודת מצוה:

כ) יזהר. א מענטש דארף זיין געווארענט אז אלע זיינע קליידער זאלען זיין ריין און שיין:

כא) יהיה. א מענטש דארף זיך פיהרען אז אויב מען זידעלט איהם, זאל ער נאר נישט ענטפערען:

כב) ראוי. א גאנצע וואך דארף א מענטש זיך אפשיידען פון פלייש אדער אנדערע פערגעניגען, וואס איז איהם נישט זייער נייטיג:

כג) לא. אום שבת דארף א מענטש נאר נישט טראכטען פון וואכעדיגע זאכען אדער געשעפטליכע זאכען, אזוי ווי די גמרא דערציילט א מעשה אין שבת [דף ק״נ ע״ב] אז ביי א חסיד איז דער פלאט פון זיין פעלד געווארען צ״ף נעבראכען האט ער זיך בעקלערט אום שבת וואס פאר איין פלאט ער זאל מאכען אין דער וואכען, דערוויילל האט ער זיך דערמאנט אז ער טראכט דאס אום שבת, וואס מ׳טאר נישט טראכטען פון וואכעדיגע זאכען, דרום האט ער בעשלאסען אז וויל ער האט דאס געטראכט אום שבת זאל ער שוין קיינמאל קיין שום פלאט נישט מאכען, [כן פי׳ הטו״ז סי׳ ש״ז סק״ד]. האט איהם נאך א נס געטהון און עס איז דארטען אויס געוואקסען א קאפפער־בוים, האט ער דערפון געהאט פערדינסט פאר זיך און פאר זיין גאנצער פאמיליע:

כד) לא. א מענטש דארף נישט אוים זאגען אדער בעוואוסט מאכען פאר מענטשען זיינע גוטע מעשים אדער מצות וואס ער טהוט פערבארגענערהייט, נאר אלץ זאל ער טהון צוליעב נאט׳ס וועגען:

כה) לא. אום שבת דארף מען נישט ריידען קיין שום איבעריג ווארט:

כו) יהיה. אום שבת דארף מען זיין זעהר נעווארענט, נאך מעהר פון אין דער וואכען אין אלע ענינים, אז ער זאל נישט קאליע מאכען אפילו מיט א איינציגען ווארט:

כז) בכל. אין יעדען חודש דארף מען זיין פאר זיך אליין חאטש איין טאג, אויב עס איז מעגליך אין בית הכנסת אדער אין בית המדרש איז געווים גוט, און אויב נישט זאל זיין חאטש ביי

ספר חסידים החדש

הרי ט״ב, ואם לאו יהי' בביתו בחדר סגור, ולא ידבר עם שום אדם, ויחלק היום לג' חלקים, חלק א' יפשפש במעשיו, וח״א לתורה, וח״א להתפילה, ויתחיל מע״ב עד ערב, ואם הוא חלוש שא״א לו יתחיל מבוקר עד ערב, ויהי' כל היום קודש, ולא יחשוב שום דבר מעסקי העולם הזה, אלא יהיה דבוק בקדושה כל היום, ויתודה על עוונותיו, וילמוד אותו היום משניות (מס' כריתות וגם ראוי לעשות צוואה אחריו באותו יום, כדי מתוך זה יכיר יום פקודה, ויבא לו חיל ורעדה לקיים מצות ה':

כח) מתחלה ילמוד טור אורח חיים ואח״כ טור יורה דעה ואח״כ טור חושן משפט ואח״כ טור אבן העזר:

כט) יהי' בקי בהלכות ברכות כדי לידע האיך לברך על כל מין ומין לפני' ולאחרי':

ל) לא יקח ילד בתוך חיקו סמוך לסנחה דשמא יטנף בגדיו ובתוך שיחזיר אחר מים לנקות בגדו יעבור זמן מנחה:

לא) עכ״פ יתבודד שני ימים בשבוע ויעסוק בתורה כפי יכולתו:

לב) ירגיל עצמו מאוד במדות ענוה:

לג) כל הליכתו ומעשיותיו לא יהי' רק לדבר מצוה:

לד) יגמור בכל יום ספר תהלים:

לה) יקרא בכל חודש מגלת קהלת.

לו) ירחיק עצמו מכל מיני שחוק:

לז) לא ילך במלבושים נאים ויקרים כחוקות הגוים:

לח) ילך לכל דבר מצוה אף שלא יהי' לפי כבודו:

יהי'

דעם מאנטאג'דיגען טאג

ביי איהם אין שטוב אין א פערשלאסענעם צימער, און ער זאל נישט רייד׳ען מיט קיין מענטש, און ער זאל צוטיילען דעם טאג אויף דריי טהייל, איין טהייל אויף צו בעקלערען זיינע מעשים, און איין טהייל אויף צו לערנען תורה, און איין טהייל אויף צו דאווענען, און דער טאג זאל זיך אן הייבען פון אויפגאנג ביז דעם צווייטען אווענד, און אויב ער איז א שוואכער מענטש וואס דאס איז פאר איהם אונמעגליך זאל ער אן הייבען פון אין דער פריא ביז אווענד, און דער גאנצער טאג זאל ביי איהם זיין הייליג, און יענעם טאג זאל ער גאר נישט קלערען פון וועלטליכע זאכען, נאר א גאנצען טאג זאל ער זיין בעהעפט צו הייליגקייט, און ער זאל זיך מתודה זיין אויף זיינע זינד, און יענעם טאג זאל ער לערנען משניות פון מסכת כריתות, אויך איז גלייך אז יענעם טאג זאל ער מאכען א צוואה, אום דורכדעם זאל ער געדענקען יענעם טאג וואס מען וועט שיקען נאך איהם, וועט אין איהם אריין קומען פארכט און ציטערניש צו ערפיהלען גאט'ס געבאט:

כח) מתחלה. א מענטש דארף פריהער לערנען טור אורח חיים, און נאכדעם טור יורה דעה און נאכדעם טור חושן משפט, און נאכדעם טור אבן העזר:

כט) יהיה. א מענטש דארף זיין קלאר אין די דינים פון ברכות, כדי צו וויסען וואס צו בענטשען אויף יעדער מין פריהער און דערנאך:

ל) לא. א מענטש דארף נישט האלטען א קינד אין שוים נאהענט צו מנחה, דען טאמער וועט עס איינשמוצען זיינע קליידער, און ביז ער וועט קריגען וואסער אפצווואשען די קליידער, וועט דערווייל ארויס גיין די צייט פון מנחה:

לא) על כל פנים. וועניגסטענס דארף א מענטש זיין פאר זיך אליין צוויי טאג אין דער וואך, און לערנען תורה לויט זיין מעגליכקייט:

לב) ירגיל. א מענטש דארף זיך איין געוואהנען מיט דער מדה פון ענוה:

לג) כל. אלע זיינע גענג און בעשעפטיגונג זאל זיין נאר צו מצוה-זאכען:

לד) יגמור. אלע טאג דארף מען ענדיגען א ספר פון תהלים:

לה) יקרא. אלע חודש דארף מען לייענען קהלת:

לו) ירחיק. א מענטש דארף זיך דערווייטערען פון אלע סארטען געלעכטער:

לז) לא. א מענטש דארף נישט גיין אין אויבערע שיינע קליידער און טהייערע ווי די עכו״ם:

לח) ילך. א מענטש דארף גיין צו יעדע דבר מצוה חאטש עס איז נישט לויט זיין כבוד:

יהיה

ספר חסידים החדש

נב) כשמקדש הלבנה ילבש בגדי החמודות שלו :
נג) ילמוד חכמת הדקדוק היטב כדי שיוכל לדקדק בתפלה היטיב :
נד) יזהר להיות בבית הכנסת מעשרה ראשונים :
נה) יהדר להיות סנדק למול התינוק על ברכיו :
נו) יתן צדקה קודם תפלתו :
נז) יזהר בטבילה לטהר נפשו מכל טומאה :
נח) ירחיק עצמו משבועות ונדרים ותקיעת כף :
נט) יאמר תפלות התנאים הנזכר בפרק הי׳ קורא [דף ט״ז ע״ב] :
ס) יזהר מאוד שלא ישהה נקביו :
סא) ראוי להיות לו בגדים מיוחדים לתפלה :
סב) התפילין של יד יהדק בחוזק בזרוע, כדי שמתוך הבאב ימשש בהן בכל עת :
סג) מיד לאחר התפלה בשחרית ילמוד דבר מה אף פסוק אחד אם אין לו פנאי יותר :
סד) לא יפסיק בשיחה בטילה באמצע לימודו :
סה) אם לא ידע לברך על איזה דבר אל יאכל או לא יהנה ממנו עד שילמד וידע :
סו) יהי׳ נזהר מאוד שלא ילך בטל אפי׳ שעה אחת :
סז) יקבל אורחים בסבר פנים יפות :
סח) יתן צדקה בסתר כפי יכולתו :
סט) לא ינשק בנו בבית הכנסת :

אל

דעם מאנטאג'דיגן טאג

פון א סידור, זאל ער קוקן נאר אין סידור, עס זאל זיין פונקט אזוי ווי ער וואלט געהאלטן צו געמאכט די אויגען :
נב) כשמקדש. אז מען איז מקדש די לבנה דארף מען אהן טהון שיינע קליידער :
נג) ילמוד. מען דארף לערנען דקדוק, כדי צו דאוונען מיט דקדוק :
נד) יזהר. מען זאל זיין געווארענט צו קומען אין שוהל פון די ערשטע צעהן מענטשען :
נה) יהדר. א מענטש זאל זעהן מיט אלע מעגליכקייט צו זיין א סנדק, אז מען זאל כל זיין א קינד אויף זיין שויס :
נו) יתן. פאר'ן דאוונען דארף מען געבען צדקה :
נז) יזהר. מען דארף זיין געווארענט אלע מאל גיין טבילה, כדי צו רייניגען זיך פון יעדער טומאה :
נח) ירחיק. א מענטש דארף זיך דערווייטערען נישט צו שווערען און נישט צו טהון קיין נדר און נישט געבען קיין תקיעה כף :
נט) יאמר. א מענטש דארף זאגען די תפלות וואס די תנאים האבען געבעטען, אזוי ווי עס שטייט אין מסכת ברכות [דף ט״ז ע״ב] :
ס) יזהר. א מענטש דארף זיין פארזיכטיג זיך נישט איינצוהאלטען די מענשליכע נקיות :
סא) ראוי. עס איז זייער גליך אז צום דאוונען זאל מען האבען בעזונדערע קליידער :
סב) התפילין. די תפלין של יד דארף מען גוט צו ציהען אויפ'ן האנד, דען דורך דעם וועט ער געדענקען צו טאפען זיי אלע וויילע :
סג) מיד. באלד נאכ'ן דאוונען אין דער פריא דארף מען עפעס לערנען, האטש איין פסוק אויב ער האט נישט קיין צייט צו לערנען מעהר :
סד) לא. אין מיטען לערנען טאר מען נישט מפסיק זיין מיט פוסטע רייד :
סה) אם. אז מען ווייסט נישט אויף א עפעס וואס א ברכה מען דארף מאכען, זאל מען וואלבעס נישט עסען און נישט קיין הנאה האבען ביז מען זאל לערנען די דינים רעדפון און וויסען ריכטיג :
סו) יהיה. מען דארף זיין געווארענט נישט צו גיין ליידיג אפילו א קורצע צייט :
סז) יקבל. אורחים דארף מען צונעמען מיט א פריינדליכען געזיכט :
סח) יתן. מען דארף געבען צדקה פערבארגענערהייט, לויט די מעגליכקייט :
סט) לא. אין שוהל זאל מען נישט קושען קיין קינד :

אל

ספר חסידים החדש

ע) אל יגנוב דעת חבירו:
עא) ידון כל אדם לכף זכות:
עב) לא יעשה דבר שיחשדוהו בו אדם, שלא להכשיל רבים:
עג) אל יאמר שום ניחוש:
עד) מצוה הבא לידך אל תאמר אתחיל בר״ח או בשאר זמנים אלא כל הזמנים שוין ומאן דקפיד וכו׳:
עה) יזהר בכבוד אשתו:
עו) יפזר ממון עד שליש בהידור מצוה:
עז) בצאתו לדרך יצא בכי טוב:
עח) אל יעמיד עצמו במקום סכנה, ואל יסמוך על נס:
עט) אל יכנוס לביתו או לבית חבירו פתאום:
פ) אל יצער שום בעלי חיים וכ״ש אדם:
פא) אל תשכן באהליך עולה דהיינו ספר שאינו מוגה:
פב) אל תניח ביתך בלא מעקה וכן ירחיק מביתו כל דבר המזיק:
פג) אין שואל רשאי להשאיל:
פד) אל יאכל סמוך לזמן התפלה:
פה) יזהר בקריאת שמע על מטתו:
פו) ישלים פרשיותיו עם הצבור בכל שביע שמו״ת עם פירש״י:
פז) אל יאכל בערב שבת מן המנחה ולמעלה:

דעם מאנטאג׳דיגען טאג

ע) אל. מען טאר נישט גנב׳ענען די דעה פון דעם צווייטען:
עא) ידון. יעדערען מענטש דא... מען דן זיין לכף זכות:
עב) לא. מען טאר נישט טהון א זאך וואס מענטשען זאלען איהם חושד זיין אז ער האט געטהון א עבירה, אז ער זאל דערמיט נישט שטרויכלען מענטשען:
עג) אל. מען טאר נישט זאגען קיין ניחוש:
עד) מצוה. אז עס קומט פאר אז דו זאלסט טהון א מצוה-זאך זאלסטו נישט זאגען, איך וועל דאס אנהייבען טהון אום ראש חודש, אדער אין א אנדערע צייט, נאר אלע צייטען זאלען ביי דיר זיין גלייך:
עה) יזהר. א מענטש דארף זיין געווארענט בכבוד צו האלטען זיין ווייב:
עו) יפזר. אויף די שיינקייט פון א מצוה דארף מען אויסגעבען ביז א דריטעל געלד מעהר וויפיעל עס איז ווערט:
עז) בצאתו. אז מען גייט אין וועג דארף מען אוועק גיין ווען עס איז ליכטיג:
עח) אל. א מענטש דארף זיך נישט איינשטעלען אין א געפעהרליכען ארט, און דארף זיך נישט פערלאזען אויף א נס:
עט) אל. א מענטש דארף נישט אריין גיין פלוצלונג אין זיין שטוב, אדער אין א פרעמדע שטוב:
פ) אל. מען טאר נישט אנטהון קיין צער קיין לעבעדיגע זאך, און א כל שכן א מענטשין טאר מען געוויס נישט אנטהון קיין צער:
פא) אל. מען טאר נישט האלטען אין שטוב א אומרעכט, דאס מיינט מען א ספר וואס איז נישט ריכטיג איבערגעזעהן:
פב) אל. זאלסט נישט לאזען דיין שטוב אהן א גאניק, אויך זאלסטו דערווייטערען פון דיין שטוב יעדע געפעהרליכע זאך:
פג) אין. אז א מענטש בארגט עפעס ביי עמיצען טאר ער דאס נישט פערבארגען א צווייטען:
פד) אל. אז עס איז נאהנט צו די צייט פון דאווענען טאר מען נישט עסען:
פה) יזהר. מען דארף זיין געווארענט צו לייענען קריאת שמע פאר׳ן שלאף:
פו) ישלים. אלע וואך דארף מען ענדיגען די סדרה צוויי מאל יעדען פסוק און איין מאל דעם תרגום, און אויך דעם פירוש פון רש״י:
פז) אל. פרייטאג טאר מען נישט עסען פון דער צייט פון זמן מנחה:

ספר חסידים החדש

פח) אף על פי שיש לו עבדים יטריח בעצמו לכבוד שבת:
פט) יעשה שלום בין איש לאשתו ובין אדם לחבירו:
צ) תקנה גדולה לקנות לך חבר ותתיעץ עמו תמיד איך לעשות מלאכת ה׳ כראוי:
צא) יזהר לטבול כלים הקונה מעכו״ם אפילו הם ישנים:
צב) לא יעשה שום מלאכה בחול המועד:
צג) לא יכנה שם לחבירו אפילו דרש בשמו לא יקראנו:

ליום שלישי

א) כל מה שיחדש בתורה יהי׳ רגיל בפיו, ויחזור תמיד מה שחידש, ועי״ז אמרו [אבות פרק ג׳] כל השוכח דבר א׳ ממשנתו דייקא:
ב) בשעת הג ת ספר התורה יראה באותיות התורה אולי יראה אות שיש לו אחיזה בו, כי כל ישראל יש להם אחיזה באות אחד ויבוא לו על ידי זה הארה גדולה לנשמתו:
ג) אל יזלזל בפרורי לחם:
ד) עיקר זמן נתינת הצדקה בערב שבת ובערב יו״ט:
ה) יזהר מאוד ליתן שכר שכיר ביומו:
ו) ילמוד משניות בעל פה עם פירוש:
ז) יהי׳ רגיל לומר ד״ת בשם אומרו כי האומר דבר בשם אומרו וכו׳: אל

דעם מאנטאג׳דיגען טאג.

פח) אף על פי. חאטש א מענטש האט קנעכט פון דעסטוועגען דארף ער זעלבסט זיך בעמיהען אין צו גרייטען לכבוד שבת:
פט) יעשה. א מענטש דארף מאכען שלום צווישען א מאן און זיין ווייב, און צווישען צוויי מענטשען:
צ) תקנה. עס איז זעהר נוציג אז מען זאל זיך קויפען א חבר, און מיט איהם זיך שטענדיג מיישוב זיין ווי אזוי צו טהון ריכטיג דעם אייבערשטענס ווילען:
צא) יזהר. מען דארף זיין געווארענט אז מען זאל טובל׳ען די כלים וואס מען קויפט ביי א עכו״ם, חאטש זיי זענען אלטע און מען כשר׳ט זיי:
צב) לא. אום חול המועד טאר מען נישט טהון קיין ארבייט:
צג) לא. מען טאר קיינעם נישט אן רופען מיט א ביי-נאמען, חאטש יענער איז געוואהנט מיט דעם נאמען פון דעסטוועגען טאר מען איהם דאס נישט רופען:

דעם דינסטאג׳דיגען טאג

א) כל. אלץ וואס א מענטש טהוט עפעס אויף אין לערנען, זאל דאס זיין געוואהנט ביי איהם אין מויל, און ער זאל שטענדיג חזר׳ן, וואס ער האט אויפגעטהון אין לערנען, און דערויף האבען די חז״ל אן געזאגט [אבות פרק ג׳] אז מען פערגעסט עפעס פון „זיין" לערנען כו׳:
ב) בשעת. בשעת מען הייבט אויף די ספר תורה זאל ער קוקען אין די אותיות, ווייל טאמער וועט ער זעהן א אות וואס ער האט אין דעם א אנהאלטונג, ווייל יעדער יוד האט א אנהאלטונג אין איין אות פון דער הייליגער תורה, און דורכדעם וואס ער וועט קוקען אויף דעם אות וואס ער האט אין איהם א אנהאלטונג וועט ער בעקומען א גרויסע ליכטיגקייט צו זיין נשמה:
ג) אל. מען טאר נישט פערשעמען ברעקליך ברויט:
ד) עיקר. די הויפט זאך פון צו געבען צדקה איז ערב שבת און ערב יום טוב:
ה) יזהר. מען דארף זיין געווארענט יעדען טאג בעצאהלען דעם געדונגענעם ארבייטער:
ו) ילמוד. מען דארף לערנען משניות מיט א פירוש פון אויסענווייניג:
ז) יהיה. א מענטש דארף זיין געווארענט צו זאגען דברי תורה אינ׳ם נאמען פונ׳ם מענטש וואס ער

כפ״י הסידים החדש

ח) אל יאמר לשום בעל רין הריין עשה לך שלא כהוגן:
ט) לא יקלל לשום ארם מישראל הכשרים:
י) לא יקלל את עצמו:
יא) בשבת ילמור קבלה:
יב) בגדי יום טוב יהיו יותר טובים מבגדי שבת:
יג) יזהר לשלוח מעות לעניים לצורך יום טוב:
יד) לא יחמוד שום דבר שרואה אצל חבירו:
טו) יזהר מאוד מלשון הרע אפילו אבק לשון הרע:
טז) יזהר מאוד מנקימה ונטירה:
יז) לא יגלה ממעשים טובים שלו:
יח) יזהר מאוד כל דיבור שיוציא מפיו יהיה הכל ביראה:
יט) קודם שישן בלילה יחשוב כל מה שעשה אותו היום, הן בדיבור או בשאר דברים, ומה שהוא שלא כהוגן יתחרט עליו, ויעשה תשובה, ומיד יעשה לו נדר שלא ישוב עוד, ויעשה תיקן לתקן עבירה זו:
כ) מאוד יהי׳ נזהר בשתיקה שלא לדבר אפילו דיבור א׳ שלא לצורך:
כא) מאוד יהיה נזהר מנדרים אפילו בעת צרה:
כב) יהיה נזהר קודם שמתפלל על איזה דבר יקדים וידוי ויאמר חטאתי וכו׳ ואחר כך יתפלל על צרכיו:
כג) כשבא לו איזה בשורה טובה אפילו היא בעיניו טובה מועטת, מיד יתן שבח והודיה להשם ברוך הוא, וגם כשמחרש איזה דבר בלימודו יתן הודיה:

כשארם

רעם דינסטאג׳דיגען טאג

האט ראס פון איהם געהערט, ווייל אז מען זאגט אינ׳ם נאמען פונ׳ם מענטש וואס מען האט ראס פון איהם געהערט, ברענגט מען די גאולה אויף דער וועלט:
ח) אל. מען טאר נישט זאגען צו קיין בעל רין, רער דיין האט דיר נישט ריכטיג געמשפט:
ט) לא. מען טאר נישט שעלטען קיין יוד:
י) לא. א מענטש טאר זיך נישט שעלטען:
יא) בשבת. אום שבת דארף מען לערנען קבלה:
יב) בגדי. די קליירער וואס מען נייט אום יום טוב זאלען זיין בעסערע קליידער פון די שבת׳דיגע.
יג) יזהר. מען דארף געווארענט זיין צו שיקען אריסע לייט געלד אויף יום טוב:
יד) לא. מען טאר נישט גלוסטען קיין זאך וואס מען זעהט ביים חבר:
טו) יזהר. מען דארף זיין זעהר געווארענט נישט ריידען קיין לשון הרע אפילו אויפ׳ן וואונק:
טז) יזהר. מען דארף זיין זעהר געווארענט נישט זיין קיין נוקם ונוטר:
יז) לא. מען דארף נישט בעוואוסט מאכען זיינע גוטע מעשים:
יח) יזהר. מען דארף זיין זעהר געווארענט אז יעדעסווארט וואס מען רעדט ארויס פונ׳ם מויל זאל זיין מיט גאט׳ס פארכטיגקייט.
יט) קודם. ביי נאכט איידער מען גייט שלאפען דארף יעדער מענטש איבער רעכענען אלץ וואס ער האט געטהון דעם גאנצען טאג, סיי מיט רייד און סיי מיט אנדערע זאכען. און אויב ער האט געטהון זאכען וואס זענען א עבירה. זאל ער דערויף חרטה האבען, און טהון תשובה, און באלד מאכען זיך א צאהם אז מעהר זאל ער שוין אזעלכעס נישט טהון, און ער זאל טהון א תיקון צו פעריכטען די עבירה:
כ) מאד. מען דארף זיין זעהר נזהר אין די מדה פון שווייגען, נישט צו רעדען אפילו איין ווארט וואס איז נישט נויטיג:
כא) מאד. מען דארף זיין זעהר פארזיכטיג נישט צו טהון קיין נדר, אפילו אין דער צייט פון א צרה רחמנא לצלן:
כב) יהיה. איידער מען בעט אויף עפעס דארף מען פריהער זאגען וידוי „חטאתי עויתי וכו׳ און נאכרעם זאל ער בעטען זיין פערלאנג:
כג) כשבא. אז עס קומט א מענטש א בשורה טובה, חאטש עס איז א קליינע טובה, זאל ער באלד

ספר חסידים החדש

כד) כשאדם יודע שהוא מפיח בעת השינה אל יישן תוך ד׳ אמות של ספרים אם לא שמכסה הספרים, וראוי להחמיר אף חוץ לד׳ אמות:

כה) יהי׳ זהיר שלא לאכול אצל כל אדם ובפרט שלא יהנה מרע עין:

כו) יהיה זהיר להתפלל דוקא בציבור:

כז) יהיה נזהר מאוד להיות עלוב ואינו עולב שומע חרפתו ואינו משיב:

כח) יתפלל בתוך תפלתו שהשם ברוך הוא יצילהו מכעס ומגאוה, וידריכהו במדת ענוה:

כט) כשנותן לעני איזה צדקה יכוין ליחד שם הוי״ה ב״ה, הפרוטה היא יו״ד מן השם וה׳ אצבעות שנותן בו בעל הבית היא ה״א ראשונה של השם, וכשפושט ידו ליתן לעני כרמות וי״ו ועני המקבל הפרוטה בה׳ אצבעות ה״א אחרונה שבשם:

ל) יהיה זהיר להתפלל על זרעו ועל זרע זרעו שיהיו צדיקים ותלמידי חכמים ואוהבי השם ברוך הוא:

לא) יהיה זהיר לעשות הזמנה לברכת המזון ויאמר הריני מוכן ומזומן וכו׳ ובזה מסלק הסטרא אחרא ר״ל:

לב) לא יאכל אכילה גסה:

לג) כשאדם חלוש ואינו יכול להתענות ואוכל בזמן הראוי להתענות כשהוא יושב לאכול יאמר בפה מלא „אין אני אוכל להנאת גופי אלא לבריאת הגוף לעבודת הש״י״:

לד) יתבודד יום אחד בחודש להתפלל לה׳ שיצילו אותו ואת כל אשר לו מכל צרה וצוקה ומער ירחיק

דעם דינסטאג׳דיגען טאג

דאנקען און לויבען דעם אייבערשטען, אזוי אז מען טוהט עפעס אויף און לערנען דארף מען אויך באלד לויבען דעם אייבערשטען:

כד) כשאדם. אז א מענטש ווייסט אז ער איז מפיח בשעת ער שלאפט, זאל ער נישט שלאפען אין פיער איילען וואס עס ליגען דארטען ספרים, סיידען ער רעקט צו די ספרים, און גם איז זייער גלייך דאס מען זאל מחמיר זיין אפילו חוץ די פיער איילען:

כה) יהיה. א מענטש דארף זיין געהיט נישט צו עסען ביי יעדען מענטש, און איבערהויפט נישט האבען קיין הנאה פון א קארגען מענטש:

כו) יהיה. מען דארף זיין געווארענט אז מען זאל דאווענען דוקא מיט א מנין:

כז) יהיה. א מענטש דארף זיין זעהר געווארענט צו לאזען זיך פארשעמען, און ער זאל קיינעם נישט פארשעמען, הערען אויף זיך שאנד־רייד און רעדיף גאר נישט ענטפערען:

כח) יתפלל. בשעה מען דאווענט דארף מען בעטען דעם אייבערשטען אז ער זאל איהם אהן היטען פון כעס, און פון גרויסקייט, און ער זאל איהם פיהרען אין דער מדה פון ענוה:

כט) כשנותן. אז מען גיט צדקה א ארימאן דארף מען אין זינען האבען דערמיט מיחד צו זיין דעם שם הוי׳ ברוך הוא. די פרוטה איז א יוד פון שם, און די פינף פינגער וואס ער גיט מיט זיי די צדקה איז דאס ערשטער אות ה׳, און אז ער ציהט אוים די האנד געבען די צדקה דעם ארימאן איז דאס דער אות ו׳, און דער ארימאן נעמט דאס צו מיט די פינף פינגער איז דאס דער לעצטער אות ה׳ פון דעם שם הוי׳ ב״ה:

ל) יהיה: א מענטש דארף בעטען אויף זיינע קינדער און אויף זיינע קינדס־קינדער אז זיי זאלען זיין צדיקים און תלמידי חכמים און ליעב האבען גאט ברוך הוא:

לא) יהיה. איידער מען בענטש דארף מען זאגען הריני מוכן ומזומן לקיים מ״ע של ברכת המזון וכו׳ דערמיט קערט מען אפ די סטרא אחרא רחמנא ליצלן:

לב) לא. א מענטש דארף נישט עסען קיין גראבע עסענווארג:

לג) כשאדם. אז א מענטש איז שוואך און ער קאן נישט פאסטען, און ער עסט אין דער צייט וואס מען דארף פאסטען, זאל ער זאגען בפירוש מיט דעם פולען מויל בשעה ער גייט עסען, „איך עס נישט צוליעב מיין קערפערליכען פערגעניגען, נאר צוליעב דעם געזונד פון מיין קערפער, כדי איך זאל מיט איהם קאנען דינען גאט ברוך הוא״:

לד) יתבודד. איין טאג אין חודש דארף מען זיין אליין און בעטען דעם אייבערשטען אז ער זאל בעשיצען איהם מיט זיין הויז געזונד, פון צרות און ענגשאפט און שמערצען:

ירחיק

ספר חסידים החדש

לה) ירחיק מאוד ממידת הגאוה.

לו) כשדורש ברבים או מחדש איזה חידוש תורה בפני רבים אל ישמח אלא יאמר בלבו כי המה גדולים ממני ומה אני ומה חיי:

לז) יזהר לחדש חידושי תורה:

לח) כשיהיה לו איזה משפט עם חבירו יראה לוותר איזה דבר שלא יצטרך לילך עמו בריינא ודינא:

לט) לא יגע בידו למטה מטיבורו.

מ) יזהר מאוד מלהסתכל בנשים החוזרין מן המת:

מא) יזהר מאוד מכעס:

מב) אל יגביה קולו אפי' בביתו אלא ידבר בנמוך כאלו מדבר לפני מלך:

מג) התפלה יהיה בכוונת הלב, וקודם התפלה יפנה מחשבתו מעסקי עולם:

מד) יזהר לקבוע מקום לתפלתו:

מה) אם באו יסורין ח"ו על אדם יקבלם באהבה:

מו) יזהר שלא ליתן מטתו בין מזרח למערב אף בששוכב יחידי וכ"ש עם אשתו:

מז) יזהר לקרות ק"ש בכוונת הלב:

מח) יזהר שלא לדבר על שוכני עפר:

מט) יזהר להיות כל גופו וכל בגדיו נקיים בעת התפלה:

נ) אסור להנות מעה"ז בלא ברכה.

נא) יכבד בגופו ובממונו תלמידי חכמים:

יזהר

דעם דינסטאג'דיגען טאג

לה) ירחיק. א מענטש דארף זיך זעהר דערווייטערען פון דער מדה פון גאוה:

לו) כשדורש. אז א מענטש דרשנ'ט פאר'ן עולם, אדער אז ער זאגט עפעס א חידוש אין דער תורה פאר'ן עולם, זאל ער זיך נישט פרעהען, נאר ער זאל טראכטען אין הארצען אז דאס פובליקום זענען פערשטענדליכע מענטשען פאר מיר, און וואס בין איך, און וואס איז ווערט מיין לעבען:

לז) יזהר. א מענטש דארף זעהן מחדש צו זיין אויפצוטהון עפעס אין דער תורה:

לח) כשיהיה. אז א מענטש האט א משפט מיט זיין חבר זאל ער גלייבער עפעס נאך לאזען, איידער ער זאל גיין מיט איהם צו א דין תורה:

לט) לא. מען דארף נישט האלטען זיין האנד נידעריגער פון נאפיל:

מ) יזהר. מען דארף זיין זעהר פארזיכטיג נישט צו קוקען אויף נשים, מכש"כ אויף די נשים וואס קומען צוריק פון הלוית המת:

מא) יזהר. מען דארף זיין זעהר געווארענט אז מען זאל נישט זיין אין כעס:

מב) אל. א מענטש דארף קיינמאל נישט רעדען הויך, אפילו ביי איהם אין שטוב, נאר ער זאל רעדען שטיל, פונקט אזוי ווי ער וואלט גערעדט צו א קיסר:

מג) התפלה. דער דאווענען דארף זיין מיט הערצליכע כוונה, און פאר'ן דאווענען דארף מען די געדאנקען ארויס טהון פון די וועלטליכע געשעפטען:

מד) יזהר. מען דארף בעשטימען א ארט אויפ'ן דאווענען:

מה) אם. אויב עס קומט יסורים אויף א מענטש דארף ער דאס צו נעמען מיט ליעבשאפט:

מו) יזהר. א מענטש דארף זיין געווארענט נישט צו שטעלען זיין בעט צווישען מזרח און מערב, האטש ער שלאפט זעלבסט, א כל שכן אויב דארטען שלאפט אויך זיין ווייב:

מז) יזהר. מען דארף זיין געווארענט לייענען קריאת שמע מיט הערצליכע כוונה:

מח) יזהר. א מענטש דארף זיין פארזיכטיג נישט צו רעדען אויף געשטארבענע מענטשען:

מט) יזהר. א מענטש דארף זיין געווארענט אז זיין גאנצער קערפער און אלע זיינע קליידער זאלען זיין ריין בשעת'ן דאווענען:

נ) אסור. פון דער וועלט טאר מען נישט קיין הנאה האבען אן א ברכה:

נא) יכבד. א מענטש דארף בכבוד האלטען תלמידי חכמים מיט זיין קערפער און מיט זיין געלד:

יזהר

ספר חסידים החדש

נב) יזהר מאוד ליתן צדקה כראוי לעניים הגונים:
נג) לא יזיק ממון חבירו:
נד) יתאמץ מאוד במה דאפשר לעשות שלום בין איש לאשתו:
נה) יזהר מאוד להיות לו אהבה ואחוה עם אשתו ואז שכינה שרוי ביניהם:
נו) כשמתפלל שמונה עשרה יכוין שהוא מתפלל בנגד ביה קדשי קדשים:
נז) ישתדל מאוד להיות בקי במשניות:
נח) יכנים אורחים בתוך ביתו ויכבדם כפי יכולתו:
נט) בכל מעשיו יהי' בטחונו בהקב"ה:
ס) יזהר לשמוח בשמחת יום טוב ולהתענג בכל מיני תענוגים שאפשר:
סא) כשיקרה לו איזה היזק בתוך ביתו אל יבעום כלל אלא יקבל באהבה מאת ה':
סב) בליל פסח כשאומר הגדה יראה עצמו כאלו הוא עצמו יצא ממצרים:
סג) יזהר שלא יסתכל בשום ע"ז, וכן לא יקרא בספרי חצונים וספרי מינים:
סד) יחבר עצמו אל חכמים וצדיקים:
סה) ילמוד הלכות פסח בפסח והלכות חג בחג וה"ה לשאר זמנים או ר"ח ילמוד דבר יום ביומו, ובפרט בענין קרבנות היום, ומה טוב אם יוכל לחדש איזה חידוש באיזו ענין שהזמן גורם:
סו) ראוי ונכון שילמוד על כל אכילה איזה לימוד מענין קרבנות דהיינו בש"ס ס' קדשים או שאר לימוד ואז אכילתו כאלו הקריב קרבן:

יהדר

דעם דייטשאדיגען טאג

נב) יזהר. א מענטש דארף זיין זעהר געווארענט צו געבען צדקה ווי געהעריג צו ארענטליכע ארימע לייט:
נג) לא. מען טאר נישט טהון א שאדען אינ'ם חבר'ס געלד:
נד) יתאמץ. א מענטש דארף זיך זעהר שטארקען מיט אלע מעגליכקייטען צו מאכען שלום צווישען א מאן און זיין ווייב:
נה) יזהר. א מענטש דארף זיין זעהר געווארענט אז עס זאל שטענדיג זיין א ליעבשאפט צווישען איהם און זיין ווייב, דען דעמאלט וועט די שכינה רוהען צווישען זיי:
נו) כשמתפלל. אז א מענטש דאווענט שמונה עשרה זאל ער אין זינען האבען אז ער דאווענט אנטקעגען דעם קדשי קדשים:
נז) ישתדל. א מענטש דארף זיך אן שטרענגען אז ער זאל זיין קלאר אין משניות:
נח) יכנים. א מענטש דארף נעמען אורחים צו זיך אין שטוב, און ער זאל זיי עהרליך האלטען לויט זיין מעגליכקייט:
נט) בבל. אין אלע בעשעפטיגונג פון מענטש דארף ער זיך פערזיכערען אין אייבערשטען:
ס) יזהר. א מענטש דארף זיין געווארענט זיך צו פרייען מיט די פרעהליכקייט פון יום טוב און זיך אן טהון אלע סארטען פערגעניגען וואס זייען נאר מעגליך, צוליעב גאטס וועגען:
סא) כשיקרה. אז א מענטשען טרעפט זיך עפעס א שאדען אין שטוב, זאל ער גאר נישט ווערען אין כעס, נאר מען דארף אלץ צו נעמען מיט ליעבשאפט פון גאט ב"ה:
סב) בליל. פסח ביי נאכט אז מען זאגט די הגדה דארף מען זיך פארשטעלען פונקט אזוי ווי ער זעלבסט איז יעצט ארוים געגאנגען פון מצרים:
סג) יזהר. א מענטש דארף זיין זעהר געווארענט נישט צו קוקען אויף קיין עבודה זרה [של כוכבים ומזלות] אויך זאל ער נישט לייענען אפיקורסישע ביכלעך ח"ו:
סד) יחבר. א מענטש דארף זיך בעהעפטען צו תלמידי חכמים און צו צדיקים:
סה) ילמוד. אום פסח דארף מען לערנען די דינים פון פסח, אויך יעדען יום טוב דארף מען לערנען די דינים פון דעם יום טוב, אויך יעדער צייט אדער ראש חודש דארף מען לערנען די דינים פון יענעם טאג, און איבערהויפט דארף מען לערנען די דינים פון די קרבנות וואס מען האט יענעם טאג מקריב געווען, און עס איז זעהר גלייך אז מען זאל עפעס מחדש זיין אויפטוהן אין דעם ענין פון דער צייט:
סו) ראוי. עס איז זעהר גלייך אז ביי יעדען עסען זאל מען עפעס לערנען פון דעם ענין פון קרבנות, דהייגו

ספר חסידים החדש

סז) **יהדר** שיהי' לו ספר תורה נאה בכל מיני הידור מצוה:

סח) יקרא שנים מקרא וא"ת בכל ע"ש מספר תורה אם אפשר לו:

סט) ראוי לכל ירא שמים שיהא בקי בתנ"ך בכל המעמים והנקודות:

ע) יזהר שלא להשתמש בכלים חדשים שלא טבל במקוה התחלה:

עא) לא ידבר בחזרת הש"ץ שמונה עשרה:

עב) לא יוציא עצמו מן הכלל, בכל תפלותיו יאמר בלשון רבים:

עג) יהי' לו מלבישים מיוחדים לתפלה, שלא יכנס בהן לבית הכסא, ובפרט מנעלים שלו יהיו נקיים בעת התפלה:

עד) יזהר מאוד שלא יישן ביום אם לא שהוא בלתי אפשר לו ללמוד בלא שינת צהרים:

עה) כשישן ביום יקרא מקודם השינה ויהי נועם:

עו) יהיה רגיל לומר כל מה דעביד רחמנא לטב עביד:

עז) לא יעשה שום מלאכה או איזה חשבון סמוך להתפלה:

עח) יטול ידיו קודם התפלה אפילו עומד מלימודו:

עט) צריך להיות בקי בהלכות שבת:

פ) צריך להיות בקי בהלכות יום טוב:

פא) בכל שבת ילמוד איזה דינים בהלכות שבת:

פב) מצוה גדולה לשמח חתן וכלה ולדבר אליהם דברי ריצוי:

ילביש

דעם דינסטאג'דיגען טאג

דהיינו אין ימ"א סדר קדשים, אדער אנ'אנדער לערנען פון קרבנות, דענסטמאל וועט זיין עסען ווערען גערעכענט פונקט אזוי ווי ער וואלט מקריב געוועזן א קרבן:

סז) יהדר. א מענטש דארף זעהן אז ער זאל האבען א שיינע ספר תורה מיט אלע פערפיצונגען אזוי ווי עס געהער צו דער מצוה:

סח) יקרא. אלע פריטאג דארף מען לייענען פון א כשר'ע ספר תורה צוויי מאל יעדען פסוק, און איין מאל דעם תרגום, אויב עס איז איהם מעגליך:

סט) ראוי. עס איז זייער גלייך אז יעדער גאטספארכטינגער=מענטש זאל זיין קלאר אין תורה און נביאים און כתובים מיט דעם טראפ און נקודות:

ע) יזהר. מען דארף זיין געווארענט אז מען זאר נישט ניצען קיין נייע כלים איידער מען האט זיי פריהער גע'טובל'ט אין א מקוה:

עא) לא. בשעה דער חזן זאגט די הויכע שמונה עשרה טאר מען נישט רעדע:

עב) לא. א מענטש זאל זיך נישט ארויס נעמען פונ'ם כלל, נאר ביי אלע געבעט זאל ער זאגען א לשון רבים:

עג) יהיה. א מענטש דארף צו האבען ספעציעלע קליידער צום דאווענען, ער זאל נישט גיין מיט זיי אין בית הכסא, איבערהויפט זיינע שיך דארף מען אכטונג געבען אז זיי זאלען זיין ריין בשעה'ן דאווענען:

עד) יזהר. א מענטש דארף זיין געווארענט נישט צו שלאפען ביי טאג, סיידען אז עס איז איהם אונמעגליך צו לערנען אויב ער וועט נישט שלאפען:

עה) כשישן. אויב מען שלאפט ביי טאג זאל מען פריהער זאגען ויהי נועם:

עו) יהיה. א מענטש דארף זיין געוואהנט אז ער זאל שטענדיג זאגען „אלץ וואס דער אייבערשטער האט געטהון האט ער געטהון צום גוטען":

עז) לא. נאהענט צו די צייט פון דאווענען טאר מען נישט טהון קיין מלאכה אדער רעכענען א רעכענונג:

עח) יטול. פאר'ן דאווענען דארף מען וואשען די הענד חאטש ער שטייט אויף פונ'ם לערנען:

עט) צריך. א מענטש דארף זיין קלאר אין די דינים פון שבת:

פ) צריך. א מענטש דארף זיין קלאר אין די דינים פון יום טוב:

פא) בכל. אלע שבת דארף מען לערנען אביסעל דינים פון שבת:

פב) מצוה. עס איז א גרויסע מצוה צו דערפרעהען דעם חתן מיט דער כלה, און ריידען צו זיי אנגענומענע רייד:

בי

ספר חסידים החדש

פג) ילביש ערומים:

פד) כל גמילות חסד שעושה עם שום אדם לא יהי' דעתו לתשלום גמול, רק יהי' כוונתו לשם שמים. שהולך בדרכי השם ברוך הוא שהוא גומל חסד עם כל בריותיו:

פה) יהיה רגיל לבקר חולים:

פו) לעולם יעשה לפנים משורת הדין:

פז) ישתדל לרוץ ולהתעסק לפני חולה להביא לו איזה רפואה:

פח) ישפוך נפשו בתחינות לפני המקום על החולה שישלח לו רפואה:

פט) לא ישב אצל ראשו של חולה מפני ששכינה למעלה מראשו אלא ישב לפניו באימה וביראה:

צ) כשהולך אל החולה יתעטף בכסותו כמו שהולך לבית הכנסת מפני כבוד השכינה:

צא) בימי הספירה יתחבר עצמו אל החברה המתפלל ערבית בזמנה כדי לספור העומר בציבור:

צב) יזהר שלא יהיה מכין מיו"ט לשבת או משבת ליו"ט או מיו"ט ליו"ט אפילו הכנה קלת ומועטת:

צג) ירגיל עצמו להדר אחר שושבינות אפילו גדול לקטן:

צד) כשיודע שיש תחת ידו איזה חידושים מאיזה גדול צריך להוציאם לאור:

צה) אם יבוא לאדם ח"ו איזה צער ויגון יזכור ויתנחם כמה צער היה לאבות הראשונים קדושי עליון:

צו) יזכור בכל יום הששה זכירות:

דעם דינסטאג'דיגען טאג

פג) ילביש. עס איז א גרויסע מצוה אז מען זאל בעקליידען נאקעטע מענטשען:

פד) כל. אז א מענטש טהוט א גמילות חסד זאל ער נישט אין זינען האבען צו בעקומען לוין דערפאר, נאר ער זאל דאס טהון צוליעב גאט'ס געבאט, צו פיהרען זיך אין גאט'ס וועגען, וואס ער איז א גומל חסד מיט אלע זיינע בעשעפעניששען:

פה) יהיה. א מענטש דארף זיין געוואוינט צו בעזוכען קראנקע מענטשען:

פו) לעולם. שטענדיג זאל א מענטש טהון נאך מעהר וויפיעל עס פאדערט זיך לויט דעם דין:

פז) ישתדל. א מענטש זאל מיט אלע מעגליכקייטען לויפען און זיך בעשעפטיגען ביי א קראנקען מענטש, ברענגען איהם א רעצעפט מיט זיין בעדערפעניש:

פח) ישפוך. מען דארף בעטען דעם אייבערשטען אז ער זאל היילען דעם קראנקען מענטש:

פט) לא. מען טאר נישט זיצען ביי א קראנקען בעטש צו קאפענס, ווייל די שכינה רוהט העבער פון זיין קאפ, נאר מען דארף זיצען לעבען איהם, מיט פארכט און מיט שרעקן פאר די שכינה:

צ) כשהולך. אז מען גייט צו א קראנקען מענטש זאל מען זיך איינהילען אין קלייד אזוי ווי מען גייט אין שוהל, צוליעב דעם כבוד פון דער שכינה, וואס זי איז ביי'ם קראנקען מענטש:

צא) בימי. אין די ספירה-טעג דארף מען זיך בעהעפטען צו דער חברה וואס דאווענט מעריב אין דער בעשטימטער צייט, אום צו ציילען ספירה מיט א מנין:

צב) יזהר. מען דארף זיין געווארענט נישט אן צו גרייטען פון יום טוב אויף שבת, אדער פון שבת אויף יום טוב, אדער פון יום טוב אויף יום טוב, אפילו א קליינע אנגרייטונג טאר מען אויך נישט:

צג) ירגיל. א מענטש דארף זיך איינגעוואהנען אין די מצוה פון אונטער פירען אפילו א גרויסער צו א קליינעם:

צד) כשיודע. אז א מענטש האט חידושים פון א גרויסען מאן דארף ער זיי אפדרוקען:

צה) אם. אויב עס קומט חס ושלום אויף א מענטש צער און יסורים זאל ער געדענקען און זיך טרייסטען וויפיעל שטעריצען האבען אונזערע הייליגע עלטערען געהאט:

צו) יזכור. אלע טאג דארף מען דערמאנען זעקס זאכען וואס די תורה האט אן געזאגט צו געדענקען, א) דעם טאג וואס מען איז ארויס געגאנגען פון מצרים. ב) דעם טאג וואס סיני איז געשטאנען

ספר חסידים החדש

ליום רביעי

א) ילמוד מחכמתו לאחרים לכל אחד כפי השגתו:
ב) ינהג לכל אדם בדרך טוב וישר:
ג) יתפלל בצרת המצירים וירחם עליהם כאלו הוא אביהם:
ד) יסבול משא כל אחד מישראל לדמות לקונו הסובל הכל ומרחם על כל:
ה) לא ישב במושב לצים:
ו) לא יסור מחשבתו מלהרהר בדברי תורה או בדרך טוב או שום מחשבה טובה:
ז) יזהר מדברים המשכחים הלימוד במבואר בםס' הוריות בפ' כהן משוח [דף י"ג ע"ב]:
ח) לא יאכל אפי' לב העוף:
ט) ירגיל עצמו לאכול מדברים המשיבים הלימוד כמבואר במס' הוריות בפ' כהן משוח [דף י"ג ע"ב]:

כשדורש

דעם דינסטאג'דינען טאג

געשטאנען אויפ'ן בארג סיני. ג) דאס וואס עמלק האט אונז שלעכטס געטהון אין וועג אז מיר זענען ארויס פון מצרים. ד) דאס וואס גאט האט געטהון מרים'ן אין וועג אז מען איז ארויס פון מצרים. ה) געדענקען צו הייליגען דעם טאג שבת, ו) געדענקען אז מען האט גאט דערצערענט אין דער מדבר, און געמאכט דעם עגל:

דעם מיטוואך'דיגען טאג

א) ילמוד. א מענטש דארף לערנען אנדערע מענטשען, לויט יענעם'ס פערשטאנד:
ב) ינהג. יעדען מענטש דארף מען פיהרען אין רעכטען וועג:
ג) יתפלל. מען דארף בעטען אז עס זאל זיין גוט אפילו די מענטשען וואס טוהען איהם שלעכטס און מען דארף זיך נאך אויף זיי דערבארעמען, פונקט אזוי ווי ער זאל זיין זייער פאטער:
ד) יסבול. א מענטש דארף פערטראגען די לאסט פון יעדען יוד, דען מען דארף זיך גלייכען צום בעשעפער וואס ער פערנעהמט אלץ, און דערבארעמט זיך אויף יעדען מענטש:
ה) לא. מען טאר נישט זיצען וואו עס זיצען לצים:
ו) לא. מען טאר נישט אפקערען די געדאנקען פון צו קלערען תורה, אדער גוטע זאכען, אדער גוטע געדאנקען:
ז) יזהר. מען דארף זיין זעהר פארזיכטיג נישט צו טהון די זאכען וואס מאכען פערגעסען דאס לערנען אזוי ווי עס שטייט אין מסכת הוריות [דף י"ג ע"ב] דהיינו נישט צו עסען פון א זאך וואס א מויז האט דערפון געגעסען, און נישט צו עסען פון א זאך וואס א קאץ האט דערפון געגעסען, און נישט צו עסען א הארץ פון א בהמה, און נישט זיין געוואהנט צו עסען איילבירטען, און נישט צו טרינקען וואסער וואס איז איבער געבליבען פון נאכ'ן וואשען זיך, און נישט וואשען די פיס איינעם אויף דעם אנדערען, און נישט לייגען די קליידער צו קאפענס אז מען לייגט זיך שלאפען, אויך טאר מען נישט גיין דורך א צוים פון אן אייזעל, און אבל שכן אז מען זאל נישט גיין אונטער'ן איי[ז]על זעלבסט, אויך זאל מען נישט דורך גיין צווישען צוויי איזלען, אויך זאל מען נישט דורך גיין צווישען צוויי ווייבער, אויך זאל א אשה נישט דורך גיין צווישען צוויי מאנספערזאנען, אויך זאל מען נישט דורך גיין און שמעקען דעם ריח פון א נבלה, אויך זאל מען נישט גיין אויף א בריק וואס פון הינטען איז דורך איהר נישט דורך געגאנגען פערציג טעג קיין וואסער, אויך זאל מען נישט עסען קיין ברויט וואס איז נישט אין גאנצען אויס געבאקען, אויך זאל מען נישט עסען קיין פלייש וואס מען האט אפ געשעפט מיט'ן קאך-לעפעל, אויך זאל מען נישט טרינקען קיין וואסער פון א קוואל וואס גייט דורכ'ן בית הקברות, אויך זאל מען נישט קוקען איינ'ם פנים פון א געשטארבענעם, אויך זאל מען נישט לייענען דעם אויפשריפט וואס עס שטייט אויף א מצבה:
ח) לא. מען טאר נישט עסען קיין הארץ, אפילו פון א עוף:
ט) ירגיל. א מענטש דארף זיך איין געוואהנען אז ער זאל עסען די זאכען וואס מאכען געדענקען

דאס

ספר חסידים החדש

י) כשדודש ברבים יהי׳ הדרוש על ג׳ חלקים, חלק א׳ יהי׳ פשטים טובים מאיזה סדרה או ענין היום. חלק ב׳ יהי׳ מדינים השייכים באותו זמן או בשאר הדינים הנוהגים בכל יום, כגון דיני ציצית ותפילין וכדומה להם, וחלק ג׳ יהי׳ בדברי התוכחות ומוסר ויראת שמים:

יא) יהי׳ רגיל להוכיח חבירו בתוכחת מוסר:

יב) אסור לגנוב דעת הבריות:

יג) יהיה נזהר מאוד מלדבר שקר וכזב:

יד) לא יהיה מחשבתו להגות משום אדם, הן דבר קטן או גדול, אלא ישים בטחונו בהקב״ה:

טו) אל יספר בגנות חבירו:

טז) ביום כיפור יעמוד כל היום:

יז) לא יוציא דבר מפיו אא״כ יודע שרצון הבורא באותו דבר:

יח) אל ישיאך לבך להשתרר על שום אדם:

יט) אל יאמר לשום אדם יתן ה׳ את שאילתך דשמא מבקש עליו או על שום יהודי רעה, רק יאמר שאילתך לטובה:

כ) אשה המקשה לילד או חולה אל ידבר בעון שהיו עושים:

כא) אל ישים בטחונו בשום אדם:

כב) כשאשתו מעוברת והגיעה לחודש התשיעי יתפלל להקב״ה שלא תלד בשבת:

אל

דעם ביטוואך'דיגען טאג

דאס לערנען אזוי ווי עס שטייט אין די גמרא הוריות [דף י״ג ע״ב], דהיינו מען זאל ניט עסן וואס איז געבאקען אויף קוילען, און אבל שכן מען זאל עסן די קוילע זעלבסט, אויך זאל מען עסן א שיטער איי, וואס איז נאר א ביסעלע געקאכט, און זאלץ, אויך זאל מען זיין געוואוינט צו עסן בוימאייל פון איילבירטען, אויך זאל מען זיין געוואהנט צו טרינקען ווין און שמעקען בשמים, אויך זאל מען טרינקען דאס וואסער וואס עס איז איבערגעבליבען פונ׳ם קנעטען דאס ברויט, אויך זאל מען איין טונקען דעם פינגער אין זאלץ און עסן דאס זאלץ:

י) כשדורש. אז א מענטש דרש׳ענט פאר׳ן עולם, זאל די דרשה אנטהאלטען דריי טהייל, איין טהייל זאל זיין גוטע פשטים אויף די סדרה פון דער וואך, אדער פונ׳ם ענין פון יענעם טאג, דער צווייטער טהייל זאל זיין דינים וואס געהערען צו יענער צייט, אדער דינים וואס ווערען געברויכט ביי דעם גאנצען לעבען, דהיינו דינים פון ציצית און תפילין און דערגלייכען, און דער דריטער טהייל זאל זיין שטראף רייד און מוסר און יראת שמים:

יא) יהיה. א מענטש זאל זיין געוואהנט צו שטראפען זיין פריינד מיט שטראף רייד:

יב) אסור. מען טאר נישט גנב׳ענען די דעה פון זיין חבר:

יג) יהיה. מען דארף זיין זעהר געווארענט נישט צו ריידען קיין ליגען

יד) לא. א מענטש טאר נישט טראכטען צו געניסען פון א מענטש, סיי א קליינע זאך, און סיי א גרויסע זאך, נאר זיין גאנצע האפנונג זאל ער האבען אין איבערשטען:

טו) אל. א מענטש טאר נישט דערצעהלען די שאנדע פון זיין פריינד:

טז) ביום. אום יום כפור דארף מען א גאנצען טאג שטעהן:

יז) לא. א מענטש דארף נישט ארויס ריידען קיין איינציג ווארט, סיידען אז ער ווייס אז דעם איבערשטענס ווילען איז צו דעם:

יח) אל. דאס הארץ דארף נישט גלוסטען צו הערשען אויף קיין מענטש:

יט) לא. א מענטש דארף נישט ווינטשען „גאט זאל ערפילען דיין פערלאנג״ ווייל טאמער בעט ער שלעכטס אויף איהם אדער אויף אנ׳אנדערען יוד, נאר מען דארף זאגען „גאט זאל ערפילען דיין פערלאנג צום גוטען״:

כ) אשה. אז א פרוי גייט שווער צום קינד, אדער אז א מענטש איז קראנק זאל מען נישט ריידען די זינד וואס זיי האבען געטהון:

כא) אל. א מענטש טאר זיך נישט פערזיכערען אויף קיין מענטש:

כב) כשאשתו. אז א פרוי איז שוואנגער און עס קומט דער נייננטער חודש דארף מען בעטען דעם איבערשטען אז זי זאל נישט געווינען אום שבת:

אל

ספר חסידים [החדש]

כג) אל יסתכל באשה אפילו היא מכוערת, ולא בבגדי צבע של אשה:
כד) התפלה תהיה בשמחת הלב:
כה) מאוד צריך להיות לו השגחה מעולה על בניו שלא יעברו רצון בוראם ח"ו:
כו) מאוד תהי' נזהר בכבוד זקנים וזקנות:
כז) אם אדם חשוב עומד אל ישב לפניו:
כח) אל ילך ת"ח הרבה פעמים לפני ב"א מפני טורח צבור.
כט) קודם שמתחיל להתפלל יאמר יהי רצון מלפניך שתהא עולה כוונת אמן שלי עם כוונת אמן באותן השרידים היודעים לכוון עניית אמן כראוי:
ל) קודם אלהי נצור יאמר שיר למעלות אשא עיני וגו' ויאמר בכוונה גדולה לשם שמים, ולא יוסיף לשום טובה ח"ו רק ביראה גדולה:
לא) ילמוד בכל יום דבר מה בעוד שהתפילין עליו:
לב) יחלוץ תפילין ביד שמאל:
לג) כשאומר יהי כבוד ה' מלך וכו' יעמוד:
לד) יאמר שירת אז ישיר בכוונה ובשמחה גדולה:
לה) הט"ו שבחות שבישתבח המתחיל שיר ושבחה וכו' יאמר בנשימה אחת.
לו) אם מתפלל ביחידות יזהר לומר דברים שבקדושה שהוא במקום ברכו וקדושה ושאר דברים שהן בציבור:
לז) בכל יום יאמר ד' פרשיות שבתפילין בעוד התפילין עליו, ויאמר כסדר שהן כתובים בתורה, והגה

דעם מיטוואך'דיגען טאג

כג) אל. מען טאר נישט קוקען אויף קיין אשה, אפילו אז זי איז א מיאוסע, אויך טאר מען נישט קוקען אין די געפארבטע קליידער פון א אשה:
כד) התפלה. מען דארף דאווענען מיט א פרעהליך הארץ:
כה) מאד. מען דארף זעהר שטרענג אכטונג געבען אויף זיינע קינדער אז זיי זאלען נישט טוהן עפעס געגען דעם ווילען פון גאט ברוך הוא;
כו) מאד. מען דארף זיין זעהר געווארענט אפ צו געבען כבוד אלטע מענטשען, סיי מאנספערזאנען און סיי פרויען:
כז) אם. אויב עס שטייט א אנשטענדיגער מענטש דארף מען פאר איהם נישט זיצען:
כח) אל. א תלמיד חכם זאל נישט דורך גיין פיעל מאל דורך זיצענדיגע מענטשען, כדי ער זאל זיי נישט בעמיהען אויף צו שטיין פאר איהם:
כט) קודם. איידער מען הייבט אן צו דאווענען דארף מען זאגען „עס זאל זיין דער ווילען פון גאט אז די כוונה פון מיין ענטפערען אמן זאל אויף גיין אין הימעל מיט די כוונות פון אמן פון די גרויסע צדיקים וואס וויסען ריכטיג מכוון צו זיין אין זייער ענטפערען אמן":
ל) קודם. איידער מען זאגט אלקי נצור דארף מען זאגען דאס קאפיטעל שיר למעלות אשא עיני וגו'. און ער זאל זאגען מיט גרויס כוונה צוליעב גאט'ס וועגען, און ער זאל נישט טוהן די מצות צו בעקומען דערפאר עפעס גוטס, נאר ער זאל דאס טוהן פון גאט'ס וועגען מיט גרויס יראה:
לא) ילמוד. אלע טאג דארף מען עפעס לערנען בשעת מען גייט אין די תפילין:
לב) יחלוץ. די תפילין דארף מען אויס טוהן מיט דער לינקער האנד:
לג) כשאומר. אין יהי כבוד אז מען זאגט ה' מלך וגו' דארף מען דאס זאגען שטייענדיגערהייט:
לד) יאמר. די שירה אז ישיר דארף מען זאגען מיט כוונה און מיט גרויס פרייד:
לה) הט"ו. די פופצעהן לויבונגען אין ישתבח וואס הייבט זיך אן שיר ושבחה וכו' זאל מען זאגען מיט איין אטעם:
לו) אם. אויב א מענטש דאווענט פאר זיך זאל ער געווארענט זיין צו זאגען דאס וואס מען זאגט אנשטאט ברכו און קדושה און די איבריגע זאכען וואס מען זאגט אנשטאט בשעת מען דאווענט מיט א מנין:
לז) בכל. אלע טאג דארף מען זאגען אין די תפילין די פיער פרשיות פון תפילין, און מען דארף זיי זאגען לויט דעם סדר ווי זיי שטעהן אין דער תורה, און ווייל די לעצטע צוויי פרשיות

ספר חסידים החדש

והגה ב׳ פרשיות אומר בק״ש לכן צריך לומר פ׳ קדש והיה כי יביאך קודם ברוך שאמר כדי לומר בסדר שכתוב בתורה:

לח) יאמר עשרת הדברות קודם ברוך שאמר כנגד יו״ד פעמים ברוך שבברוך שאמר:

לט) יאמר מזמור ה׳ מי יגור באהליך קודם ברוך שאמר שהוא מיוסד נגד יו״ד דברות בזה הולך תמים נגד אנכי ה׳ אלהיך, כתיב הכא תמים וכתיב התם תמים תהיה עם ה׳ אלהיך. ופועל צדק נגד לא יהיה לך כי מי שכופר בע״א נקרא צדיק. ודובר אמת בלבבו נגד לא תשא. לא רגל על לשונו לא עשה לרעהו רעה נגד לא תענה. וחרפה לא נשא על קרובו נגד לא תגנוב שעושה חרפה לקרוביו. נבזה בעיניו נמאס נגד זכור את יום השבת. ואת יראי ה׳ יכבד נגד כבד את אביך ואת אמך. נשבע להרע ולא ימיר נגד לא תנאף, שאם יצרו גובר עליו ישבע כבועז שנשבע ליצרו. וכספו לא נתן בנשך נגד לא תרצח. ושוחד על נקי לא לקח נגד לא תחמוד:

יאמר

דעם מיטוואך׳דיגען טאג

פרשיות זאגט מען אין קריאת שמע, דרום דארף מען צו זאגען די פרשה קדש לי כל בכור און די פרשה והיה כי יביאך פאר ברוך שאמר, כדי צו זאגען לויט דעם סדר ווי עס שטייט אין דער תורה:

לח) יאמר. פאר ברוך שאמר דארף מען צו זאגען די עשרת הדברות, אנטקעגען די צעהן מאל ברוך וואס מען זאגט אין ברוך שאמר:

לט) יאמר. פאר ברוך שאמר דארף מען זאגען דאס קאפיטל תהלים [ט״ו] מזמור לדוד, ה׳ מי יגור באהלך, מי ישכון בהר קדשך [א געזאנג צו דוד, גאט! ווער קאן וואהנען אין זיין געצעלט, און ווער קאן רוהען אויף דיין הייליגען בארג] ווייל דער קאפיטל בעדייט געגען די צעהן געבאט, וואס גאט האט אן געזאגט די יודען אויפ׳ן בארג סיני, די ווערטער „הולך תמים" [דער מענטש וואס גייט מיט גאנצקייט] זענען געגען דעם ערשטען געבאט אנכי ה׳ אלקיך [נאר איך גאט בין דיין גאט], דען דא שטייט דאס ווארט „תמים" [מען זאל גיין מיט גאנצקייט] און ביים אייבערשטען שטייט תמים תהי׳ עם ה׳ אלקיך [גאנצערהייט זאלסטו זיין מיט דיין גאט], די ווערטער „ופועל צדק" [און ער טהוט גערעכטיגקייט] זענען געגען דעם צווייטען געבאט „לא יהי׳ לך אלקים אחרים" [זאלסט נישט האבען קיין אנדערען גאט אויסער מיר] דען דער מענטש וואס לייקענט אין עבו״ם ווערט אן גערופען א צדיק [ער טהוט גערעכטיגקייט], די ווערטער „ודובר אמת בלבבו" [און ער רעדט ריכטיגקייט אינ׳ם הארצען] זענען געגען דעם דריטען געבאט „לא תשא את שם אלקיך לשוא" [מען זאל נישט שווערען פאלש], די ווערטער „לא רגל על לשונו, לא עשה לרעהו רעה" [אויף זיין צינג איז נישט געווען קיין רכילות, און ער האט נישט געטהון קיין שלעכטס זיין פריינד] זענען געגען דעם ניינטען געבאט „לא תענה" [זאלסט נישט עדות זאגען אויף דיין פריינד פאלשע עדות], די ווערטער „וחרפה לא נשא על קרובו" [ער האט נישט געטראגען (געהערט) קיין שענדליכע רייד אויף זיין קרובים] זענען געגען דעם אכטען געבאט „לא תגנוב" [זאלסט נישט גנב׳ענען] דען דורך דעם טהוט ער דאך אן א שאנדע זיין פאמיליע. די ווערטער „נבזה בעיניו נמאס" [ער איז פערשעמט און פער׳מיאוס׳ט אין זיינע אויגען זעלבסט פונ׳ם אנהייב בעשאפונג] זענען געגען דעם פירטען געבאט „זכור את יום השבת לקדשו" [זאלסט געדענקען צו הייליגען דעם טאג שבת וואס אין דעם טאג האט גאט גערוהט פון צו בעשאפען די גאנצע וועלט]. די ווערטער „ואת יראי ה׳ יכבד" [און ער האלט עהרליך די גאט׳ס פארכטיגע מענטשען] זענען געגען דעם פינפטען געבאט „כבד את אביך ואת אמך" [זאלסט עהרליך האלטען דיין פאטער און דיין מוטער], די ווערטער „נשבע להרע ולא ימיר" [אויב ער האט געשווארען צו טהון א זאך, איז האטש די זאך איז פאר איהם שלעכט, פון דעסטוועגען וועט ער די שבועה נישט אומטוישען] זענען געגען דעם זיבעטען געבאט „לא תנאף" [זאלסט נישט זיין קיין נואף] דען אויב עס שטארקט זיך אויף א מענטש דער יצר הרע זאל ער שווערען אז ער וועט איהם נישט פאלגען, אזוי ווי בועז האט געשווארען צום יצר הרע, אז ער וועט איהם נישט פאלגען. די ווערטער „בכספו לא נתן בנשך" [זיין געלד האט ער נישט געגעבען אויף פראצענט] זענען געגען דעם זעכסטען געבאט „לא תרצח" [זאלסט נישט זיין קיין מערדער] דען דורכ׳ן נעמען פראצענט ערמארדעט ער דעם מענטש. די ווערטער „ושוחד על נקי לא לקח [ער האט נישט גענומען קיין מתנה אום צו ריין מאכען דעם בעשולדיגטען] זענען געגען דעם צעהנטען געבאט „לא תחמוד" [זאלסט נישט גלוסטען

ספר חסידים החדש

מ) יאמר האדרת והאמונה קודם ברוך שאמר :
מא) מזמור לתודה יאמר בעמידה שהוא נגד קרבן תודה :
מב) כשאומר אמן יכוין בר"ת אל מלך נאמן :
מג) והוא רחום שאומרים בב' וה' ראוי לעמוד בקירוב רגלים זה אל זה שהוא נגד שמונה עשרה :
מד) אל ארך אפים שאומרים בב' וה' יאמר מעומד שהוא כמו וידוי :
מה) כשנותן צדקה בב' וה' קודם קריאת התורה לגבאים המחזירים, צריך ליתן ביד ימין ובעמידה, כי ראוי לעמוד מפני שלוחי מצוה, וגם צדקה צ"ל בעמידה :
מו) יעמוד בשעה שמלין התינוק ומפני הסנדק הנושאים לימול :
מז) אל יסתכל בפני אדם בשמדבר עמו וכ"ש בני אדם המגמגמין בלשונם :
מח) לא יגע בשום מלבוש או בגופו וכ"ש בראש קודם נטילה :
מט) בהתעטף טלית קטן יכוין שהוא מלבוש נשמה :
נ) יתפלל בכל יום בבוקר קודם ברכת השחר יה"ר מ"ה אלהי וא"א שיהי' לבי נבון ומסור בידי שלא אשכחך. בשלבש בשחרית טלית ותפילין בביתו יעמוד אצל המזוזה ויאמר הה' ההי"ן מן תמניא אפי ופסוק שמע ישראל :

בהליכתו

דעם מיטוואך'דיגען טאג

גלויבען דיין פריינד'ס פערמעגען]. און דער מענטש וואס „עושה אלה" [ער וועט טוהן און היטען די אלע צעהן געבאט] „לא ימוט לעולם" וועט קיין מאל נישט ווערען איינגעבויגען, ער וועט אייביג זיין גליקליך :

מ) יאמר. פאר ברוך שאמר זאל מען זאגען האדרת והאמונה :
מא) מזמור. מען דארף זאגען מזמור לתודה שטייענדיגערהייט, ווייל דאס זאגט מען נעגען דעם קרבן תודה :
מב) כשאומר. אז מען זאגט אמן דארף מען אין זינען האבען אז דאסווארט אמן איז דער אנהייב פון די ווערטער „אל מלך נאמן" :
מג) והוא רחום. אז מען זאגט מאנטאג און דאנערשטאג והוא רחום דארף מען צוצוריקען די פיס, איינער צום צווייטען, ווייל דאס איז נעגען שמונה עשרה :
מד) אל. אז מען זאגט מאנטאג און דאנערשטאג אל ארך אפים, דארף מען דאס זאגען שטייענדיגערהייט, ווייל דאס איז אזוי ווי ווידוי :
מה) כשנותן. מאנטאג און דאנערשטאג אז מען גיט צדקה צו די גבאים פאר'ן לייענען די תורה דארף מען געבען מיט דער רעכטער האנד און שטייענדיגערהייט, ווייל מען דארף אויפשטעהן פאר מענשען וואס בעשעפטיגען זיך מיט א מצוה-זאך, אויך צדקה דארף מען געבען שטייענדיגערהייט :
מו) יעמוד. בשעת מען איז מל א קינד דארפען דארט אלע מענטשען שטיין, אויך בשעת מען טראגט דאס קינד מל צו זיין דארף מען אויך שטיין :
מז) אל. מען דארף נישט קוקען אינ'ם פנים פון א מענטש בשעה'ן רעדען מיט איהם, א כל שכן ביי די וואס זיי שטאמלען ביי דעם רעדען :
מח) לא. פאר'ן וואשען זיך אין דער פריא נאך דעם שלאף טאר מען נישט אן רידען אן קיין מלבוש אדער אין קערפער, א כל שכן אין קאפ טאר מען געווים נישט :
מט) בהתעטף. אז מען טהוט אן דעם טלית קטן דארף מען אין זינען האבען אז דאס איז דאס קלייד פון דער נשמה :
נ) יתפלל. אלע טאג דארף מען בעטען אין דער פריא פאר ברכת השחר יהי רצון מלפניך ה' אלקי ואלקי אבותי שיהי' לבי נבון ומסור בידי שלא אשכחך. [עס זאל זיין דער ווילען פון גאט ברוך הוא, וואס ער איז מיין גאט, און דער גאט פון מיינע עלטערען, אז מיין הארץ זאל זיין פארברייטעט און איבערגעגעבען אין מיין האנד, איך זאל אין דיר נישט פארגעסען], אז מען טהוט אן אין דער פריא אין שטוב דעם טלית און תפילין דארף מען זיך שטעלען לעבען דער מזוזה, און מען דארף זאגען די אבט ההי"ן פון תמניא אפי [אין תהלים קאפיטל קי"ט] אויך דארף מען זאגען דעם פסוק שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד :

ספר חסידים החדש

נא) בהליכתו לבית הכנסת יאמר נדעה ונרדפה לדעת את ה' נכון בשחר מוצאו.

נב) קודם שיכנס לבית הכנסת יאמר בבית אלהים נהלך ברגש:

נג) ראוי ונכון להתענות בערב שבת ולש״ב בתשובה, ואם אי אפשר על כל פנים לא יקבע סעודה בערב שבת:

נד) יהיה לו בכל ג' סעודות של שבת יין ובשר ודגים:

נה) יקרא שיר השירים בהכנסת שבת בבגדי שבת:

נו) לא ישתין בשלג בשבת אם אפשר, כי הרא״ש הי' נזהר כמבו' בטור סי' ש״ב:

נז) קודם הכנסת שבת יקרא ד' פרקים משניות מס' שבת ולאחר קידוש יקרא ד' פרקים אחרים:

נח) יקרא בכל ליל שבת מסכת עירובין:

נט) יהי' לו הדס מוכן להריח בו בשבת:

ס) יניח פרורי פת עם מעט יין על השלחן בליל שבת:

סא) יחדש איזה דבר תורה בשבת:

סב) ידקדק להבדיל על היין במוצאי שבת:

סג) יזהר בכבוד חול המועד כמו בשאר ימים טובים:

סד) יהיה נזהר בכבוד ראשי חדשים וידליק נרות ויחליף שמלותיו:

סה) להיות ניעור לילה ראשונה של פסח:

סו) לא ידבר כל ליל שבועות חוץ לשון הקודש:

ידגיל

דעם מיטיואד'דיגען טאג

דעם פסוק נרעה ונרדפה לדעת את ה'

גא) בהליכתו. אז מען גייט אין שוהל דארף מען זאגען דעם פסוק נרעה ונרדפה לדעת את ה' נכון בשחר מוצאו. (זאלען מיר וויסען, זאלען מיר נאך יאגען צו וויסען דעם אייבערשטען, וועלען מיר איהם געפינען אזוי ווי מיר געפינען אלע טאג דעם פארטאגשטערן וואס ער איז אן געברייט):

גב) קודם. איידער מען קומט אין שוהל דארף מען זאגען בבית אלקים נהלך ברגש. (אין גאט'ס שטוב טוהן מיר געהן מיט שטורם):

גג) ראוי. עס איז זעהר גלייך דאס פרייטאג זאל מען פאסטען און מען זאל תשובה טהון, און אויב עס איז אונמעגליך צו פאסטען, זאל מען ווייניגסטענס פרייטאג נישט עסען א גרויסע סעודה:

נד) יהיה. ביי אלע דריי שבת'דיגע סעודות דארף מען טרינקען וויין און עסען פיש און פלייש:

גה) יקרא. פרייטאג פאר נאכט בשעת מען איז אן געטהון אין שבת'דיגע קליידער דארף מען לייענען שיר השירים:

גו) לא. אום שבת זאל מען נישט משתין זיין אין שנייא אויב עס איז מעגליך, ווארום דער רא״ש איז געווען נזהר אין דעם, אזוי ווי עס שטייט אין טור סי' ש״ב:

גז) קודם. פרייטאג פאר נאכט דארף מען לערנען די ערשטע פיער פרקים משניות פון מסכת שבת, און נאך קידוש דארף מען לערנען אנדערע פיער פרקים:

גח) יקרא. פרייטאג צו נאכט דארף מען לערנען מסכת עירובין:

נט) יהיה. מען דארף האבען אן געגרייט א הדס כדי צו שמעקען פון איהם אום שבת:

ס) יניח. פרייטאג פאר נאכט דארף מען איבער לאזען אויפ'ן טיש ברעקליך ברויט און אביסעל וויין:

סא) יחדש. אום שבת דארף מען עפעס מחדש זיין אין דער תורה:

סב) ידקדק. מען דארף צו זעהן מיט אלע מעגליכקייטען צו מאכען הבדלה שבת צו נאכט אויף וויין:

סג) יזהר. מען דארף זיין געווארענט אין דעם כבוד פון חול המועד פונקט אזוי ווי דעם כבוד פון יום טוב:

סד) יהיה. מען דארף זיין געווארענט אינ'ם כבוד פון ראש חודש, און מען זאל אן צינדען ליכט, און אן טהון אנדערע קליידער:

סה) להיות. די גאנצע ערשטע נאכט פסח דארף מען זיין וואכעדיג:

גו) לא. די נאכט פון שבועות זאל מען נישט רעדען נאר לשון קודש:

ידגיל

ספר חסידים החדש

סז) ירגיל עצמו במידת סבלנות:
סח) יבין בעצמו נרות לשבת:
סט) אסור להסתכל בכל דבר המביא לידי שמחה בפני חרבן בית המקדש:
ע) לא ישתוק בשמעו זילותא של תלמידי חכמים:
עא) א יריח בריח מאכלות אסורות:
עב) לא ידבר בפני מי שגדול ממנו:
עג) לא יהיה נבהל להשיב הן בתורה הן במילי דעלמא:
עד) לא יעמוד במקום מינופות:
עה) לא יזכור שם חיצונא בביתו כגון שטן או שאר שמות הטומאה:
עו) לא יזרוק שום דבר מידו בחמתו:
עז) לא יפחד לתינוק לאמר כלב קחהו או חתול קחהו:
עח) לא יקלל אשתו וה"ה לכל אדם:
עט) ירחיק עצמו משקר וידבק באמת:
פ) לא ישבע בחי נפשו:
פא) לא יקשט במלבושים נאים, חוץ משבת ויום טוב, וירחיק עצמו מכל התענוגים בחול:
פב) יקנים עצמו בשום דבר אם יעבור על שום מנהג וכל שכן על מצוה:
פג) לא ישיח שום שיחת חולין בשעת חזרת הש"ץ, כי גדול עונו מנשוא, וכן בשעת קריאת התורה, אם בא לו מחשבת חוץ בעת התפלה ישתוק עד שיסתלק מחשבתו ממנו:

מצוה

דעם מיטוואך'דיגען טאג

סז) ירגיל. א מענטש דארף זיך איינגעוואהנען אין דער מדה פון סבלנות [פארנעהמען אלץ פון יעדען מענטש]:
סח) יבין. מען דארף אליין אן גרייטען ליכט אויף שבת:
סט) אסור. מען טאר נישט קוקען אין קיין זאך וואס ברענגט צו פרעהליכקייט, צוליעב דעם וואס עס איז חרב געווארען דער בית המקדש:
ע) לא. מען טאר נישט שווייגען בשעת מען הערט שאנד רייד אויף א תלמיד חכם:
עא) לא. מען טאר נישט שמעקען דעם ריח פון טרפה-עסענווארג:
עב) לא. מען טאר נישט ריידען פריהער פאר א מענטש וואס איז גרעסער פאר איהם:
עג) לא. א מענטש דארף זיך נישט צו איילען צו ענטפערען, סיי אין לערנען און סיי אין וועלטליכע זאכען, נאר מען דארף ענטפערען נאך א גרויסען ישוב הדעת:
עד) לא. א מענטש זאל נישט שטיין אין א אומרייניגעם ארט:
עה) לא. מען טאר נישט דערמאנען די נעמען פון די חיצונים, דהיינו שטן, אדער אנדערע שמות הטומאה:
עו) לא. מען טאר נישט אוועק ווארפען פון האנד קיין שום זאך מיט כעס:
עז) לא. מען טאר נישט שרעקען א קינד און איהם זאגען א הונד וועט איהם חאפען, אדער א קאץ וועט איהם חאפען:
עח) לא. מען טאר נישט שעלטען זיין ווייב, אזוי אויך טאר מען נישט שעלטען קיין פרעמדען מענטש:
עט) ירחיק. א מענטש דארף זיך דערווייטערען פון ליגען און בעהעפטען צום אמת:
פ) לא. א מענטש טאר נישט שווערען ביי זיין לעבען׳
פא) לא. א מענטש טאר זיך נישט אויספוצען מיט שיינע קליידער, אויסער שבת און יום טוב, און אום דער וואכען זאל ער זיך דערווייטערען פון אלע פערגעניגענס׳
פב) יקנוס. א מענטש דארף זיך קנס'ענען מיט עפעס אויב ער וועט עובר זיין אויף עפעס א מנהג און א כל שכן אויב ער וועט עובר זיין אויף א מצוה:
פג) לא. בשעת דער חזן זאגט שמונה עשרה טאר מען נישט רעדען קיין רייד, ווייל עס איז א גרויסע עבירה. אויך בשעת'ן לייענען טאר מען נישט רעדען, אויב עס איז א מענטש ארויין געפאלען בשעת'ן דאווענען עפעס א פרעמדער געדאנק, זאל ער שווייגען, ביז עס וועט פון איהם ארויס דער געדאנק׳

ספר חסידים החדש

פד) מצוה גדולה שיוליך כל אחד את בניו הקטנים עמו בבית הכנסת, וישגיח עליהם שיענו אמן על כל ברכה:

פה) יזהר מאוד שלא לעשות שום נדנוד עבירה בשביל חמור ממון:

פו) על כל דבר יאמר אם ירצה השם:

ליום החמישי

א) אל יטיל אימה יתירה על הציבור שלא לשם שמים:

ב) יחבר עצמו לחברת מצוה:

ג) יהיה לו קולמוס מיוחד לכתוב בו דברי תורה:

ד) יהיה זהיר מאוד בכבוד אשתו:

ה) לא ישנה בריבורו:

ו) לא יאכל אצל אחרים אלא יאכל בביתו ואפילו סעודת מצוה שאינו הכרח ימנע עצמו:

ז) לא יסתכל בצילובין ובנהרגין שמושך עליו רוח טומאה:

ח) לא יגדל תורים ובני יונה בתוך ביתו:

ט) להלוות לעני בשעת דוחקו:

י) יזהר מאוד בפרעון שכר שכיר, אפילו אין לו לשלם ילוה לעצמו, ולא יעכב: ירחיק

דעם מיטוואך'דיגען טאג

פד) מצוה. עס איז א גרויסע מצוה אז יעדער מענטש זאל מיט ברענגען אין שוהל זיינע קליינע קינדער, און זאל אויף זיי אכטונג געבען אז זיי זאלען ענטפערען אמן אויף יעדע ברכה:

פה) יזהר. א מענטש דארף זיין זעהר געווארענט נישט צו טהון, אפילו קיין צווייפעל פון א עבירה, צוליעב גלוסטונג פון געלד:

פו) על. אויף יעדע זאך וואס א מענטש טראכט צו טהון דארף מען זאגען אם ירצה ה' [אויב גאט וועט וועלען]:

דעם דאנערשטאג'דיגען טאג

א) אל. מען טאר נישט ארויף ווארפען אויפ'ן פובליקום א גרויסע מורא, אז נישט צוליעב גאט'ס וועגען:

ב) יחבר. א מענטש דארף זיך בעהעפטען צו א חברה פון א מצוה־זאך.

ג) יהיה. א מענטש דארף האבען א ספעציעלע פעדער צו שרייבען מיט איהר תורה־זאכען:

ד) יהיה. א מענטש דארף זיין זעהר געווארענט אינ'ם כבוד פון זיין ווייב:

ה) לא. א מענטש זאל נישט ענדערען זיינע רייד:

ו) לא. א מענטש זאל נישט עסען ביי א פרעמדען מענטשען, נאר ער זאל עסען ביי זיך אין שטוב, און אפילו ווען עס איז א סעודת מצוה פון רעסטווענען ווען עס איז נישט זעהר נויטיג זאל ער אויך אויסמיידען נישט צו עסען:

ז) לא. א מענטש זאל נישט קוקען אויף געהאנגענע מענטשען אדער אויף גע'הרג'עטע מענטשען. דען דערמיט ציהט ער ארויף אויף זיך דעם רוח טומאה:

ח) לא. א מענטש זאל נישט האדעוועץ ביי זיך אין שטוב טויבען, און יונגע פון זיין ענגשאפט:

ט) להלוות. עס איז א גרויסע מצוה דאס מען זאל בארגען א אריםאן א בשעת זיין ענגשאפט:

י) יזהר. א מענטש דארף זיי זעהר געווארענט פונקטליך צו צאהלען א טעגליכען ארבייטער, און אויב ער האט נישט צו בעצאהלען, זאל ער זיך בארגען, אום נישט אויף האלטען זיין לוין: ירוזיס

ספר חסידים החדש

יא) ירחיק עצמו מכל צחוק שבעולם הן מקרטי"ן או משאר צחוק:
יב) לא יביא עצמו לידי חשד והרחק מן הכיעור ומן הדומה לו:
יג) לא יסתכל בצלם אדם רשע שמשכח תלמודו:
יד) לא יגלה סוד חבירו:
טו) לא יספר בגנותו של חבירו אפילו אמת:
טז) לא יוציא דבר מגונה מפיו אפילו שם הצואה:
יז) לא יכבד לשום רשע ולא יתן לו שלום ולא יחניף אותו:
יח) לא יקרא חבירו בכינוי השם:
יט) יקדים שלום לעני:
כ) אם יודע בשורה טובה לחבירו יודיעו במהרה מה דאפשר:
כא) לא ימלא פיו שחוק מיום שחרב בית המקדש:
כב) יזהר בקימות חצות, וילמד עד אור הבוקר, ואם הוא אדם חלש אזי ילמוד ב' או ג' שעות אחר חצות, ואחר כך יישן, ובתנאי שיקום כמו חצי שעה קודם עמוד השחר:
כג) באשמורת הבוקר ילמוד שיעור משניות:
כד) ילמוד מעומד:
כה) באשמורת הבוקר ילמוד ספר הזוהר:
כו) אף מי שלא יבין הזוהר ילמוד בכל יום דבר שה כי הלשון הוא מסוגל לנשמה:

אם

דעם דאנערשטאג'דיגען טאג

יא) ירחיק. א מענטש דארף זיך דערווייטערען פון אלע שפילונגען, סיי פון קארטען אדער פון אנדערע שפילונגען:
יב) לא. א מענטש זאל זיך נישט ברענגען צו א חשד, און א מענטש דארף זיך דערווייטערען פון מיאוס'ע זאכען און אפילו פון ענליך צו מיאוס'ע זאכען:
יג) לא. מען טאר נישט קוקען אין געזיכט פון א זינדיגען מענטש, דען דורכדעם פערגעסט מען דאס לערנען:
יד) לא. מען טאר נישט אויס זאגען דעם פריינד'ס א געהיימנים:
טו) לא. מען טאר נישט דערצעהלען דעם פריינד'ס שאנד, האטש עס איז אמת:
טז) לא. מען טאר נישט ארויס לאזען פונ'ם מויל מיאוס'ע דייד, אפי' דעם ווארט צואה אויך ושארגאן:
יז) לא. מען טאר נישט מכבד זיין קיין רשע, און מען טאר איהם נישט געבען קיין שלום, און מען טאר איהם נישט חנפ'ענען:
יח) לא. מען טאר נישט רופען דעם חבר מיט א ביי-נאמען:
יט) יקדים. א ארימאן דארף מען פריהער זאגען גוט מארגען:
כ) אם. אויב א מענטש וועיס אן צו זאגען זיין פריינד א גוטע בשורה, זאל ער איהם דאס אן זאגען וואס פריהער, צום שנעלסטען:
כא) לא. היינטיגע צייט, אז דער בית המקדש איז חרב געווארען, טאר מען נישט פיעל לאכען:
כב) יזהר. א מענטש דארף זיין געווארענט אויף צו שטיין האלבע נאכט, און זאל לערנען ביז עס ווערט טאג, און אויב ער איז א שוואכער מענטש זאל ער לערנען צוויי אדער דריי שעה נאך האלבע נאכט, און דער נאך זאל ער שלאפען, און ער זאל אויף שטיין א האלבע שעה איידער עס גייט אויף דער עמוד השחר:
כג) באשמורת. פאר טאג דארף מען לערנען א שיעור משניות:
כד) ילמוד. מען דארף לערנען שטייענדיגערהייט:
כה) באשמורת. פאר טאג זאל מען לערנען דעם ספר הזהר:
כו) אף. א מענטש זאל אלע טאג לערנען זהר ד פארשטייט דארט נישט, דען נאר די שפראך זעלבסט פונ'ם זהר איז זעהר מסוגל צו דער נשמה:

ספר חסידים החדש

כז) אם אינו מבין דבר מה בתוך לימודו יבכה עליו ויתן דבר מה לצדקה ויאמר אהבה רבה בכוונה כמבואר בשל"ה:

כח) יגביה קולו כשלומד שעי"ז מתקיים לימודו:

כט) כשהוא סמוך לאור היום יזמר איזה שירה או איזה זמר לכבוד צורו וקונו ואם אין לו קול ערב יאמר איזה מזמורים תהלים בקול רם ובכוונה שלימה:

ל) לא ישהה צרכיו:

לא) לא ידבר בבית הכנסת שום שיחה בטילה שהוא עון פלילי:

לב) לא ידבק בו שום צואה, ונכון לרחוץ במים:

לג) ירגיל עצמו בחשבונות בבית הכסא כדי שלא יהרהר בדברי תורה:

לד) ירגיל עצמו שלא יושיט יד לאמה שלא יבא ח"ו לידי עבירה:

לה) לא יזרוק ברכה מפיו בלא כוונה ולא יאמר במהירות שום ברכה:

לו) ישהה שעה א' קודם תפלתו שישים אל לבו לפני מי הוא עומד:

לז) לא יריק בבהכ"נ ועל צד ההכרח יבליענו בכסותו:

לח) לא יגע בצואת האוזן או בצואת חוטמו בעת תורה ותפלה:

לט) לא יהיה לו שום עצבית בעת התפלה ובעת לימודו:

מ) התפלה בדמעות מרוצה מאוד בוודאי אין תפלתו חוזרת ריקם:

מא) יקרא כל פסוק בטעמים: יסתכל

דעם דאנערשטאג־ריגען טאג

כז) אם. אויב א מענטש פארשטייט עפעס ניט בשעת'ן לערנען זאל ער וויינען, און זאל עפעס געבען אויף צדקה, און זאל זאגען אהבה רבה מיט כוונה, אזוי ווי עס שטייט אין ספר של"ה הקדוש:

כח) יגביה. אז מען לערנט דארף מען לערנען הויך, דען דורכדעם וועט ער געדענקען וואס לערנען:

כט) כשהוא. פאר טאג דארף מען עפעס זינגען לכבוד דעם אייבערשטען, און אויב א מענטש האט ניט א זיסען קול זאל ער זאגען עטליכע קאפיטלעך תהלים מיט א הויכע שטימע און מיט גרוים כוונה:

ל) לא. א מענטש טאר זיך ניט איינהאלטען זיינע מענטשליכע בעדערפעניש:

לא) לא. אין שוהל טאר מען ניט רעדען קיין איבעריג ווארט, דען דאס איז א גרויסע זינד:

לב) לא. א מענטש דארף אכטונג געבען אז עס זאל זיך איהם ניט צו קלעבען קיין אומריינקייט, און עס איז זייער גלייך דאס ער זאל זיך ארום וואשען מיט וואסער:

לג) ירגיל. א מענטש דארף זיך איינגעוואהנען אז אין בית הכסא זאל ער רעכענען רעכענונגען כדי ער זאל ח"ו ניט קלערען אין תורה:

לד) ירגיל. א מענטש דארף זיך איינגעוואהנען אז ער זאל ניט אויסשטרעקען די האנד צו דער מילה, אום ער זאל ניט קומען ח"ו צו קיין עבירה:

לה) לא. א מענטש זאל ניט ארוים זאגען קיין ברכה אהן כוונה, אויך זאל ער קיין ברכה ניט זאגען גיך:

לו) ישהה. פאר'ן דאווענען זאל א מענטש בעקלערען א קורצע צייט פאר וועמען ער שטעלט זיך דאווענען:

לז) לא. אין שוהל טאר מען ניט שפייען, און אויב א מענטש מוז שפייען, זאל ער דאס בעהאלטען אין א טיכעל:

לח) לא. בשעת'ן לערנען אדער בשעת'ן דאווענען זאל מען ניט אן ריהרען אין די צואה פונ'ם אויער אדער אין די צואה פונ'ם נאז:

לט) לא. בשעת'ן דאווענען אדער בשעת'ן לערנען זאל מען ניט האבען קיין טרויעריגע געדאנקען:

מ) התפלה. אז מען דאווענט מיט טרעהרען איז דאס זייער אנגענעהם פאר'ן אייבערשטען, און דאס געבעט וועט געוויס ווערען אן גענומען:

מא) יקרא. יעדען פסוק דארף מען לייענען מיט'ן טראפ:

ספר חסידים החדש

מב) יסתכל בכל שעה בציצית ומה טוב שינשקם תמיד:
מג) יהדק תפילין של יד ברצועה סביב שלא יזוז ממקומו:
מד) יבדוק מנעליו מטינוף כשהילך לבית הכנסת:
מה) עיקר כוונת אדם בתפלתו יהי' בשחרית כי אז הוא עת רצון:
מו) יזהר מאוד להשכים ולהעריב בבית הכנסת:
מז) יתפלל כסדר ולא ידלג כדלקמן ביום ו' אות ג':
מח) כשיצא מפתח ביתו ינשק המזוזה תמיד:
מט) קודם שיאמר ק"ש יכוין לקיים מצות עשה של קריאת שמע:
נ) יסגור עיניו בידו ימנית בשעת פסוק ראשון של קריאת שמע:
נא) כשאומר בשמונה עשרה כי לישועתך קוינו כל היום יכוין לקיים מה ששואלין לעתיד צפית לישועה:
נב) צריך שיפסע ג' פסיעות לאחוריו אחר שמונה עשרה:
נג) צריך לומר נקדישך ונעריצך עם הש"ץ:
נד) יעמוד בשעת קריאת התורה וישב בין גברא לגברא שיהיה ניכר שעומד לכבוד ספר תורה:
נה) בכל יום יאמר מזמור של לוים, וצריך לומר היום יום ראשון בשבת וכו', ובזה מקיים זכור את יום השבת, שצריך לזכור בכל יום השבת:

יוהג

דעם דאנערשטאג'דיגען טאג

מב) יסתכל. אלע מאל דארף מען געבען א קוק אויף די ציצית, און עס איז זייער גלייך דאס מען זאל זיי שטענדיג קישען:
מג) יהדק. די תפילין של יד דארף מען גוט צו ציהען די רצועה, כדי די תפילין זאלען זיך נישט אפ־רוקען פונ'ם ארט:
מד) יבדוק. אז מען גייט דאווענען דארף מען אבטונג געבען אז די שיך זאלען זיין ריין:
מה) עיקר. דערהויפט דארף א מענטש בעסטען זיין געבעט ביי דעם פריהענדיגען דאווענען, ווייל דעמאלט איז זעהר א עת רצון:
מו) יזהר. א מענטש דארף זיך פילעוועןן צו דאווענען אין שוהל אין דער פריא און ביי נאכט:
מז) יתפלל. מען דארף דאווענען בסדר און גאר נישט איבערהיפען, אזוי ווי עס שטייט אין דעם פרייטאג'דיגען טאג אות ג':
מח) כשיצא. שטענדיג אז א מענטש גייט ארויס פון שטוב, זאל ער קושען דער מזוזה:
מט) קודם. איידער מען זאגט קריאת שמע דארף מען אין זינען האבען אז ער גייט מקיים זיין די מצוה פון לייענען קריאת שמע:
נ) יסגור. בשעת מען לייענט דעם ערשטען פסוק פון קריאת שמע דארף מען צו מאכען די אויגען מיט דער רעכטער האנד:
נא) כשאומר. אין שמונה עשרה אז מען זאגט „כי לישועתך קוינו כל היום" זאל מען אין זינען האבען אז מען איז דערמיט מקיים צו האפען צו די ישועה, אזוי ווי עס שטייט אין מסכת שבת [דף ל"א ע"א] דאס אז מען ברענגט א מענטשען אויף יענער וועלט צום דין פרעגט מען איהם צו ער האט געהאפט אויף דער ישועה:
נב) צריך. נאך שמונה עשרה דארף מען צוריק גיין דריי טריט:
נג) צריך. מען דארף זאגען נקדישך ונעריצך מיט'ן חזן:
נד) יעמוד. בשעת מען לייענט דארף מען שטיין און צווישען איין מענטש און דעם צווייטען דארף מען זיצען, כדי עס זאל זיין קענטיג דאס ער שטייט לכבוד דעם ספר תורה:
נה) בכל. אלע טאג דארף מען זאגען דעם מזמור וואס די לוים האבען געזאגט אין די יעניגען טאג. און מען דארף זאגען היום יום ראשון בשבת. [היינט איז דער ערשטער טאג אין שבת] און דערמיט איז ער מקיים די מצוה פון זכור את יום השבת לקדשו [זאלסט געדענקען א גאנצע וואך צו הייליגען דעם טאג פון שבת] ווייל יעדען טאג דארף מען געדענקען די מצוה פון שבת:

ספר חסידים החדש

נו) ינהג כבוד בכתב מרובע אפי' לא נכתב בקדושה :

נז) בכל יום יקרא פרשת היראה בכוונה רצויה :

נח) בכל ער"ח ילמוד מסכת אבות וקודם הלימוד יתוודה :

נט) יחשוב בעת הלימוד שאינו עומד בעולם הזה רק לפני השכינה :

ס) כל מה שלומד בל' יום יחזיר ביום ל' :

סא) ינשק הספר בפתיחה וחתימה :

סב) יזהר לומר בכל יום תפילת ר' נחוניה בן הקנה בכניסתו לבית המדרש וביציאתו [כמבו' בטור סס"י ק"ו] והוא מש"ס ברכות כ"ח :

סג) יפלפל בעסק הלכה עד שיזיע שעי"ז משבר הקליפות :

סד) יקרא פרשת השבוע עם פירש"י ופי' רמב"ן : יקרא

דעם דאנערשטאג'דיגען טאג

נו) ינהג. א מענטש דארף אפ געבען כבוד א זאך וואס איז געשריבען מיט מרובע'דיגע אותיות. חאטש עס איז נישט געשריבען מיט הייליגקייט :

נז) בכל. אלע טאג דארף מען לייענען מיט פולע כוונה די פרשת היראה :

נח) בכל. אלע ערב ראש חודש דארף מען לערנען מסכת אבות, און פאר'ן לערנען דארף מען זיך מתודה זיין :

נט) יחשוב. בשעת מען לערענט דארף מען טראכטען אז זייענדיג אויף דער וועלט שטייט ער נאר פאר דער שכינה :

ס) כל. אלץ וואס מען לערענט אין דרייסיג טאג דארף מען איבער חזר'ן אין דרייסיג'סטען טאג :

סא) ינשק. אז מען עפענט א ספר אדער מען פערמאכט איהם. דארף מען איהם א קוש געבען :

סב) יזהר. אלע טאג אז מען קומט לערנען אין בית המדרש, אדער מען גייט פון דארטען אוועק זאל מען בעטען דאס געבעט וואס רבי נחוניא בן הקנה האט געבעטען [אזוי ווי עס שטייט אין מסכת ברכות דף כ"ח עמוד ב'] אריין קומענדיג אין בית מדרש זאל מען זאגען „יהי רצון מלפניך ה' אלקי שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חבוי, ולא אומר על טמא טהור, ולא על טהור טמא, ולא יכשלו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם" [עס זאל זיין דער ווילען פון דיר גאט, מיין גאט, אז עס זאל זיך נישט טרעפען קיין שטרויכלונג דורך מיר, און איך זאל נישט ווערען געשטרויכעלט אין א דין וועלען זיך דורכ'עס פרעהען מיינע פריינד, ויעל איך דאך דערפאר אויך ווערען געשטראפט, און איך זאל נישט זאגען אויף א זאך וואס עס איז טמא דאס עס איז טהור, און איך זאל נישט זאגען אויף א זאך וואס עס איז טהור דאס עס איז טמא, אויך זאלען נישט געשטרויכעלט ווערען מיינע פריינד אין א דין וועל איך זיך דורכ'עס פרעהען, וועלען זיי דאך דערפאר אויך ווערען געשטראפט]. און ארויסגעהענדיג פון בית המדרש זאל מען זאגען „מודה אני לפניך ה' אלקי ששמת חלקי מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקי מיושבי קרנות, שאני משכים, והם משכימים, אני משכים לדברי תורה, והם משכימים לדברים בטלים, אני עמל, והם עמלים, אני עמל, ומקבל שכר, והם עמלים ואינם מקבלים שכר, אני רץ, והם רצים, אני רץ לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת" [איך דאנק דיר גאט, מיין גאט, וואס דו האסט מיר געמאכט אנטהייל צו נעמען מיט די מענטשען וואס זיצען אין שוהל, און דו האסט מיר נישט געמאכט אנטהייל צו נעמען מיט די מענטשען וואס זענען ווינקעל זיצער'ם און לידיג געהער'ס, דען איך שטעה אויף אין דער פריא, און זיי שטעהען אויף אין דער פריא, איך שטעה אויף צו לערנען תורה, און זיי שטעהען אויף צו רעדען פוסטע דיבור. איך מאטער זיך און זיי מאטערען זיך, איך מאטער זיך, און וועל דערפאר בעקומען לוין, און זיי מאטערען זיך און וועלען דערפאר קיין לוין נישט בעקומען, איך לויף און זיי לויפען, איך לויף צו בעקומען די צוקינפטיגע וועלט און זיי לויפען אין גיהנם אריין], אזוי ווי עס שטייט אין טור סוף סימן ק"י :

סג) יפלפל. א מענטש זאל זיך מפלפל זיין אין לערנען, ביז ער וועט שוויצען, דען דורכדעם וועט ער צו ברעכען די קליפות :

סד) יקרא. אלע וואך דארף מען לייענען די סדרה פון דער וואך מיט'ן פירוש פון רש"י און מיט'ן פירוש פון רמב"ן :

ספר חסידים החדש

סה) יקרא בכל יום חלק קצת מספר חובת הלבבות או מספר ראשית חכמה:
סו) לא יפסיק באמצע לימודו בדברים בטלים:
סז) להיות ניעור כל ליל ששה ויום שלפניו:
סח) עיקר לימוד שיעיין בדברי ראשונים:
סט) יקרא תמיד בקיבוץ א׳ ולא היום בזה הספר ולמחר בזולתו:
ע) לא יהיה נמהר בעסק הלימוד:
עא) יקבע זמנים לתורה:
עב) יעיין בספרים שהם יופי הכתיבה ויופי בריכה:
עג) קודם שיאכל ילמוד דבר מה בקביעות:
עד) ימעט באכילת לילה כדי שיקום בחצות:
עה) יתפלל על מזונו קודם אכילתו:
עו) יזהר להניח מלח על השלחן:
עז) לא יאכל לחם מפלטר עכו״ם:
עח) יאכל בכל פעם במפה פרוסה בדרך קבע ולא בדרך עראי:
עט) ביום שאכל גבינה לא יאכל בשר וכ״ש להיפך:
פ) יברך ברכת המזון מתוך הספר וידקדק בתיבותיו כי היא מצוה עשה דאורייתא:
פא) יקבל כל אדם בסבר פנים יפות:
פב) יהדר במצוה ויהיה עושה בשמחה ובזריזות:
פג) ירדוף לעשות שלום בין איש לאשתו:

לא

דעם דאנערשטאג׳דיגען טאג

סה) יקרא. אלע טאג דארף מען אביסעל לערנען אין ספר חובת הלבבות אדער אין ספר ראשית חכמה:
סו) לא. אין מיטען לערנען זאל מען נישט איבעררייסען מיט פוסטע רייד:
סז) להיות. דעם דאנערשטיגען טאג און די נאכט צו פרייטאג דארף מען זיין וואכעדיג:
סח) עיקר. דאס הויפט לערנען דארף זיין אז מען זאל זיך מאטערין אין די רייד פון די פעריצייטיגע פוסקים:
סט) יקרא. שטענדיג דארף א מענטש לערנען אין איין ספר און נישט אלע טאג אין א אנדער ספר:
ע) לא. מען דארף נישט לערנען איילענדערהייט:
עא) יקבע. מען דארף בעשטימען א געוויסע צייט צום לערנען:
עב) יעיין. מען דארף לערנען אין אזעלכע ספרים וואס זענען שיין געשריבען, (אדער געדרוקט) און וואס זענען שיין געבונדען:
עג) קודם. איידער מען עסט דארף מען חאטש עפעס לערנען א בעשטימטע צייט:
עד) ימעט. ביי דער נאכט דארף מען ווינציג עסען כדי אין האלבע נאכט זאל מען קענען אויפשטיין און לערנען:
עה) יתפלל. פאר׳ן עסען דארף מען בעטען גאט אז ער זאל געבען פרנסה:
עו) יזהר. מען דארף זיך פילעווען צו לייגען זאלץ אויפ׳ן טיש ווען מען עסט:
עז) לא. מען טאר נישט עסען ברויט פון א בעקער א עכו״ם:
עח) יאכל. אלע מאל זאל מען עסען אויף א טישטוך פערשפרייט בכבוד:
עט) ביום. אין דעם טאג וואס מען האט געגעסען קעז זאל מען נישט עסען קיין פלייש, און א כל שכן אז מען האט געגעסען פלייש זאל מען יענעם טאג נישט עסען קיין קעז:
פ) יברך. מען דארף בענטשען אין א סידור, און דארף זיך פילעווען זאגען ריכטיג יעדער ווארט ווייל בענטשען איז דאך א מצוה פון דער תורה:
פא) יקבל. יעדערען מענטש דארף מען עמפאנגען מיט א פריינדליכען פנים:
פב) יהדר. מען דארף זעהן מיט אלע מעגליכקייטען מקיים צו זיין א מצוה, און מקיים זיין איהר מיט פרעהליכקייט און מיט געשיקטקייט:
פג) ירדוף. א מענטש זאל לויפען נאך די מצוה צו מאכען שלום צווישען א מאן און זיין ווייב:

לא

ספר חסידים החדש

פד) לא יסתכל בפני אשה כלל כי אם בפני אשתו:

פה) יסתכל תמיד לשמים:

פו) לא יוציא מפיו דבר שאינו צריך:

פז) יהיה פיו ולבו שוין:

פח) אם חייב לחבירו לא ידחה אותו בלך ושוב אלא יפייסו להמתינו:

פט) אם הרויח דבר יאמר בעז"ה אפילו שהוא ריוח מועט:

צ) ידקדק מאוד באיסור בשר וחלב:

צא) ילמוד בכל יום באיזה ספר מוסר או הנהגות טובים:

ליום ששי

א) כשרואה חבירו עוסק באיזה מצוה יתחבר אליו או יסייע לו ומעלה כאלו עשאה:

ב) ילמוד להיות בקי לחשוב בתקופות ומולות:

ג) יהיה נזהר מאוד להתפלל בכל יום כל התפלה המסודר כפי מנהגים מן ארון עולם עד עלינו לשבח, שלא יחסר מזה אפילו דבור אחד, שיהי' בכוונה רצוי', ודוקא בציבור ולא ביחיד:

ד) יהיה לו חק קבוע ללמוד בכל יום תורה נביאים כתובים בסדר ולא יעבור:

אל

דעם דאנערשטאג'דיגען טאג

פד) לא. מען טאר ניט קוקען אין געזיכט פון א פרוי, סיידען פון זיין פרוי:

פה) יסתכל. מען דארף שטענדיג קוקען אויפ'ן הימעל:

פו) לא. א מענטש זאל ניט ארויס רעדען פון'ם מויל א זאך וואס עס איז איהם ניט נוציג:

פז) יהיה. דער מויל און דאס הארץ דארף זיין ביים מענטשען גלייך, און ניט טראכטען מיט'ן הארצען אנדערש און מיט'ן מויל רעדען אנדערש:

פח) אם. אויב א מענטש איז שולדיג דעם צווייטען געלד און ער האט ניט, זאל ער איהם ניט אפ שלעפען מיט קום־שפעטער־מארגען, נאר ער זאל איהם בעטען אז ער זאל ווארטען ביז א בעשטימטע צייט:

פט) אם. אויב א מענטש האט עפעס פערדיענט אפילו א קליינעם פערדיענסט, זאל ער זאגען איך האב פערדיענט מיט גאט'ס הילף:

צ) ידקדק. מען דארף זיין זעהר געווארענט אינ'ם איסור פון פליישיג מיט מילך:

צא) ילמוד. אלע טאג דארף מען לערנען אין א מוסר־ספר, אדער אין א ספר וואס שטייט דארט גוטע פיהרונג:

דעם פרייטאג'דיגען טאג

א) כשרואה. אז א מענטש זעהט אז זיין חבר טהוט א מצוה־זאך זאל ער זיך צו איהם בעהעפטען, אדער ער זאל איהם העלפען טהון די מצוה, ווערט דאס גערעכענט אז ער האט אויך געטהון די מצוה:

ב) ילמוד. מען דארף לערנען און זיין קלאר צו רעכענען דעם רעכענונג פון תקופות און מולות:

ג) יהיה. א מענטש דארף זיך פילעווען אלע טאג צו דאווענען דעם גאנצען דאווענען וואס עס איז מסודר אין סידור, פון ארון עולם ביז עלינו לשבח, ער זאל ניט פארפעהלען אפילו איין ווארט און עס זאל זיין מיט ריינע געדאנקען, און ער זאל דאווענען נאר מיט א מנין:

ד) יהיה. א מענטש דארף האבען אלע טאג א בעשטימטע צייט צו לערנען תורה און נביאים און כתובים, בסדר, און קיינמאל ניט פארפעהלען:

אל

ספר חסידים החדש

ה) אל יהיה מצות סוכה קל בעיניך:
ו) לא יאכל ולא ישתה שום דבר חוץ לסוכה כל שבעה ימי החג:
ז) כשיקדש הלבנה יראה עכ"פ להחליף בגד טוב לקדש בו:
ח) יתאמץ לזכות רבים במאי דאפשר למעבד:
ט) יהיה נזהר להראות שום חבה לבניו:
י) יתן לבניו כל צרכם בשמחה כברכת ה' אשר נתן לו:
יא) יבחר לו עכ"פ מצוה אחת ויקיים אותה בכל דקדוקיה:
יב) יהי' זריז מאוד במצות ה':
יג) יבקר חולה ואם לא יוכל לבקר חולה יראה לסייע לו במאי דאפשר:
יד) יזהר מאוד בנדרים לקיים אותם:
טו) יזהר מאוד ללמוד דבר מה קודם השינה בכל לילה אפילו בקיץ:
טז) יחשוב בכל לילה קודם השינה מה שעשה ביום זה נגד רצונו ית"ש ויתחרט עליו ויתודה:
יז) על כל מה שמברך עליו יקח ביד ימין:
יח) קודם שיברך ברכת המזון יכוין בחסד אל שעושה עמו שנתן לו מזונות להחיות נפשו שעי"ז יבא לידי שמחה ואהבה:
יט) ילמוד בכל יום עכ"פ דבר מה אף שהוא דבר מועט מתורה נביאים כתובים ומשנה וגמרא:
כ) ילמוד בכל יום איזה דבר בספר מוסר:
כא) ילמוד מתחלה הגמרא עם פי' הרא"ש שיהיה בקי בהן היטב ואחר כך ילמוד פוסקים ראשונים ואחרונים:

בכל

דעם פרייטאג'דיגען טאג

ה) אל. די מצוה פון סוכה זאל נישט זיין גרינג אין די אויגען פון מענטש:
ו) לא. מע דארף זיין געווארענט נישט צו עסען און נישט צו טרינקען קיין זאך אויסער דער סוכה אלע זיבען טעג יום טוב:
ז) כשיקדש. אז מען איז מקדש די לבנה זאל מען פריהער אנטהון א שעהנעם מלבוש:
ח) יתאמץ. א מענטש דארף זעהן מיט אלע מעגליכקייטען מזכה את הרבים זיין:
ט) יהיה. א מענטש דארף זיין פארזיכטיג נישט צו ווייזען קיין ליבשאפט צו זיינע קינדער:
י) יתן. א מענטש דארף געבען זיינע קינדער אלע זייערע בעדערפעניש, מיט פרייד, לויט ווי גאט האט איהם געהאלפען:
יא) יבחר. א מענטש דארף וועניגסטענס אויס קלויבען כאטש איין מצוה, און ער זאל זי מקיים זיין מיט אלע דקדוקים:
יב) יהיה. א מענטש דארף זיין זעהר פלינק אין גאט'ס מצות:
יג) יבקר. א מענטש דארף בעזוכען א קראנקען מענטש, און אויב ער קאן איהם נישט בעזוכען זאל ער זעהן איהם צו שטיצען מיט אלע מעגליכקייטען:
יד) יזהר. א מענטש דארף זיך זעהר פילעווען מקיים זיין די נדרים וואס ער האט א נדר געטהון:
טו) יזהר. א מענש דארף זיך זעהר פילעווען לערנען עפעס פאר'ן שלאף, אלע נאכט, אפילו אום זומער:
טז) יחשוב. אלע נאכט פאר'ן שלאף דארף מען זיך בערעכענען אויב מען האט נישט דעם טאג עפעס געטהון, נעגען גאט'ס ווילען, און חרטה האבען דערויף, און זיך מתודה זיין:
יז) על. אויף יעדע זאך וואס מען מאכט דערויף א ברכה דארף מען נעמען מיט דער רעכטער האנד:
יח) קודם. איידער מען בענטש דארף מען טראכטען גאט'ס גענאד וואס ער האט מיט איהם געטהון וואס ער האט איהם געגעבען שפייז צו דערקוויקען זיין קערפער, דען דורך דעם קומט מען צו פרייד און צו ליבשאפט צו גאט ברוך הוא:
יט) ילמוד. אלע טאג דארף מען עפעס לערנען פון תורה און נביאים און כתובים און פון משנה און גמרא:
כ) ילמוד. אלע טאג דארף מען עפעס לערנען אין א מוסר-ספר:
כא) ילמוד. מען דארף לערנען גמרא מיט פירוש פון רא"ש, אז מען זאל זיין אין זיי קלאר, דערנאך זאל מען לערנען די פוסקים, די ראשונים און די אחרונים:

בכל

ספר חסידים החדש

כב) בכל יום יקח לו פנאי לעיין היטב ולהרץ איזה דבר הלכה בש"ס או בהגדה או שום קישי׳:
כג) מאוד מאוד יהיה זריז בלימוד שלו ואל יאמר כשאפנה אשנה:
כד) אם דבר אחר נגנב או נאבד ממנו מתוך ביתו אל יאמר בפשוטו לשום אדם ובפרט שאל יחשד בפשוטו למשרת או משרתת שלו:
כה) מי שיש לו בן קטן המוטל בעריסה לא ירננו לו שירים וזמירים של גברי כדי שלא יבכה:
כו) אסור לעמוד על המקח בשעה שאין לו דמים:
כז) וכן אסור להראות שרוצה למכור חפצו ואין דעתו למכרו:
כח) לא יתפלל אא"כ שהוא מעוטף בלבושיו:
כט) לא יתחיל לומר ברוך אתה ה׳ עד שיחשב בלבו על מה הוא רוצה לברך:
ל) אם רוצה לאכול אגוזים אל יברך אלא ישבר מתחלה האגוז ואחר כך יברך, כי אפשר שהוא מתליע ונמצא מברך לבטלה:
לא) בכל יום יאמר קודם הלימוד יהי רצון ופסוקים הנדפסים בתחלת מס׳ ברכות בש"ס הנדפסים בפפד"ם, ואח"כ יאמר איזה פסוקים תורה ונביאים וכתובים ואיזה משנה ודבר אחד בש"ס והלמוד ע"כ ראוי ונכון לומר בכל יום מכל אחד ההתחלות, כדי שילמוד בכל יום תנ"ך ומשנה והלמוד ע"כ ראוי ונכון לומר בכל יום מכל אחד ההתחלות, דהיינו תורה יאמר בראשית עד יום אחד, ונביאים יאמר החילת פ׳ יהושע ג׳ פסוקים, ובכתובים יאמר החילת תהלים ג׳ פסוקים, ומשנה יאמר משנה ראשונה של מס׳ ברכות מאימתי וכו׳, ומש"ס יאמר התחלת ברכות תנא היכי קאי דקתני מאימתי וכו׳ עד ואי בעית אימא יליף מברייתו של עולם

דעם פריטאגידיגען טאג

כב) בכל. אלע טאג דארף מען זיך נעהמען צייט גוט צו ערקלערען און פערענטפערען א קשי׳ אין גמרא אדער אין אגדה, אדער אין א פסוק:
כג) מאד. מען דארף זיין זעהר און זעהר פלינק אינ׳ם לערנען, און א מענטש זאל נישט זאגען אז איך וועל ווערען לעדיג וועל איך דעמאלט לערנען, דען טאמער וועט ער נישט ווערען לעדיג:
כד) אם. אויב עס איז ביי א מענטש עפעס גע׳גנב׳עט געווארען, אדער פערלוירען געווארען פון שטוב זאל ער נישט חושד זיין באלד אויף בעשטימט קיין מענטש. איבערהויפט זאל ער נישט חושד זיין באלד אויף בעשטימט זיין משרת אדער משרתת:
כה) מי. אז א מענטש האט א קליין קינד וואס ליגט אין וויגעל, זאל מען נישט זינגען פאר איהם קיין לידער פון א עכו"ם כדי ער זאל נישט וויינען:
כו) אסור. מען טאר זיך נישט דינגען און ריידען וועגען עפעס קויפען בשעת מען האט נישט קיין געלד:
כז) וכן. אזוי אויך טאר מען נישט ווייזען עפעס און זאגען אז מען וויל דאס פערקויפען, און ווירקליך האלט מען דאס גאר נישט ביים פערקויפען:
כח) לא. מען טאר נישט דאווענען, נאר ווען מען איז אן געטהון אין די קליידער:
כט) לא. מען דארף נישט אנהייבען זאגען די ברכה „ברוך אתה ה׳" ביז מען זאל פריהער בעקלערען אין הארצען אויף וועלכע זאך וויל איך דאס מאכען א ברכה:
ל) אם. אויב א מענטש וויל עסען ניס זאל ער פריהער זיי צו ברעכען און ערשט דערנאך זאל ער מאכען א ברכה, ווייל אפשר איז די ניס א ווערעמדיגע, האט ער דאך געמאכט א ברכה אומזאנסט וואס דאס איז א גרויסע זינד:
לא) בכל. אלע טאג זאל מען זאגען פאר׳ן לערנען דעם יהי רצון און די פסוקים וואס זענען געדרוקט אין אנפאנג מסכת ברכות, און דער נאך זאל מען זאגען עטליכע פסוקים פון תורה און נביאים און כתובים און א משנה און א שטיקעל גמרא, כדי צו לערנען אלע טאג תורה נביאים און כתובים און משנה און גמרא, דרום איז זייער גלייך אז מען זאל זאגען אלע טאג דעם אנפאנג פון יעדע זאך, דהיינו פון תורה זאל מען זאגען פון בראשית ביז יום אחד. און פון נביאים זאל מען זאגען די ערשטע דריי פסוקים פון יהושע. און פון כתובים זאל מען זאגען די ערשטע דריי פסוקים פון תהלים, און פון משניות זאל מען זאגען די ערשטע משנה פון ברכות, און פון גמרא זאל מען זאגען די ערשטע שטיקעל גמרא פון ברכות פון תנא היכי קאי דקתני מאימתי וביז

ספר חסידים החדש

עולם דכתיב, וכשיאמר כן בכל יום אז יהיה רגיל ושגור בפיו ויוכל לומר אותו מיד אחר תפלתו קודם שיאכל שום דבר:

לב) יותר טוב להתחבר במשא ומתן בעם הארץ שהוא וותרן בממונו מלהתחבר בת״ח שהוא עצרן וקפדן:

לג) אם שונאים שלו מדברים לו דברים חירופים להכעיסו אל יכעוס אלא ישמח במה שיהיה לו כזה כפרת עון:

לד) כל זמן שדולקין נרות חנוכה יהיה עוסק בתורה:

לה) יהיה נזהר להיות לו שני כברות לחם, אחד לאכילה חלב ואחד לאכילת בשר לבד:

לו) יהיה לו שני מפות לאכול עליו חלב ולבשר לבד:

לז) לא ילמוד לשום תלמיד בשכר רק אם יתן לו ברצון טוב אזי יקח:

לח) לא יפתח ויקרא כתב חבירו:

לט) יהיה זהיר מאוד בחלב שחלבו נכרי ואין ישראל רואהו:

מ) יהדר להיות לו כוס של כסף נאה ומהודר לקידוש:

מא) ידליק נר של שבת בשמן זית וכן בשאר שמנים שמרבים אורן:

מב) יעשן חדרו באיזו ריח טוב קודם הכנסת שבת לכבוד שבת:

מג) אם אין ידו משגת יראה לקמץ כל ימי השבוע מעות ולהפריש איזה סכום שיהיה לו מזומן לצורך שבת:

מד) כשרואה הכעס מתגבר עליו על איזה דבר אזי ידבר בקול נמוך, ואל יגביה קולו בכעס, כי מכח שמגביה קולו מתגבר הכעס יותר:

כשיש

דעם פרייטאג'דיגען טאג

ביז ואיבעית אימא יליף מברייתו של עולם דכתיב, און אז מען וועט דאס זאגען אלע טאג וועט מען ווערען געוואהנט ווען מען דאס קאנען זאגען באלד נאך דעם דאווענען פאר'ן עסען:

לב) יותר. ביי א געשעפט איז גלייכער זיך צו בעהעפטען מיט א עם הא־ץ וואס איז א וותרן נויטיג געלד, איידער זיך צו בעהעפטען צו א תלמיד חכם וואס איז א קארגער און א בייזער:

לג) אם. אויב זיינע פיינד רעדען צו איהם שטעכענדיגע רייד כדי איהם צו דערצערענען, זאל ער נישט ווערען בייז, נאר ער זאל זיך דערמיט פרייען, ווען דורכדעם וועט ער האבען א פערגעבונג אויף זיינע זינד:

לד) כל. די גאנצע צייט וואס עס ברענען די חנוכה־ליכטלעך דארף מען לערנען תורה:

לה) יהיה. א מענטש דארף זיך פיליען אז ער זאל האבען צוויי ברויטען, איינעם זאל מען עסען מיט מילכיגס, און דעם צווייטען זאל מען עסען מיט פליישיגס:

לו) יהיה. א מענטש דארף צו האבען צוויי טישטעכער, אויף איינער זאל ער עסען מילכיגס און אויף דער צווייטער זאל ער עסען פליישיגס:

לז) לא. אז מען לערנט מיט א תלמיד זאל מען ביי איהם נישט נעמען קיין געלד דערפאר, נאר אויב דער תלמיד גיט מיט זיין גוטען ווילען מעג ער יא נעהמען:

לח) לא. א מענטש טאר נישט אויף עפענען דעם צווייטענס א בריעף און לייענען:

לט) יהיה. א מענטש דארף זיין זעהר געווארענט נישט צו טרינקען קיין מילך וואס עס האט גימאלקען א עכו״ם און א יוד איז דערביי נישט געווען און געזעהן:

ט) יהדר. א מענטש דארף זעהן מיט אלע מעגליכקייטען אז ער זאל האבען א שעהנעם זילבערנעם בעכער אויף קידוש:

מא) ידליק. שבת'דיגע ליכט זאל מען אן צינדען מיט'ן בעסטען בוימאייל, וואס ענטהאלט פיעל ליכטיגקייט:

מב) יעשן. מען דארף אויסרייכערן די וואהנונג מיט א גוטען ריח פרייטאג פאר נאכט לכבוד שבת:

מג) אם. אויב א מענטש איז נישט רייך, זאל ער א גאנצע וואך אפ שפארען א געוויסע סומע און דאס בעהאלטען ער זאל דאס האבען אן צו גרייטען אויף שבת'דיגע בעדערפעניש:

מד) כשרואה. אז א מענטש זעהט אז ער ווערט זעהר אין כעס אויף עמעם, זאל ער רעדען מיט א נידעריגע

ספר חסידים החדש

מה) כשיש לו איזה סכסוך עם אדם אזי לא יראה בפניו ומכח זה יברית כעסו מלבו:

מו) כשיש לו אורחים לא יכעוס על אנשי ביתו, כי האורחים יהיה סוברים שהוא כועס עליהם:

מז) ילמוד מכל אדם אפילו מקטן שבקטנים:

מח) יהיה מכבד כל אדם הן עני הן עשיר, ויהי׳ כוונתו שהוא מכבד אותם באשר שהם נבראו בצלם אלהים, וכשהוא מכבדם מכבד האומן שעשאם:

מט) לא ישמח בתקלת חבירו אלא מחויב להשתתף בצרתו:

נ) כשהוא חלש מחמת איזה תענית ואינו יכול לעיין בדברים עמוקים יקרא במילתא דאגדתא ולא ישב בטל:

נא) לא יבזה תלמיד חכם אפילו לאחר מותו:

נב) לא יצער שום בעל חי וכל שכן אדם ולא שום דבר של גנאי:

נג) לא יקרא לחבירו עבד:

נד) לא יזלזל בשום דבר מדברי סופרים וכל שכן מדברי תורה:

נה) כששלחו הבית דין לבוא לדין וקבעו לו זמן אזי לא יעבור הזמן:

נו) יקבל עליו דין בית דין ולא יסרב נגדם:

נז) אם יש לו ברשותו איזה דבר המזיק כגון כלב או סולם רע צריך לסלק הנזק׳

לא ז

דעם פרייטאג׳דיגען טאג

חד׳ א נידעריגע שטימע, און זאל נישט רעדען הויך מיט כעס, דען דורכדעם וואס ער רעדט הויך שטארקט זיך נאך מעהר דער כעס:

מה) כשיש. אז א מענטש האט מיט עמיצען א סכסוך זאל ער איהם נישט אן קוקען אין געזיכט, דען דורכדעם וועט פון איהם פערשוואונדען ווערען דער כעס:

מו) כשיש. אז א מענטש האט ביי זיך אורחים זאל ער נישט זיין אין כעס אויף זיינע שטוב מענטשען, דען די אורחים וועלען מיינען דאס ער איז אין כעס אויף זיי:

מז) ילמוד. א מענטש דארף זיך לערנען פון יעדען מענטש, אפילו פונ׳ם קלענסטען מענטש:

מח) יהיה. א מענטש דארף אפ געבען כבוד יעדען מענטש, סיי א ארימאן און סיי א גביר, און ער זאל דענקען דאס ער איז זיי מכבד דערפאר וואס זיי זענען בעשאפען געווארען אין גאט׳ס פארעם, און דערמיט וואס ער איז זיי מכבד איז ער מכבד דעם בעשעפער וואס האט זיי בעשאפען:

מט) לא. אז זיין פריינד האט עפעס א אומגליק זאל ער זיך נישט פרעהען, נאר ער איז פערפליכטעט אנטהייל צו נעהמען אין זיינע שמערצען:

נ) כשהוא. אז א מענטש האט געפאסט און ער איז שוואך און דורכדעם קען ער נישט קלערען אין שווערע זאכען פון לערנען זאל ער קוקען אין עניינים פון אגדתא, אבער נישט צו זיצען ליידיג:

נא) לא. מען טאר נישט מבזה זיין קיין תלמיד חכם, אפילו נאך זיין טויט:

נב) לא. מען טאר נישט טהון קיין שמערצען קיין לעבעדיגע זאך, און א כל שכן א מענטש טאר מען געוויס נישט טהון קיין שמערצען, אויך טאר מען זיי נישט אן טהון קיין שאנדע זאך:

נג) לא. א מענטש זאל זיין פריינד נישט רופען „קנעכט":

נד) לא. מען טאר נישט מזלזל זיין קיין זאך וואס עס איז אפילו נאר אסור מדרבנן, און א כל שכן מען טאר נישט מזלזל זיין קיין זאך וואס עס איז מן התורה:

נה) כששלחו. אז דאס בית דין האבען עמיצען געשיקט א שמש און גערופען איהם אז ער זאל קומען צום דין, און האבען איהם בעשטימט א צייט, זאל ער נישט פערשפעטיגען די צייט:

נו) יקבל. א מענטש דארף באלד אן נעמען דעם פסק פון בית דין און זאל נאר נישט איבער רעדען:

נז) אם. אויב א מענטש האט אין זיין רשות א שעדליכע זאך, דהיינו א הונד אדער א שלעכטע לייטער דארף ער באלד אפ טהון פון דארט די געפעהרליכע זאך:

לא

ספר חסידים החדש

נח) לא ימכור קרקע שלו לנכרי בשהוא סמוך למיצר קרקע של ישראל:
נט) לא יזלזל בשני יו"ט של גליות ורבים מקילין ושותין מי דבש של כל השנה באחרון של פסח, ע"כ ראוי לירא שמים להרחיק מזה:
ס) לא יעשה מלאכה בערב פסח אחר חצות:
סא) לא יזכיר שם שמים לבטלה ולא במקום שאינו נקי:
סב) כשיבא לפני בית דין לא יטעון שקר וידע כי ה' נצב בעדת אל:
סג) יתפלל על מזונו קודם שיאכל:
סד) בעת אכילתו יחשוב במחשבתו כאלו אוכל לפני המלך, ואכילתו היא בשפע משלחן גבוה קוכי, ועל זה נאמר ואכלת לפני ה':
סה) אם הוא בעל תשובה יתוודה על עוונותיו קודם שיאכל:
סו) יזהר מאוד שלא לדבר בפני חבירו מאותו מום שיש בחבירו או במשפחתו, אפילו שהוא מדבר מאדם שיש בו אותו מום:
סז) אף שהוא עוסק בתורה יומם ולילה אעפ"כ צריך לסגף עצמו על עונותיו וראיה מדוד המלך עליו השלום:
סח) אם יזכהו ה' בבן זכר ישתדל שישא אשה בבחרותו קודם שיבוא לידי הרהור חטא:
סט) ראוי ונבון לטבול עצמו בכל ערב שבת שהיא סוד גדול כמבואר:
ע) יהיה זהיר בכבוד חול המועד שמשא ומתן שלו לא יהיה אלא בדבר האבוד:
יהיה

דעם פרייטאג'דיגען טאג

נח) לא. א מענטש זאל נישט פערקויפען זיין פעלד צו א עכו"ם אויב דאס פעלד איז נאהענט צו א יודיש פעלד:
נט) לא. א מענטש זאל נישט מזלזל זיין אינ'ם צווייטען טאג יום טוב פון גליות. דען פיעל מענטשען וועגען מקיל און טרינקען אום אחרון של פסח מעד פון א גאנץ יאהר, א גאט'ס פארכטיגער מענטש דארף זיך דערוויטערען דערפון:
ס) לא. ערב פסח נאך האלבען טאג דארף מען נישט ארבייטען:
סא) לא. מען טאר נישט דערמאנען אומזיסט דעם אייבערשטענס נאמען, אויך טאר מען איהם נישט דערמאנען אין א אומריינעם ארט:
סב) כשיבוא. אז א מענטש קומט פאר'ן בית דין זאל ער נישט טענ'ען ליגען, אדער פאלשע טענות, דען ער דארף וויסען אז גאט שטייט ביי א דין תורה:
סג) יתפלל. פאר'ן עסען דארף מען בעטען אויף פרנסה:
סד) בעת. בשעה'ן עסען דארף מען טראכטען און זיך פארשטעלען פונקט אזוי ווי מען עסט פאר'ן קעניג, און זיין עסען קומט פונ'ם קיזערליכען טיש, אויף דערויף שטייט זאלסט עסען פאר גאט:
סה) אם. אויב א מענטש איז א בעל תשובה זאל ער זיך מתודה זיין פאר'ן עסען:
סו) יזהר. א מענטש דארף זיין פארזיכטיג נישט צו רעדען פאר זיין פריינד פון א פעהלער וואס גראדע דער פריינד האט דעם זעלבען פעהלער, אדער דער פעהלער איז גראדע דא אינ'ם פריינד'ס משפחה חאטש ער רעדט נאר פון א צווייטען מענטש וואס ער האט דעם פעהלער פון דעסטוועגען טאר מען אויך נישט:
סז) אף. חאטש א מענטש לערענט תורה ט"ג און נאכט פון דעסטוועגען דארף ער זיך פייניגען צוליעב זיינע זינד, און עס איז א ראיה פון דוד המלך עליו השלום:
סח) אם. אויב גאט האט עמיצען געהאלפען מיט אזוהן זאל ער זעהן מיט אלע מעגליכקייט דאס ער זאל חתונה האבען יונגערהייט, איידער ער וועט קומען צו געדאנקען פון אן עבירה:
סט) ראוי. עס איז זעהר גלייך דאס אלע פרייטאג זאל מען זיך טובל'ען, דען דאס איז א גרויסער סוד:
ע) יהיה. מען זאל זיין פארזיכטיג אינ'ם כבוד פון חול המועד, אז מען זאל האנדלען נאר די זאכען וואס ער וועט זיי פערלירען אויב ער וועט זיך יעצט נישט בעשעפטיגען מיט זיי, אבער אנדערע זאכען זאל ער נישט האנדלען אום חול המועד:
יהיה

ספר חסידים החדש

עא) יהיה זהיר בליל שבת שלא יהיה נכרי דולק נרו בשבילו שהיא חילול שבת גמור •
עב) ביום השבת לא יכעוס כלל וע"ז נאמר לא תבערו אש כו' :
עג) כשיצא מבית הכנסת ילך לאחוריו ופניו אל הארון :
עד) וכן כשיצא מן האלמעמרא אם הספר תורה עליו ילך לאחוריו ופניו לספר תורה :
עה) ינהג כבוד במזוזה שלא ישפוך ולא יניח דבר מאום לפני המזוזה, והמזוזה פעמים צריך בדיקה :
עו) לא ידבר בחזרת הש"ץ שמונה עשרה ברכות כי גדול עונו מנשוא במבואר :
עז) להוריד דמעות על אדם כשר שמת רחמנא לצלן ;
עח) כששומע דבר הלכה או דבר חידוש תורה לא יאמר כבר שמעתי זה, כי ע"ז נאמר מסיר אזנו משמוע תורה וגו' :
עט) כל פעם שיכנס ויצא ינשק המזוזה כדי שיזכור ב"ה יוצרו ובוראו בצאתו ובבואו :
פ) בשחרית תחלת יציאתו מביתו יניח ידו על המזוזה ויאמר רבונו של עולם זה נא אלי ולמלטינו מן יצר הרע ועל כת דיליה אמן :
פא) כשיכנס ויצא ינשק המזוזה בידו הימנית ויאמר שדי ישמרני מיצר הרע ומכל צרה וצוקה א"ס, ויכוין בשם שדי ר"ת שומר דלתות ישראל :
פב) יזהר להיות נקי בתוך ד' אמות של מזוזה :

יזהר

דעם פרייטאג'דיגען ט.

עא) יהיה. מען דארף זיין פארזיכטיג פרייטאג צו נאכט אז א עכו"ם זאל נישט אנצינדען קיין ליכט פאר איהם, ווען דאס איז א ווירקליכער חילול שבת :
עב) ביום. אום שבת זאל מען גאר נישט ווערען אין כעס, און ערוויף שטייט איהר זאלט נישט אנצינדען קיין פייער (פון כעס) אום שבת :
עג. כשיצא. אז מען גייט ארויס פון שוהל זאל מען גיין הינטער וועליכטס, און דער פנים זאל זיין צום ארון קודש :
עד) וכן. אזוי אויך אז מען גייט אוועק פונ'ם באלעמער, אויב דער ספר תורה ליעגט דארט, זאל מען גיין הינטער וועליכטס, און דער פנים זאל זיין צום ספר תורה :
עה) ינהג. מען דארף אפ געבען כבוד דער מזוזה, אז ער זאל גאר נישט אויסגיסען, און זאל נישט אנידער לייגען קיין אומריינע זאך לעבען דער מזוזה, אויך דארף מען דער מזוזה אלע מאל איבערזעהן :
עו) לא. בשעת דער חזן זאגט די הויכע שמונה עשרה טאר מען גאר נישט רעדען, ווייל עס איז א גרויסע עבירה :
עז) להוריד. אויב עס איז געשטארבען א ערליכער יוד דארף מען ארוים לאזען טרעהרען :
עח) כששומע. אז א מענטש הערט א דין אדער א חידוש און ער האט דאס שוין א מאל געהערט זאל ער נישט זאגען איך האט שוין דאס געהערט, דען דערויף שטייט אז א מענטש קעהרט אפ דעם אויער פון צו הערען תורה איז אויך זיין געבעט אומווערדיג :
עט) כל. אלע מאל אז מען גייט אריין אין שטוב, אדער מען גייט ארוים פון שטוב, זאל מען קושען די מזוזה, אום גאט ברוך הוא צו געדענקען ארויסגעהענדיג פון שטוב און אריינגעהענדיג אין שטוב :
פ) בשחרית. אין דער פריא באלד ווי מען גייט ארוים פונ'ם שטוב זאל מען ארויף לייגען די האנד אויף דער מזוזה און מען זאל זאגען „האר פון דער וועלט! דערבארעם זיך אויף מיר, אפצוהיטען מיך פונ'ם יצר הרע און פון זיין גאנצע סטרא אחרא, אמן" :
פא) כשיכנס. אז מען גייט אריין אין שטוב אדער אז מען גייט ארוים פון שטוב זאל מען געבען א קוש דער מזוזה מיט דער רעכטער האנד און מען זאל זאגען „שדי זאל היטען מיך פון יצר הרע און פון אלע צרות און ענגשאפטען, אמן סלה", און מען דארף געדענקען אז דער נאמען שדי מיינט „שומר דלתות ישראל", וואס דער מיינט איז ער היט אנפאנג ווערטער פונ'ם ווארט שדי ועגען די יודישע טהירען :
פב) יזהר. א מענטש דארף פילעווען אז עס זאל זיין ריין אין די פיער אמות פון דער מזוזה :

יזהר

ספר חסידים החדש

פג) יזהר להשים זכוכית על השם שהשם יאיר מתוך הזכוכית:

פד) יזהר שלא יוליך איזה דבר מאום לפני מזוזה, ואם בהכרח הוצרך להוליך איזה דבר מאום על הפתח לפני המזוזה יראה להתאמץ לכסות המזוזה:

פה) יהיה נזהר מאוד להיות שמירה מעולה לספר תורה שיהיה במקום מוצנע ושלא יוכלו להגיע אליה תינוקות או שאר בני אדם:

פו) יעיין בתפילין אם הם שחורות כראוי ולפעמים צריכין בדיקה:

פז) יהדר לקנות ספרים אף אם בדמים יקרים:

פח) יזהר מאוד מלדבר שפה יהר ומשום שיחה בטלה:

פט) כל שעה ושעה יחשיב בגדולת הבורא יתברך שמביא לידי קדושה:

צ) לא ילך ארבע אמות בלי כוונת תורה ומצות:

ליום שבת

א) כל יום ויום מימות החול יכין איזה דבר לצורך שבת:

ב) יראה לקיים כל מילי דחסידות והנהגות שכתוב בששה סדרים:

ג) לא ישמיע לאזניו שום דיבור לבטלה ששומע כעונה:

ד) בשני לילות הראשונים של פסח לא ידבר שום דבר חול וינהג עצמו מאוד בקדושה:

גרודש

דעם פרייטאג'דיגען טאג

פג) יזהר. אויפ'ן שם פון דער מזוזה דארף מען ארויף לייגען א שטיקעל גלאז, כדי ז'ער שם זאל ארויס לייכטען דורכ'ן גלאז:

פד) יזהר. מען דארף זיין זעהר פארזיכטיג אז מען זאל נישט ארויך טראגען דורך דער מזוזה קיין אומרייניגע זאך, און אויב ער מוז אדורך טראגען, דען אנדערש איז אונמעגליך, זאל ער זעהן מיט אלע מעגליכקייטען צו צו דעקען די מזוזה:

פה) יהיה. א מענטש דארף זיין זעהר געווארענט אז די ספר תורה זאל שטיין אין א באהאלטענעם ארט, און עס זאלען דארט נישט קאנען צו קומען קיין קינדער, אדער אנדערע מענטשען:

פו) יעיין. מען דארף אכטונג געבען אויף די תפילין אז זיי זאלען זיין עכט שווארץ, און מען דארף זיי אלע מאל איבער זעהן:

פז) יהדר. מען דארף זעהן מיט אלע מעגליכקייט קויפען ספרים, חאטש זיי קאסטען טייער:

פח) יזהר. מען דארף זיין זעהר פארזיכטיג נישט צו רעדען קיין איבעריגע רייד און נישט צו רעדען קיין פוסטע רייד:

פט) כל. אלע צייטען דארף מען טראכטען די גרויסקייט פון גאט ברוך הוא, דען דאס ברענגט דעם מענטש צו הייליגקייט:

צ) לא. א מענטש דארף נישט גיין פיער איילען וואס ער זאל נישט טראכטען פון תורה און מצות:

דעם שבת'דיגען טאג

א) כל. יעדען טאג פון דער וואך דארף מען עפעס אן גרייטען אויף שבת:

ב) יראה. א מענטש דארף זעהן צו ערפילען אלע ערהליכע און פרומע פיהרונג וואס עס שטייט אין דער גמרא:

ג) לא. א מענטש זאל נישט צו לאזען די אויערען אז זיי זאלען הערען א פוסט ווארט, דען דאס הערען איז גלייך פונקט אזוי ווי ער וואלט דאס גערעדט:

ד) בשני. אין די ערשטע צוויי נעכט פון פסח זאל מען נישט רעדען קיין וואכעדיגע רייד. און מען דארף זיך זעהר שטרענג פיהרען מיט הייליגקייט:

בשורש

ספר חסידים החדש

ה) בחודש אלול יעשה תשובה על כל מעשיו, וירבה מאוד בתענית ובתשובה כל החודש:
ו) כשמשיא בניו ובנותיו לנשים או לאנשים יראה לדבק בטובים ובגזע ישרה ולא יתן עיניו בממון:
ז) יזהר בכבוד הבריות לכבדם כראוי, ומחשבתו יהיה לכבוד השם ב"ה, כי הם מעשה ידיו ובריותיו:
ח) יהיה רגיל לברך לכל אדם כשמזכירו בעין טוב ובלב טוב:
ט) יהיה לו שיעור קבוע מה שילמוד בכל יום, ואם לא ישלים ביום לא ילך לישן בלילה עד
שישלים השיעור קבוע:
י) יהדר שיהיה לומדי תורה סמוכים על שלחנו:
יא) כשמגיע לברוך שאמר יקח הציצית בידו כנגד לבו:
יב) יהי' נזהר במאוד שלא יהיה תפילין שלו קטנים ביותר:
יג) כשבא לבית הכנסת ישב מעט או יעמוד מעט ויאמר הרי אני מקבל עלי עול מלכות שמים
ומצות ואהבת לרעך כמוך:
יד) כשילך לבית הכנסת או לדבר מצוה ילך במרוצה:
טו) כשמגיע לויברך דוד בתפלת שחרית יתן איזה דבר לצדקה:
טז) כשרוצה לאכול יכוין במחשבתו מה להרבות באכילה ובשתיה הלא מכל אכילתו ושתייתו נעשה
פרש וזבל, והכל הולך למקום המטנופת, ומכח זה לא ירבה בתאוותו, וע"ז רמזו רז"ל
[בשבת כ"ה ע"ב] איזה עשיר מי שיש לו בית הכסא סמוך לשולחנו:
יהיה

דעם שבת'דיגען טאג

ה) בחודש. אינ'ם חודש אלול דארף מען טהון תשובה אויף אלע זינד וואס מען האט געטהון א
גאנץ יאהר, און א גאנצען חודש דארף מען פיעל פאסטען און תשובה טהון:
ו) כשמשיא. אז א מענטש מאכט חתונה זיינע קינדער, צו ווייבער, אדער צו מענער, זאל ער
זעהן זיך משדך צו זיין צו ערליכע מענטשען און צו א ארענטליכע פאמיליע, און ער
זאל נישט קיקען אויף געלד:
ז) יזהר. א מענטש דארף זיין פארזיכטיג אינ'ם כבוד פון מענטשען, זיי מכבד צו זיין ווי עס איז
געהעריג, און בשעת מעשה דארף מען טראכטען אז דאס טהוט מען צוליעב גאט'ס כבוד,
ווייל זיי זענען דאך זיינע בעשעפעניש:
ח) יהיה. א מענטש דארף זיין געוואהנט אז אלע מאל ווען ער דערמאהנט עמיצען זאל ער איהם
בענטשען מיט א גוט אויג פונ'ם פולען הארצען:
ט) יהיה. א מענטש דארף האבען אלע טאג א בעשטימטע צייט וואס ער זאל דעמאלט לערנען, און
אויב ער האט נישט געלערענט ביי טאג, זאל ער ביי נאכט נישט גיין שלאפען ביז ער
וועט אפ לערנען דעם בעשטימטען שיעור:
י) יהדר. א מענטש דארף זעהן מיט אלע מעגליכקייט אז ביי זיין טיש זאלען עסען מענטשען וואס
זיצען און לערנען:
יא) כשמגיע. אז מען הייבט אן צו זאגען ברוך שאמר זאל מען נעהמען די ציצית אין האנד אריין,
און זיי האלטען אנטקעגען הארצען:
יב) יהיה. א מענטש דארף זעהן דאס זיינע תפלין זאלען נישט זיין זעהר קליין:
יג) כשבא. אז א מענטש קומט אריין אין שוהל זאל ער זיך אביסעל צו זעצען, אדער ער זאל זיך
אנידער שטעלען, און ער זאל זאגען „איך נעהם אויף מיר דעם יאך פון הימעל, און די
מצוה אז מען זאל ליעב האבען א פריינד פונקט אזוי ווי זיך זעלבסט:
יד) כשילך. אז מען גייט אין שוהל אריין אדער צו טהון א מצוה-זאך דארף מען גיין גיך:
טו) כשמגיע. בשעת'ן דאווענען אין דער פריא אז מען קומט צו די ווערטער ויברך דוד זאל מען
עפעס געבען אויף צדקה:
טז) כשרוצה. אז א מענטש וויל עסען זאל ער טראכטען צו וואס זאל איך פיעל עסען און טרינקען?
פונ'ם גאנצען עסען און טרינקען ווערט דאך מיסט, און אלץ גייט דאך אין א אומריינעם
ארט, און דורכדעם וועט דער מענטש נישט זיין קיין גרויסער בעל תאוה, און דערויף האבען די
הייליגע חז"ל מרמז געווען מיט דעם וואס זיי האבען געזאגט אין מסכת שבת [דף כ"ה ע"ב] וועלכער

ספר חסידים החדש

יז) יהיה רגיל ללמוד הלכות ברכות כדי שידע לברך כראוי על כל מין ומין מעין ברכותיו:

יח) אם יבוש ברבים אל יצטער ויחשוב בלבו הלא זה העולם חלף ועבר, ויקבל באהבה, ומוטב שיבוש בעוה"ז ולא יבוש בעוה"ב, ויקבל בשמחה, וישים במחשבתו שבודאי הוא רצון יתברך:

יט) יחזיק הציצית בידו בעת קריאת ק"ש של שחרית עד אחר אמת ויציב עד ותורתך ודברך ישים אל לבו, כדי שישים אל לבו מצות ציצית בעת התפלה:

כ) מבואר בטור א"ח [סימן ב'] ילבוש מנעול של ימין תחלה ולא יקשרנו, ואחר כך ילבוש של שמאל ויקשרנו, ואחר כך יקשור המנעל של ימין:

כא) לעולם יזכור טובת הבורא עליו, ואם בא עליו ח"ו איזה צרה וניצול ממנה יעשה לו יום קבוע להתבורר בו ולהזכיר שבח הבורא אשר הצילו:

כב) יזהר מאוד שיהיה משא ומתן שלו באמונה ויאמר על הן הן ועל לאו לאו:

כג) ירגיל עצמו במשא ומתן שלו לומר בתחלה סוף דעתו וירגיל כל המתעסקים עמו שידעו שלא ישנה רבריו:

כד) על כל פעולה שיעשה יאמר אם ירצה השם, ועצת ה' ה"א תקום הי"א ר"ת "אם "ירצה "השם:

אף

דעם שבת'דיגען טאג

מענטש איז א רייכער מענטש? דער מענטש וואס האט א בית הכסא לעבען זיין טיש, בזומר בשעת'ן עסען האט ער אין זינען אז דאס גייט אין בית הכסא אריין:

יז) יהיה. א מענטש דארף זיין געוואהנט צו לערנען די דינים פון ברכות, כדי ער זאל אויף יעדע זאך וויסען ריכטיג וועלכע ברכה מען דארף מאכען:

יח) אם. אויב א מענטש איז פארשעמט געווארען פאר פיעל מענטשען, זאל ער דעריפון נישט האבען קיין שמערצען, און ער זאל טראכטען אין הארצען אז די וועלט איז דאך נאר א דורך לויפענדיגע וועלט, און ער זאל דאס צו נעהמען מיט ליעבשאפט, דען עס איז גלייכער אז ער זאל פערשעמט ווערען אויף דער וועלט, און ער זאל נישט פערשעמט ווערען אויף יענער וועלט, און ער זאל דאס צו נעהמען מיט פרייד, און זאל טראכטען אין די געדאנקען אז דאס איז דאך געוויס דער ווילען פון גאט ברוך הוא:

יט) יחזיק. אין דער פריא בשעת קריאת שמע זאל מען האלטען די ציצית אין האנד ביז נאך אמת ויציב ביז נאך די ווערטער ותורתך ודברך ישים אל לבו, כדי ער זאל דערמאהנען דאס הארץ די מצוה פון ציצית בשעת'ן דאווענען:

כ) מבואר. אין טור אורח חיים [סימן ב'] שטייט אז פריהער דארף מען אן טהון דעם שוך פון דעם רעכטען פוס, און מען זאל איהם נישט צו בינדען, און דערנאך זאל מען אן טהון דעם שוך פון דעם לינקען פוס און מען זאל איהם צו בינדען, און דער נאך צו בינדען דעם שוך פון רעכטען פוס:

כא) לעולם. שטענדיג זאל א מענטש געדענקען די גוטסקייט וואס גאט האט איהם געטהון, און אויב עס איז חס ושלום אויף איהם געקומען עפעס א אומגליק און ער איז דערפון בעשערעמט געווארען זאל ער בעשטימען א טאג אז ער זאל דעמאלט זיין בעזונדער, און ער זאל דערמאהנען די לויבונג פון גאט וואס ער האט איהם בעשערעמט:

כב) יזהר. א מענטש זאל זיין זעהר פארזיכטיג אז ער זאל האנדלען ארענטליך, אויף יא זאל ער זאגען יא, און אויף ניין זאל ער זאגען ניין, אן קונץ-שטיקליך,

כג) ירגיל. א מענטש זאל זיך איינגעוואהנען אז ביים געשעפט זאל ער שטענדיג זאגען דעם לעצטען פרייז, און ער זאל איין געוואהנען אז אלע מענטשען וואס האנדלען מיט איהם זאלען דאס וויסען, כדי זיי זאלען זיך נישט דארפען צו דינגען מיט איהם:

כד) על. אויף יעדע זאך וואס מען קלערט צו טהון זאל מען זאגען אם ירצה השם, [אויב גאט ווילען] אין פסוק שטייט ועצת ה' הי"א תקום, דעם אייבערשטענס עצה איז אז מען זאל זאגען אויב גאט ווילען און דורכדעם וועט דאס בעשטימט זיין, הי"א תקום, הי"א מאכט צוזיק אם ירצה השם. תקום, דאס האט א בעשטאנד:

אף

ספר חסידים החדש

כה) אף אם אירע לו איזה היזק ח״ו, יודה לה׳ ויפשפש במעשיו, ויאמר מאת ה׳ היתה זאת ולא יקמץ בשביל זה ליתן צדקה, אלא יתן ויחזור ויתן:

כו) יראה לחדש איזה חידושי תורה בכל שבת ותיכף במוצאי שבת יכתוב לו:

כז) יזהר מאוד שלא להפסיק בדברי תורה בשיחה בטילה:

כח) יזהר שלא לדבר בבית הכנסת אפילו אחר התפלה, ואפילו בדברי מוסר ויראת שמים שלא לבא לידי דברי חול:

כט) לא ינקה באצבע צואת האוזן או צואת החוטם כי צריך נטילת ידים:

ל) לא יהיה עצב בשעת התפלה, חוץ בשעת הווידוי:

לא) תפלה בדמעה היא מרוצה מאוד לפני השם ברוך הוא:

לב) יקרא בטעמים כל שהוא פסוק מתורה נביאים וכתובים:

לג) יזהר להיות לו נר להתפלה בבית הכנסת:

לד) קודם שיתחיל ללמוד יאמר פסוק :: עשרה פעמים והוא טוב „זכר דבר לעבדיך על אשר יחלתני״, ולא יפסיק כלל בהלימוד במילי דעלמא:

לה) צריך לבדוק המזוזה תמיד שאז הבית ניצול משדים ורוחות, ולא ישפוך מים עכורים לפני המזוזה, וצריך לעשות זכוכית בהירה וזכה:

לו) לחם שבירך עליו המוציא לא יתן לעכו״ם, ועכ״פ ראוי מלחם משנה של שבת שבירך עליו המוציא לא יתן ממנו לעכו״ם, אלא אם הוא מוכרח ליתן כנהוג שנוהגין להמשרתים בשבת יעשה עוד לחם וממנו יתן:

אם

דעם שבת׳דיגען טאג

כה) אף. חאטש עס האט א מענטש געטראפען עפעס א שאדען חס ושלום זאל ער לויבען גאט, און זאל איבער רעכענען אלע זיינע מעשים, און ער זאל זאגען דאס איז בעשטימט פון גאט, און דורך דעם זאל ער נישט קארגען צו געבען צדקה, נאר פארקעהרט דורך דעם זאל ער נאך מעהר געבען צדקה.

כו) יראה. א מענטש דארף זעהן מיט אלע מעגליכקייט אז אלע שבת זאל ער עפעס מ... א זיין חידושי תורה, און שבת צו נאכט זאל ער דאס באלד פערשרייבען:

כז) יזהר. א מענטש דארף זיין זעהר געווארענט אז בשעה ער לערענט זאל ער נישט איבער האקען אין מיטען מיט פוסטע רייד:

כח) יזהר. מען דארף זיין פארזיכטיג אז מען זאל נישט רעדען אין שוהל, אפילו נאכ׳ן דאווענען, און אפילו נישט קיין פרומע רייד, כדי ער זאל דורכדעם נישט רעדען א אנדערש מאל קיין נישט וצליכע רייד:

כט) לא. מיט׳ן פינגער זאל מען נישט אויסרייניגען דאס אויסגעקייט פונ׳ם אויער אדער פונ׳ם נאז, ווען אז מען מאכט ריין מיט׳ן פינגער דארף מען וואשען די הענד:

ל) לא בשעת׳ן דאווענען טאר מען נישט זיין טרויעריג, אויסער בשעת מען זאגט ווידוי:

לא) תפלה. אז מען דאווענט מיט געוויין איז דאס פאר גאט ברוך הוא זעהר אנגענומען:

לב) יקרא. אז מען זאגט א פסוק פון תורה אדער פון נביאים אדער פון כתובים זאל מען איהם זאגען מיט׳ן טראפ:

לג) יזהר. א מענטש דארף זיין געוואהנט אז ער זאל האבען אין שוהל א ליכט צום דאווענען:

לד) קודם. איידער מען הייבט אן צו לערנען זאל מען צעהן מאל זאגען דעם פסוק „זכר דבר לעבדך על אשר יחלתני״ געדענק די זאך צו דיין קנעכט וואס דו האסט מיר דערויף געמאכט האפען, און אין מיטען לערנען זאל מען גאר נישט איבער האקען מיט וועלטליכע זאכען:

לה) צריך. מען דארף שטענדיג איבער קוקען די מזוזה, דען דורכדעם ווערט די שטוב בעשערמט פון שדים און רוחות, און מען דארף זיך זעהר היטען נישט אוים צו גיסען אומריינע וואסער אנטקעגען דער מזוזה, און די מזוזה דארף מען אין א ריינע און א קלארע גלאז אריין צו פאסען:

לו) לחם. פון אזוי א ברויט וואס מען האט דערויף געזאגט די ברכה המוציא, זאל מען דערפון נישט געבען צו א עכו״ם, און וועניגסטענס דארף מען זיין פארזיכטיג אז אויף די חלות

פון

ספר חסידים החדש

לז) אם מת אחד מבניו רחמנא ליצלן, אזי יקבל עליו לצום אותו יום בכל שנה, וילך אותו יום על קברו, ויעשה תשובה, כי אולי בשביל חטאו מת, על כן החי ישום אל לבו ויעשה תשובה ויתכפר:

לח) ירגיל בניו מנעוריו ביראת השם וגם כי יזקין לא יסיר ממנו:

לט) יהיה נזהר מאוד שלא יביא שום הרהור עבירה בלבו ובמחשבתו:

מ) לא יגלה מעשיו הטובים לשום אדם:

מא) יזהר מאוד מהשגות גבול חבירו:

מב) בכל יום יזכור על יום שבת קודש דהיינו להכין איזה דבר לכבוד שבת, אם יהיה באפשרו, ובזה יקיים זכור את יום השבת, וגם יזכור על ידי זה בכל יום מעשה בראשית:

מג) יזהר שלא לומר דלטוריא על ישראל, דהיינו שלא לומר האיך מנהג זה לא טוב בישראל, או שום דבר ביש ח"ו, אלא אדרבה ירגיל לשונו לדבר טוב וסניגוריא על ישראל:

מד) לא יספר בגנות שום בריה אפי' בגנות בהמה חיה ועופות:

מה) לא יהרוג ולא יצער שום בריה שלא לצורך:

מו) בד' פרשיות פרשת שקלים ושאר בדומה שמחויבים לשמוע מספר תורה לקרות ברבים אזי ינהוג לילך על האלמימרא וישמע הפרשה מתוך ספר תורה:

ראוי

דעם שבת'דיגען טאג

פון לחם משנה וואס מען האט אויף זיי געמאכט די ברכה המוציא זאל מען פון זיי נישט געבען צו א עכו"ם, נאר אויב ער מוז געבען, אזוי ווי מען פיהרט זיך דאס מען גיט א שטיקעל חלה אום שבת די משרתי עכו"ם זאל ער באקען נאך א חלה, און דערפון זאל ער זיי געבען:

לז) אם. אויב עס שטארבט ביי עמיצען ח"ו א קינד, גאט זאל אפ היטען, זאל ער אויף זיך נעהמען אז אלע יאהר זאל ער דעם טאג פאסטען, אין דעם טאג פון יאהר צייט זאל ער אלע מאל גיין אויף זיין קבר, און ער זאל טהון תשובה, ווייל טאמער איז דאס קינד געשטארבען צוליעב זיינע זינד, דרום זאל דער לעבעדיגער מענטש זיך דאס בערעכענען מיט'ן גאנצען הארצען און ער זאל טהון תשובה, וועט איהם פערגעבען ווערען די זינד:

לח) ירגיל. א מענטש דארף איינגעוואהנען זיינע קינדער פון קינדערווייז אן אז זיי זאלען מורא האבען פאר גאט, און דורכדעם אז זיי וועלען עלטער ווערען וועט זיך דאס פון זיי שוין אויך נישט אפ געטוהן ווערען:

לט) יהיה. א מענטש זאל זיין זעהר פארזיכטיג אז ער זאל נישט צו לאזען צום הארצען אדער צו די געדאנקען קיין געדאנק פון אן'עבירה:

מ) לא. א מענטש טאר נישט אוים זאגען זיינע גוטע מעשים פאר קיין מענטש:

מא) יזהר. א מענטש דארף זיין זעהר פארזיכטיג אז ער זאל נישט זיין קיין מסיג גבול פון זיין פריינד:

מב) בכל. אלע טאג אין דער וואך דארף מען געדענקען דעם טאג שבת, דהיינו עפעס אן גרייטען לכבוד שבת, און דערמיט וועט ער מקיים זיין די מצוה פון זכור את יום השבת ואלמט געדענקען א גאנצע וואך דעם טאג שבת, צו היילינגען איהם, אויך דורכדעם וועט ער געדענקען אלע טאג אז גאט האט די וועלט בעשאפען, וואס שבת איז דערויף א צייכען:

מג) יזהר. א מענטש דארף זיין פארזיכטיג נישט צו רעדען קיין לשון הרע אויף יודען, דהיינו ער זאל נישט זאגען, אט דער פיהרונג ביי יודען איז נישט גוט, אדער עפעס א אנדערע שלעכטע זאך, נאר פארקעהרט ער זאל איין געוואהנען די צונג אז זי זאל רעדען גוטס אויף יודען:

מד) לא. א מענטש זאל נישט רעדען די שאנדע פון קיין בעשעפעניש, אפילו נישט פון א בהמה אדער א חי' אדער א עוף:

מה) לא. א מענטש זאל נישט דער'הרג'ענען און זאל נישט אן טהון קיין שמערצען קיין באשעפעניש אויף דער וועלט, אהנע נויטיגע נוצען:

מו) בד'. בשעת מען לייענט די פיער פרשיות, פרשת שקלים און פרשת זכור און פרשת פרה און פרשת החודש, וואס מען איז דאס מחויב צו הערען לייענען פון א ספר תורה, זאל מען זיך פיהרען דאס מען זאל צו גיין צום באלעמער אין מען זאל גוט הערען די פרשה לייענעדיג פון דער ספר תורה:

ראוי

ספר חסידים החדש

מו) ראוי להתענות בכל ערב ראש חודש ולקרות בו בסדר זה, סוף פרשת פקודי וידבר ה' אל משה לאמר עד סוף הסדרא, כי תשא מן ועשית כיור עד כל הנוגע בהם יקדש, סוף תצוה וזה אשר תעשה עד סוף הסדר, ויקרא מן ואם עוף עד אשה ריח ניחוח לה', פרשת צו עד על מזבח לא תכבה, ויקרא ונפש כי תקריב על כל לבנתה אשה לה', צו וזאת תורת המנחה עד כליל תהיה לא תאכל, ויקרא וידבר שגגות עד והיתה לכהן כמנחה, צו זאת תורת החטאת עד באש תשרף, ויקרא נפש כי תמעל מעל עד סוף הסדר, צו וזאת תורת האשם עד תהי' איש כאחיו, צו וזאת תורת זבח השלמים עד במדבר סיני, ויקרא ואם זבח שלמים עד וכל דם לא תאכלו, צו קח את אהרן ואת בניו עד סוף הסדרא, יחזקאל סימן מ' בעשרים וחמש שנה עד סופו, ישעיה סימן י"א ויצא חטר עד בקרבך קדוש ישראל, ישעיה סימן ב' הדבר אשר חזה עד לכו ונלכה באור ה', ירמיה סימן ל"א כה אמר ה' מצא חן עד סימן ל"ב, ירמיה סימן ר"ג כה אמר ה' עוד ישמע עד כי אשיב את שבותם ורחמתים, ואחר כך קורין במשנה מסכת תמיד ומדות ואחר כך תהלים:

מח) ראוי ונכון להתענות בשבעה באדר יום שמת משה רבינו עליו השלום, ולקרות בו ספר משנה תורה ג' פרשיות דברים ואתחנן עקב ומדלג עד פרשה כי תבא ומתחיל ויקרא משה אל כל ישראל עד סוף התורה, ומתחיל ביהושע עד כל איש אשר ימרה את פיך וגו' רק חזק וגו', מזמור תפלה למשה עד סוף מזמור לתודה שהם י"א מזמורים שאמרם משה, ואחר כך מסכת אבות, אחר כך גמ' פרק קמא דסוטה דף ט' ע"ב מי לנו גדול ממשה עד דף י"ד ע"א בסוף הפרק והוא חטא רבים נשא שכפר על מעשה עגל ולפושעים יפגיע שבקש רחמים על פושעי ישראל שיחזרו בתשובה:

מט) ראוי לת"ח או לירא שמים לדקדק ולהזהר במצות ה' בפני אנשים יותר מה שהוא מדקדק בינו לבין

דעם שבת'דיגען טאג

מו) ראוי. עס איז זעהר גלייך דאס אלע ער"ב ראש חודש זאל מען פאסטען, און מען זאל דאס זאגען, אין סוף פרשת פקודי פרשה חמישי פון וידבר ה' אל משה לאמר ביז דער סוף סדרא, אין פרשת תשא פון ועשית כיור נחושת ביז כל הנוגע בהם יקדש, אין סוף פרשת תצוה פון וזה אשר תעשה ביז דער סוף פרשה, אין פרשת ויקרא פון ואם עוף ביז אשה ריח ניחוח לה', אין פרשת צו ביז על מזבח לא תכבה, אין פרשת ויקרא פון ונפש כי תקריב ביז כל לבנתה אשה לה', אין פרשת צו פון וזאת תורת המנחה ביז כליל תהי' לא תאכל, אין פרשת ויקרא פון וידבר פרשה חמישי ביז והיתה לכהן כמנחה, אין פרשת צו פון זאת תורת החטאת ביז באש תשרף, אין פרשת ויקרא פון נפש כי תמעול מעל ביז'ן סוף פרשה, אין פרשת צו פון וזאת תורת האשם ביז תהי' איש כאחיו, אין פרשת צו פון וזאת תורת זבח שלמים ביז במדבר סיני, אין פרשת ויקרא פון ואם זבח שלמים ביז וכל דם לא תאכלו, אין פרשת צו פון קח את אהרן ואת בניו ביז'ן סוף סדרא, יחזקאל קאפיטל מ' פון בעשרים וחמש שנה ביז'ן סוף. ישעי' קאפיטל י"א פון ויצא חוטר ביז בקרבך קדוש ישראל, ישעי' קאפיטל ב' פון הדבר אשר חזה ביז לכו ונלכה באור ה', ירמי' קאפיטל ל"א פון כה אמר ה' מצא חן ביז קאפיטל ל"ב, ירמי' קאפיטל ל"ג כה אמר ה' עוד ישמע ביז כי אשוב את שבותם ורחמתים, דערנאך דארף מען לערנען די משניות פון מסכת תמיד און מדות, און דערנאך זאל מען זאגען תהלים:

מח) ראוי. עס איז זעהר גלייך אז מען זאל פאסטען דעם זיעבעטען טאג אינ'ם חודש אדר, דער טאג וואס עס איז נפטר געווארען משה רבינו עליו השלום, און מען זאל לערנען די דריי פרשות, דברים, און ואתחנן, און עקב, און דערנאך זאל מען לערנען אין פרשת תבוא פון ויקרא משה אל כל ישראל ביז דער סוף תורה, און דערנאך זאל מען לערנען אין יהושע פון אנהייב ביז כל איש אשר ימרה את פיך וגו' רק חזק, דערנאך זאל מען זאגען אין תהלים פון תפלה למשה ביז נאך מזמור לתודה, וואס דאס זענען די עלף קאפיטלעך וואס משה רבינו האט זיי געזאגט, דערנאך זאל מען לערנען די מסכת אבות, דערנאך זאל מען לערנען אין ערשטען פרק פון מסכת סוטה פון מי לנו גדול ממשה אין דף ט' ע"ב ביז והוא חטא רבים נשא אין דף י"ד אין סוף פרק, שכפר על מעשה עגל, וואס דורך משה'ן האט גאט מכפר געווען אויף מעשה העגל אזוי ווי ע[illegible] שמים ולפושעים יפגיע ער האט געבעטען רחמים אויף די פושעי ישראל אז זיי זאלען תשובה טהון:

מט) ראוי. עס איז זעהר גלייך פאר יעדען ערהליכען יוד דאס פאר לייטען זאל ער זיך זעהר פיליעוו אין

ספר חסידים החדש

לבין עצמו, כדי שילמדו ממנו אחרים, וראיה מירושלמי מסכת דמאי פרק מאכילין את עניינו דמאי מעשה דרבי זעירא עיין שם:

ג) נכון לגמור תרי"ג מצות בכל שבת באיזה חדר המסוגר כמנין המצות בספר תיקון ליל שבועות או כשאר ספרים, וראוי לרשום לו תרי"ג מצות בקיצר נמרץ כסדר התורה ולחזור אותן בעל פה ולגמור אותן בעל פה בכל שבת כאשר דלכ"ע כשבת נתנה התורה:

נא) בימי חנוכה ראוי לעסוק בהידאות ושבח לאל יתברך, ולא לבלות ימים קדושים האלו בהבלי הבלים כמנהג רע הנתפשט בינינו בעו"ה לשחוק בקוביא וקרטין בימים האלו, וכל ימי תמהתי על מנהג זה, ובוודאי חכמים ומנהיגים הראשונים אשר התירו לשחוק דווקא בימים אלו הי' להם איזה טעם על זה: (הגה"ה. ולפענ"ד בא להם זה כאשר שמצאתי ראיתי בספר לבוש הלכות חנוכה סי' תר"ע סוף סעיף א' וז"ל במקום שנוהגין איסור מלאכה כל היום אין להתיר להם וכו', וכהבו ע"ז בספר אליהו זוטא בשם ש"ג וז"ל טוב לבטל מנהגן שבטלה מביא לידי שיעמום ויש נשים בטיל' וכו' ע"ש, ולפ"ד משום זה הנהיגו להתיר השחוק באותן הימים דיוכל להיות שהיו נוהגין באותן ימים איסור מלאכה לנשים כמו שמביא הלבוש הנ"ל, והיו חוששין שלא יבואו הנשים לידי קלות ראש ח"ו כאשר בטילה מביא לידי שעמום ולידי זימה, ובוודאי כל מנהגן של ישראל יש לו איזה יסוד על מה הוקבע, ע"כ עכשיו שאין אנו נוהגין בלל איסור מלאכה באותן הימים אין לו שום יסוד וסמך להתיר השחוק בקוביא וקרטין. ע"כ הגה"ה:) ע"כ אהובי בניי אל תשבו בסוד משחקים באותן ימים אפי' שעה מועטת לא מני' ולא מקצת', כי כך דרכו של יצה"ר היום אמר לו כו', רק תעסקו

דעם שבת'דיגען טאג

אין מצות, נאך מעהר ווי ער פילעוועט זיך פאר זיך, כדי פרעמדע מענטשען זאלען זיך פון איהם אפ לערנען, און דאס איז א ראיה פון ירושלמי מסכת דמאי [פרק מאכילין את העניים דמאי] די מעשה פון רבי זעירא:

.ג) נכון. עס איז זעהר גלייך דאס אלע שבת זאל מען ענדיגען די תרי"ג מצות פון ספר ותיקון ליל שבועות אדער פון א אנדער כפר, און עס איז זעהר גלייך דאס מען זאל זיך אויף צייכענען אלע זעקס הונדערט און דרייצעהן מצות בקיצור, לויט דעם סדר פון דער תורה, און מען זאל זיי אלע מאל חזר'ן פון אויסעגוועניג, און אלע שבת זאל מען זיי ענדיגען, דען אלע האלטען דאס אום שבת האט מען געגעבען די תורה, דארף מען שבת חזר'ן אלע תרי"ג מצות:

נא) בימי. די טעג פון חנוכה איז זעהר גלייך דאס מען זאל זיך שטענדיג בעשעפטיגען מיט לויבען גאט ברוך הוא, און נישט פערברענגען די הייליגע טעג מיט נארישקייט, אזוי ווי עס איז געווארען ביי אונז פערשפרייט דאס שלעכטע פיהרונג צו שפיעלען אין קארטען אין די הייליגע טעג, און פון אייביג אן וואונדער איך זיך אויף דעם מנהג, און געוויס די רבנים וואס האבען דאס מתיר געווען צו שפיעלען דורכאוים אין די טעג האבען זיי געוויס דערויף געהאט עפעס א טעם: (הגה"ה. עס איז מעגליך אז דער טעם דערפון איז ווייל עס שטייט אין ספר לבוש הלכות חנוכה סי' תר"ע סוף סעיף א' אינ'ם ארט וואס ווייבער פיהרען זיך נישט צו טהון קיין ארבייט א גאנצען טאג טאר מען זיי נישט ערלויבען טהון קיין ארבייט, שרייבט דערויף דער ספר אליהו זוטא אינ'ם נאמען פון שלטי גבורים אז עס איז זעהר גלייך דאס מען זאל מבטל זיין דעם מנהג, דען דאס ליידיג גיין ברענגט צו שגעון, על כן איז פארהאנדען ווייבער וואס געהן ליידיג, דרום געפעהלט מיר צו זאגען אז דערום האט מען איינגעפיהרט צו ערלויבען צו שפיעלען אין די טעג, ווייל מען האט זיך געפיהרט אין די טעג אז די ווייבער האבען נישט געטהון קיין ארבייט, אזוי ווי עס שטייט אין לבוש, האבען די רבנים מורא געהאט אז די ווייבער זאלען דורכדעם נישט קומען צו שגעון און צו זימה ווייל דאס ליידיג געהן ברענגט דאך צו נישט אנשטענדינקייט, זעהט מען דערפון אז יעדער יודישער מנהג האט עפעס א פונדאמענט, נאר היינטיגע צייט וואס מיר פיהרען זיך נישט, נישט צו טהון קיין מלאכה אום חנוכה, איז דאך ממילא בטל געווארען די מורא פון דעם ליידיג געהן דרום איז נישט דא קיין היתר אויף צו שפיעלען אין קארטען. ע"כ הגה"ה:) דרום ליעבע קינדער איהר זאלט נישט זיצען צו זאמען מיט דער קאמפאניע וואס שפיעלט אין קארטען אין די טעג, אפילו נישט א קורצע צייט, נישט מיט זיי און נישט מיט קיין ביסעל פון זיי, דען אזוי איז דער שטייגער פון יצר הרע, היינט זאגט ער טהו דאס קלייניגקייט, און מארגען וועט ער שוין הייסען טוהן עפעס א גרעסערע זאך, ביז

ער

ספר חסידים החדש

תעסקו בתורת ה׳, וליתן שבח והודאה לאל ית״ש אשר הציל אותנו מאויבינו הקמים עלינו באותן הימים, ובאורים כבדו ה׳, כי עיקר הנס מפורסם היה בגדוה באותן ימים קדושים, ולהוסיף אותם ביראת ה׳ ואז טוב לכם:

נב) ילמוד פירוש הפייטן ויוצרות של שבתות וימים טובים:

נג) ראוי ונכון להרבות בפירות אילן בחמשה עשר בשבט ולברך עליהם בכוונה כי אז הוא ראש השנה לאילנות, ודבר בעתו מה טוב:

נד) כשמברך ברכת המזון יברך בקול רם כדי לעורר ב״ב:

סליק בסיעתא דשמיא

דעם שבת'דיגען טאג

ער פערפליהרט אין גאנצען דעם מענטש, נאר איהר זאלט זיך בעשעפטיגען מיט גאט'ס תורה, און איהר זאלט דאנקען און לויבען גאט וואס ער האט אונז בעשערעמט פון אונזערע פיינד וואס זענען די טעג אויף אונז אויפגעשטאנען, און מיט ליבט דארף מען גאט עהרליך האלטען, דען דער בעוואוסטער נס איז געווען די טעג אין די ליכט, אין די טעג דארף מען נאך מעהר מורא האבען פאר גאט, און דעמאלט וועט אייך גוט זיין:

נב) ילמוד. מען דארף לערנען דעם טייטש פון פייט און פון יוצרות פון שבת און ימים טובים:

נג) ראוי. עס איז זעהר גלייך או דעם פופצעהנטען טאג אין חודש שבט זאל מען מעהרען צו עסען פירות, און מאכען אויף זיי א ברכה מיט פול כוונה, דען דעמאלט איז ראש השנה צו די בוימער, און יעדער זאך אין זיין צייט איז זעהר גוט:

נד) כשמברך. אז מען בענטש זאל מען בענטשען מיט א הויכע שטימע כדי צו דערוועקען זיין הויז געזונר זאלען אויך וויסען צו דאנקען און צו לויבען גאט:

השמטה מסוף הספר קיצור ס״ח בעמוד האחרון.

אמנם הקשה לי בענין זה תיה אחד בבית מדרשנו של ר׳ מענדל ראנד והוא בנש״ק וביקש ממנו להעלים שמו קושי׳ עצומה לפי מה דקיי״ל בכל הפוסקים ראשונים ואחרונים הנ״ל דאם העולה לתורה ואינו קורא בלחש עם הבעל קורא הוי ברכה לבטלה א״כ איך נפרנס דברי הל״ח הובא במג״א סי׳ ס״ו סק״ח דאם קראוהו לכהן באמצע ק״ש דנוהגים שיעלה כתב שם המג״א בשם הל״ח דאז לא יקרא עם החזן, יקשה מאד הא הוי ברכה לבטלה כנ״ל שהוא בלאו דלא תשא, אבל ראיתי בזה שהוא כיון בקושיתו לדעת הגדול הפרמ״ג בא״ח ה׳ שהוא הקשה כן ונשאר בצ״ע על הלכה זו. אמנם מצאתי שאהבת נפשי ברבו של הל״ח הלבוש שפסק בפירוש בסי׳ ס״ו שהכהן זה צריך ג״כ לקרות עם הבעל קורא דלא כתלמודו הל״ח, ע״כ נראה לפענ״ד דאם אחד רוצה לסמוך על הלבוש בזה מידאת ברכת לבטלה בקושית הפרמ״ג הא הוי ברכה לבטלה ונשאה בצ״ע על הפסק הל״ח ויסמוך עצמו על אילן הגדול הזה הלבוש רבו של הל״ח ז״ל לא הפסיד לפענ״ד. ותבא עליו ברכה.